PG
1618
.D8

Class _____

Book _____

Đurđević, Ignjat

UZDASI

MANDALJENE

POKORNICE

U SPILI OD MARSILJE

105
167

SPIEVANI PO

D. IGNACIU GJORGJI,

OPATU MELITENSKOMU.

K ČEMU SE JOŠ

RAZLIKE PIESNI DUHOVNE, I DIELO-IZPRAVNE,

SLOŽENE OD ISTOGA, PRILAGAJU.

(Additur in fine liber *primus* ejusdem Magdalidos ab eodem Autore Heroico carmine latine redditus.)

Preštampano troškom Matice ilirske.

U ZAGREBU.

Tiskom narodne tiskarne Dra. Ljudevita Gaja.

1851.

PG1618
.D8

PRESVIETLOMU I PREPOŠTOVANOMU

GOSPODINU GOSPODINU

VINCENCU ZMAJEVIĆU,

ARKIBISKUPU ZADARSKOMU, APOSTOLSKOMU NAMIESNIKU PO SERVII, ARBANII i t. d.

D. IGNACIO GJORGJI,

OPAT MELITENSKI P.

Siluje me vele uzrokah za Vašemu Presvietlomu i Prepoštovanomu Gospodstvu moju *Mandaljenu*, koja iz svoje spile na prostranu svietlos od svieta izhodi, osobito preporučit, i pokloniti. Jer komu razložitie da poklonjena bude *Pokornica* razglašena, neg onomu, koi je je i rukopisanu toliko ljubio, i dó joj način, da se iz pritištaonice za u dugo razglasi. Komu da se preporuči *Svetica*, koja cieć nje goruće viere dostojà bit od Isukàrsta učinjena, kô upisà s. Jerolim, *Apostolorum Apostola:* neg onemu, koi i pismom i rieči, i razumom, i hrabrenosti neockvârnjenu čás, oblas nekrenutu, i uzvišeno nadimenovanje suproć bezobrazniem obćene cârkve odmetnicima rimskoj pravoviernosti, i zadarskiem došastjem Arkibiskupima nedobitno uzdàržó je? Komu da se predá Blaženica, koja *dilexit multum*, neg onomu, koi toliko žestok ljubovnik prema Višnjemu, i toliko uredan nastojnik u božjoj baštini; milinom od ćudi, stavnosti od besiede, mudroznanjem od pameti, i blagodarnosti od dielovanja, ne samo svojieh podložnikah; nu i daleka i inostrana sàrca, ino-

kupno k sebi zlatniem' uzam' od dàržanoga dugovanja i povoljnoga dobrohtienstva priteže?

Ali pokli ove, koje Vam poklanjam, kratke piesni sasma su malahan dar i mojoj želji i Vašoj dostojnosti; prilagam sve, što sad mogu, to jes moje sàrce prepožudno, za vazda se Vaše zvati. I pokli pritegnút glasom od Vašieh izabranieh, i uzmnožnieh kriepostih, odavna želieh bit od Vas prigàrljen za priatelja i slugu: ter iskah podobnu prigodu za tu hvaljenu požudu stavit u dielo: sad kada uzdam se, da nadjoh, što iskah, i da po Vašoj blagosti zaisto steć ću, što žudieh, ostaje mi toliko gizdavu sreću, stečenu neprestavnom službom, nedospietno utemeljivati. Zato molim Vaše Presvietlo i Prepoštovano Gospodstvo, da kako ste cieć Vašega blagodarstva svakomu preobilni milostima, tako i meni budete zapoviedima, koje za najdraže milosti scienim: jer po njima poznat ću, da Vam sam u dobrohtienju, i tolikiem dobrom nasladjivat ću se, imajući ga svedj na pameti. I s oviem ljubeći ruke Vašemu Presvietlomu i Prepoštovanomu Gospodstvu klanjam se osobito.

Na XX. Settembra MDCCXXVIII.

Štiocu

Prie neg prodješ naprieda, molim te, priatelju, nebudi ti težko ova kratka napomenutja pogledati, nieka za tvoje lašnje razumienje u štenju, nieka za moje podpuno opravdanje u složenju.

Pàrvo znaj, da mí adrianski Primorci, ali Slovinci od Dalmacie, neimamo stavna i osobita zakona od uredno-pisanja, aliti *Ortografie:* jer pišući mi t u d j i e m', to jes *latinskiem'* slovima, kojieh vlás svaki od nas nesudi jednako, nego kako komu na um dohodi, i bolje vidi se, sbiramo, razredjivamo tá slova po riečieh. Pače budući *Gjamanjić* Dubrovčanin radio utemeljit i zasieći uredbe od skladnopisja slovinskoga, dogodilo mu se, što jur velikomu Platonu u uredbah i zakonieh od njegova skupno-vladanja, ali *Republike*, koji su bili od niecieh hvaljeni, od niecieh pohuljeni, a od nikoga nasliedovani.

Zatoj ćuteći se ja slobodan za u tomu kako hoću dielovati, vidjè mi se podobno, koliko mogoh, ugoditi pismo s načinom najobičajniem našega dubrovačkoga govorenja: i staviti pomnju za uklonit se od svakoga dvobilježja, aliti *equivoca*, od riečih. Kroz cieć česa uložih dvoje slovo na miesta. Razdielih s. od *ſ.* i ovo posliednje stavih miešte slovinskoga ꙅ, ter upisah femlja, *terra*: flato, *oro*: faviet, *voto*: ufdifati, *inalzare* etc. Nadstavih klobučac riečima pokratjeniem, na priliku: Kâ, Tvê, Mû, etc. to jes: Koja, Tvoje, Moju i t. d. Priložih mnokrat nadslovak *(Accento)*, gdi jesu rieči sjedinjene; kako za riet, Ovo je, *quest'è*: Mi smo, *noi siamo:* Drag mi si, *mi sei caro*. I takodjer (što, molim te, da osobito pametuješ) riečima od minutoga vremena (Preterito), koje slovom *i* svàršivaju, pristavih zlamenje, da se od inieh vreménah na očigled razaznaju. To jes minuto vrieme zaglavih slovom *j* dugiem, a sviem iniem *i* kratko ostavih. Na priliku:

Ti sviet ljubj, nebo ostavj. *Amastí il Mondo, il ciel lascjasti.*

On te hvalj, slavj, uznosj. *Egli ti lodò, glorificò, inalzò.* On ljubi, *egli ama.* Ti ljubi, *ama tu.* Ah da on ljubi, *o s' egli amasse.* Kad on uzljubi, *quand' egli amerà etc.* Ostalo što tvorih rad bistriega razumienja, mnim da bez truda pospiešno ćeš po vidjenju, i razkušanju razabrati. A gdi nebì prilike od zamàršenja, i tamnosti, malo hajah, i upisah, kako mi na ruku dodjè.

Drugo: dajem ti na znanje, da u spievanju mómu uzdàržah nieka imena inostrana. Na priliku, *Angjeli etc.* Nu nečudi se; jer to učinih po izgledu, i običajih od našieh scienjenieh i poglavitieh pisalácah. Takodjer prem da stari naši obćili su govorit: *Po nas, pri nas, u nas, o nas, na nas: Po vas, pri vas etc. Po njih, etc.* besiedeći ne o prihodjenju, neg o boravljenju stanovitu: ja za bit bàrže razumjen, obrah se ugodit s običajniem sadanjem besiedovanjem, i rièti: *u nami, pri nami, i t. d. u vami, i t. d. u njima, i t. d.* Još i koigod drugi davnji govor, sadanjiem ušima malo uljudan, i običan, izravnih i ponapravih, da bolje i primjenie pada. Stari veljahu: *Uzè ju*, nju uze: *On ju žudi*, on nju žudi etc. A ja, kako se sad u pozna doba običaji, rieh: *uzè je, on je žudi* i. t. d. Ovo hoteći učinih: ako li u čemu glavniemu nehoteći zadjoh, htiej milostivo tvojom dobrotom oprostiti, a mudroznanjem izpraviti.

Tretje: Svako tielo pod svietlosti ima svoju sienu: i svako složenje, koje na svietlos izide, ako je pohvaljeno, steče, tko mu tú hvalu prione nenavidno obsienivati. Bogu hvala, moja *Mandaljena* malone sve mudre nadjè za proslavnike: ali zasve to ne minù je, tko reče: da uzdisanje Mandaljenino nije naravno, i da tko plače nazbilj svoj grieh, nije moguć urešeno bolovati. Nu ne sasma dobro taj promislì: pokli otole sliedi (dím za špotu), da razboričnie, i uljudnie, neg svoj grieh u mojieh piesnih Mandaljena, plače u popievkah kneza Nikolu Kneginja *Vidosava*, koja naravnom i neredbenom bolesti kidajuć vlase, mećući ih za se leleka, i bugari: *Jaohve si njoj žalosnoj.* Dakle sveti bogoslovac Gàrgur, aliti mudarac *Apollinario* zadjè, kad u prikazanju muke Gospodinove stavì u usta od boleznivieh nasliednikah tužbe i mudroznane i urešene? Dakle Jerolim Vida, i Sanazar, i Mantuan, i tolici ini sagrubiše skladno-pievajući suze, i uzdisanja od svetieh, i nesliedeći nered od naravnjega hukanja i jaukanja, koje urnebesno iz sàrca, žalostiva uzbuknjiva i oglasiva se? U kratko: Kad bi to tako bilo

nebismo nikad imali složiti nijednu tužbu u piesan; jer naravniem načinom zaisto nitko ne poje tužeći se. Bi i još tko rečè, da Mandaljena neprilično besiedi, pokli duboko bogoslovstvo, aliti *Teologia*, koja se pod meštrom uči, malo se nahodi u žénah, prem da presvetieh. Snebivam se na taj govor; jer Mandaljeni, koja Isukàrsta istoga za učitelja u bogoslovstvu imala je, ako ikomu, podoba se na učiteljsku bogoslovno besiediti.

Riet će tkogod, da drugo uzdisanje nije od izgleda prem duhovnoga; jer ljuveni život Mandaljenin pripovieda. Ali nije tako: Pokli na ti način nebi bila od prem duhovnoga izgleda ni zàrcala od izpoviesti, koja u sebi uzdàrže sve vàrste od griehah izbrojene i prikazane. Znaj dakle, da kako dielo-izpràvnici, aliti *Moralisti* pripoviedaju, i prikažuju te griehe za štioce privesti na izpovidjenje, i pokajanje: tako i ja htieh stavit diklicam pred oči preliepo, i prekorisno ogledalo: neka se čuvaju i od malieh počétákah, i neka bieže obćenje od zlieh družicah, i ako se ćute, da su što skrivile, izplaču, izkaju, izpokore svoj grieh zajedno s griešnicom i pokornicom mladom, liepom, gizdavom, gospodičnom Mandaljenom.

Pridružih k Uzdasima i nieke piesance, koje veći dio pàrvina su od moje mladosti. Malo su, znam, dobre; nu svaka mati diècu i nezgrovnu ljubi, ter neće, da izginu. Ista mojemuča priljubka je svomu porodu, i mni za preliepe sve nje porodjene gàrdobe, i izopačenja od naravi. Ako ti neugode, ostavi ih: ti car, ti gospodar za štit ih, i neštiti. Bieh ih vele veće od dietinstva složio; nu jur idući za stati u Rimu, kô stvar zalihu, i male sciene, užegoh svekolike, ké biehu pri meni: ali ne s podpuniem porazom; jer mnoge izmedju ostalieh u tudjieh rukah sahraniše se, one navlaštito, koje ljuvezni, i taštine izhitrenie sadàržahu: ter od druzieh u kitu složene idu s mojom bolesti po rukah, s nadpisom od *Razlicieh piesnih Nika Barnje Gjorgji Vlastelina Dubrovačkoga*, kojiem se imenom nazivah prie, neg odstranih se u redovničtvo. Još imam i *Saltier Slovinski*, to jes iztomačenje od sto i peset piesnih Davidovieh, koga uzdam se, da ću ti iz pritištaonice (stamperia) na svièt lost iznesena, ne nakon vele vremena dobrovoljno pokloniti. Nepropustih ni u razdriešeno i prosto govorenje štogodi slovinski upisati, i medju ostalo *život preblaženoga ćaćka Benedikta etc.* Ovo ti sve pripovidieh, neka poznaš, da moje književno nastojanje zasve o druzieh naucieh zabavljeno, uzdàržalo je svedj osobitu ljubav svomu rodnom' jeziku, i svojoj Adriano-slovinskoj pokrajini, koju, prem da i

sada prionút latinski, i talianski pisati razlika nepogàrdiva umohitrenja, dàržim sàrčano i dobrohoćno svedj pred očima: i sve što pišem, činim, da nju gleda, da nju utišti, da nju hvali, i uzmnaža u plemenitoj scieni, i svietlu imenovanju pred svietom. Dospièh, još ti i ovo na uzdanu napomenući: da kad podobno uzmožeš, dostojiš se ne jednom, neg i opet proštiti sliedeća Mandaljenina Uzdisanja; jer po sviedočanstvu od prijateljah poznah, da najmanje su ugodna u najpàrvomu susretištu. I Višnji ti svaku čestitos udielio.

Još molim tvoj razum, i dobrotu, da što u *„Piesnieh razlicieh“* sreteš saviše rečeno suproć ženama, primiš za piesničko uzveličenje, aliti ezageracion, a ne za istinu; jer ih i ti scienit imaš, kô ih i ja scienim, mogu riet, sve inokupno za vriedne, kreposne, i bogumile. I iz nova prosim ti s nebesah svaku sreću.

UZDISANJE PÀRVO.

U spoznanju.

Viero sveta, koju začè
Slavnom rieči ćaćko slavni:
Davne istine novi zrače,
Novieh slavah zrače davni:
Bog je sunce rajskieh dvóra',
Ti rajskoga sunca zora.
Ti prečista, liepa i draga
Sliepiem nami dan si običan;
Na cielov se tvoj podlaga
Bitjem, znanjem puk različan:
I tvoj sliedeć stieg prebieli,
Jedno ufa, ljubi i želi.
Ti si umârliem, kad se skruše,
Provodica prevesela;
Ključ od raja, raj od duše,
Od krieposnieh duša diela',
Dobro očito, skrovna istina,
Tamna svietlos, svietla tmina.
Ah, s uzroka ne drugoga,
Neg li s tebe prosvietljena,
Isukàrsta ljubjenoga
Liepa obljubì Mandaliena:
I čoviečku pazeć sliku
Boga poznà u čovîku.

Ona ostavì griešne pute,
Ures vàržè svoga od lica,
I sried ljuti razpuknute
Ukopà se pokornica:
Da bi u raju pak poznala,
Što 'e po tebi vierovala.

Tiem razlog je, kad nju pojem,
Gdi u spilah svoj grieh žali,
Da me obasjaš zrákom tvoiem:
Jer te hvalim u nje hvali;
U nje slavi tvá se krije;
Jer što 'e slavna, po tebi je.

Zato slabiem moim piesnima
Tvóm stavnosti stavnos stvori,
Nek u vieke ja po njima
Rajski lovor stečem gori,
I má trublja s boljom česti
Vàrhu zviézdah bude siesti.

Kraj franačkieh plodnieh strána'
Marsiljska se pustoš vidi,
Gdi od vieka zaharana
Ustaraniem mrakom blîdi:
A niz pleći briega stàrma
Noré luzi pusta gârma.

Naježenieh iz ponórah
Cârne magle ljut izmeće;
Kamenitieh vàrhu górah
Leže od sniega gore veće,
Ter uzrasla kruni zima
Siedo čelo oblacima.

Čueš iz klisúr' muklo oddisat
Vièetre, i rieke gdi se ore,
Za potopom satarisat
Sela u sebe, sebe u móre:
Reve voda, i u vàrlini
Plače razspe, koje čini.

Uzmnažaju sried slobode
Priecieh zvierih stada česta
Svoem vapajom buku od vode,
Svoiem strahom strah od mièsta:

Réži medvied, vuk zavija,
Vepar hroče, zvižde zmija.
Tuj, gdi puklom pod grebeni
Pridušena noć boravi,
Željno stupaj svoj hrabreni
Mandaliena liepa ustavì,
I ukopà tvârde u stîne
S svóm lieposti svoe krivine.
Ljubovnica ona ognjena
Niegda od ljudih, sad od Boga
Ostà svietu prigrabljena
Silom plama nebeskoga, .
Ter neumârloj pri ljubavi
Sviet, i sebe zaboravì.
Ištom lice Jezusovo
Vidiè, i skupljen raj u njemu
Kroz gorjenje čisto i novo
Ponovljena ostà u svemu,
Leteć svoga iz pepela
Pomladjena ptica biela.
Njega dàrži vàrhu svega,
Njega misli, š njim besiedi:
Njega živa, màrtva njega
Ište, žudi, dvori, i sliedi,
I jedina š njim saviše
Njim odiše, š njim izdiše.
Kolikrát' se nezasramì
Uz grob sidiet, svoj drag gdi je,
Kô da radi svoim suzami
Tvârdi mramor da razbije,
Živuć smàrtnom pri zatvoru
Veće unutra, neg na dvoru.
Pokoj naći jaka nije;
Pravi 'er pokoj nje prošô je:
Mré, jer nemré, kad umrijè,
Tko bì duša duše svoje:
I bez duše živa ako je,
Sama ljubav duša joj je.
Blagi Jezus ganút s toga
Liek donesè na nje váje,

I uzkàrsnút lica s svoga
Pàrvu suncem obasjà je,
Da učitelja slavna i živa
Naviesnicim navieštiva.
Nu on, kad podjè k ćaćku svomu,
Iz rodjenieh ona strána'
Po progonstvu židovskomu
Bì nemilo iztierana:
Da po móru sionom ište
Inostrano utočište.
Ali târpeć toj za Boga,
Primì sve za tuge male,
Dokle s kràja evrienskoga
Na marsiljske stupì žale,
I odredì pod stienama
Bogu i sebi živiet sama.
Màrkla spila, ah, kô u sebi
Nju primeći [1]) ostà rada!
Mneć, da je ona sunce s nebi,
Ké ne vidiè vîk do tada;
Noć uzigrà, kad svou tminu
Od nje lica zrak obsinù.
Gluha zabit, mrak od spile,
Strah i golet, glad i zima
Biše sàrcu nje premile;
Jer nemile biehu očima,
Čiem plam ište nje požude
Veće u trudieh istieh trude.
Ona od liepieh cviet, i kruna
Jur nadsiva sunce i zvîzde,
Draga, uresna, slavna, i puna
Časti, dvorbe, hvale i gizde:
I u napravah svieh gizdava
Svoim napravam bì naprava.
Porušena sad u stvoru
Poniženoj u odieći
Uzè boles i pokoru
Za razgovor svoj najveći:

1) Primeći (sic!) miesto *primivši.*

Za utiehu tugam pače
Svakčas tuge patit jače.
Uzè izgled ona iz nova
Za napravu od pramena
Naježenieh u dubóva'
I u gârma razpletena:
A u riekah nauk uzè,
Bez prestanka ronit suze.
Vidiè vihre bit planinu,
Udrì bičim nago tielo:
Izgleda se bliédu u tminu,
I blièdilom prikrì čelo;
Plahe zvieri vidiè u gori,
I za Boga zvier se stvorì.
Gorko zelje i neznano
Nje liepe usti prudi i truje:
Pitje s plačom izmiešano
Većma žedju razdražuje:
A pogled joj straši od svuda
Zamàršena divjač huda.
Ako 'e ikad tko vidio,
Drag perivoj pun miline
Gdi 'e proharan ubliedio
Pod udorcim zle godine,
Komu ostavì prieka šteta
Plot bez busa, bus bez cvieta,
Ter pod silu težku odviše
Slomjen čemin s rúsom cvili;
A prekìden gorko izdiše
Uz Ljubicu Ljubdrag mili;
Mlade dîkle plaču svoga
Poraz cvietja ljubjenoga:
Taka je u cviet svoe mladosti
Mandaliena u dnu od gore,
Čiem perivoj nje lieposti
Hara silnos od pokore,
Koliko joj dušu sharà
Niegda od svieta zla prevara.
Zlato, kiem se pram dičio
Na svenuto prédjè lice:

Od ustah je trator mio
Uzeo sliku od ljubice;
A svakdanji bîči ljuti
Poraziše liere od pùti.
Bieše jednom zrak od jutra
Prosvietlio vàrh od hridi;
Neka u spili ona unutra
Strašno miesto bolje vidi,
I sva skrovna njoj otvori
Strašne od noći danak gori.
Pàrvo umuknù, pak smetena
Kliče vapit u glas ovi:
Ovo li su, Mandaliena,
Urešeni tvoi dvorovi?
Ovo li su svietli stani,
Kiem' se 'e klanjô zrak sunčani?
Bih gospodja: jasnom dikom
Zlato uresì prame moje:
Pod vlastitom móm šibikom
Slavni Magdal robovô je:
Dvoriše me, jaoh, niekade
Dični mladci, dîkle mlade.
Sad, kad vapim glasom mojim,
Meni sama hrid se oziva:
Moje suze suzam svojim
Stàrma rieka sadruživa,
I nestavni vietri plasi
Natieču se s moim' uzdasi.
Nu razlog je, tko na svieti
Po krivinah zvier se učini,
Da pustošne sried goleti
Žive, kô zvier u planini,
I da nije meu ljudima,
Tko ufanje u njih ima.
Pravo 'e, da tko griešeć uzè
Medju ljudem [2]) zviersku sliku,
Medju zvierim roneć suze
Dodje ljudsku na priliku;

2) Ljudem (sic!) miesto *ljudim.*

Jer kajanje svoim suzami
Nas, i Boga vratja nami.
Lele, lele, veomi ružna
Bogu, ljudem, istoj meni!
Ah, da ikako mogu tužna
Uteć sàrca vaj skroveni,
Sa mnom uzrok moieh zála'
U pakô bih ukopala.
Eto stara zloća kleta
Sienom lica pakljenoga
Mene straši, kori i smeta,
I spomena grieha moga
Ranja u težkom nepokoju
Ljutiem' bičim pamet moju.
Sve, što u vele jur vremena
Skrivih, sad me snadjè ujedno:
Ma 'e svies na me nabunjena,
Sàrce smeteno i neredno:
Boj bojnica, polje od boja
Suproć meni duša 'e moja.
Pazeć nebo sva protârnem;
Jer svoih sudah znam visine:
Kad niz doli pogled svârnem,
Vidim miesto mé krivine:
Kad zatvorim vid smutjeni,
Gledam griešnu mene u meni.
Kud se obratim, sve mi uzroči
Trud, i kaže, što sam bila:
Donosi mi noć pred oči
Mé razblude, ké je krila;
Skrovna a zabit mé prevare,
Mé poruke skrovne i dare.
Zemlju plešem, ona uzplodì
Cvietje, ké sam draziem dala:
Sunce veli: ti kadgodi
Ime od sunca jesi imala;
Miesec opet: moieh zráka'
Vidj nestavnos, ti bì taka.
Zvier slikuje mú slobodu,
Moje pusto bitje gora,

Moju liepos dan na izhodu,
Mé naprave cvietna zora,
A tvàrdina hrida ovega
Mene u zlobi tvàrdju od njega.
Svud se vidim, svud opako
Mé življenje pred mnom šeta.
Sud i sudac, smàrt i pakô
Cârniem' krilim svud me obléta:
I taka sam očim mojim,
Kakva u vieke bit dostojim.
Biežim tužna, niti umiem
Znat, kud biežim, biežim samo:
Diviem mrakom lice kriem
Po pustinji siemo i tamo;
Klisurami sa svieh strana'
I strahoćom zazidana.
U nemiru, sumnji i smeći
Izza stanja mienim [3]) stanje:
Biežim, ali jaoh, biežeći
Sa mnom nosim mé spoznanje:
Kriem se, ali vajmeh meni,
Ne krijem se moj spomeni.
Oblak, kí mi sunce krije:
Sunce u plač me ké razčina:
Plač, kojemu slike nije:
Slika od smàrti, smàrtna tmina,
Mómu sàrcu od staroga
Spoznanje je grieha móga.
Prie oblaka grom me obsine,
Prie groma tries me udara,
Prie trieska me smàrt prekine,
Prie smàrti me pako shara,
Kad izmedju plača i cvila
Spomenem se, što sam bila.
Ah gàrdoćo mé krivine
Štetna, izdavna, i himbena!
Ljudi blazniš, da te učine,
Pak ih koriš učinjena:

3) Mienim (sic!) miesto *mienjam.*

Da se sobom srame, i budu
Osudjeni na svom sudu.
Ah, sad vidim u nevrieme,
Gârdi grieše, varke tvoje:
Sad sram i strah nasàrtje me,
Kí me onada snać imô je,
Kad me na zlo svietovô si;
Ah sad poznam, tko sam, što si.
U ništa sam obratjena
S tebe; 'er ti si ništa u tebi:
Ništa; 'er milos božanstvena,
Dušah život, ciena od nebi,
Sve, i samo dobro od svieta
Po tebi je meni oteta.
Boga otè mi, kí 'e sve meni,
A ja ostah ništa od ništa,
Ništa u dobru, ništa u cieni,
Ništa u dielieh svieh godišta',
Ništa u sviesti, ništa u znanju,
U viečnomu ništa ufanju.
Jer samo ono riet se može,
Da ima u sebi bitje svoje,
Što 'e bez grieha; pokli, o Bože,
Dobru tebi prikladno je:
Grieh, i griešnik tiem ništa su;
Jer bez dobra svakoga su.
Nu premda si, grieše, ništa,
Vele činiš, ah jaoh, vele!
S viekuviečnieh ti siedišta'
Rajskieh dvorán' čete biele
Nesmotàrno na vrat rinù
Tamnieh ogánj' u pučinu.
S tebe voćkom ćaćko pàrvi
Vàs raztrovà rod došasti:
S tebe ogreznù bratskom kàrvi
Zemlja, i dračam' sva porastì:
S tebe umârli kušau svuda
Težko otčinstvo vaja, i truda.
S tebe u vodah sviet poplivà,
I u daždu jur sionu

Sva se udušì zemlja kriva,
I s griešnikom grieh potonù:
S tebe potop sgar ognjeni
Ciele gradove izkorienì.
S tebe mači bojni sieku,
Sila, izdajstvo, plienstvo mori:
S tebe skrovna smàrt je u lieku,
Zmia u cvietju, lav u gori:
S tebe neima vieru istinú
Ljubi u vojnu, ćaćko u sinu.
S tebe stvorac na stvorenje,
A na stvorcu stvor udarì:
Pàrvostvorno zametenje
Ti se možeš riet od stvari'
Nesklad, nered, nemir, šteta
Tiela, duše, neba i svieta.
Gdie ti pridješ iz nenade,
Mârči u nami božja slika:
Znanje osliepi, razbor pade,
I u čovieku ni'e čovîka:
Još da i Bog može umrîti,
Neuzprežeš ga pogubiti.
Kobna zviezda, plam od trieska,
Móre, vihri, tréšnje i kuge:
Sva svietovna, sva nebeska
Sàrdjba, osvete, brige, i tuge
Tvá bit slika mogle nebi;
Jer što mogu, sve 'e po tebi.
Rieke selim, luzim plami,
Vihar njivam, val plavima,
Kuga tielu, tries gorami,
Kobna zviezda kraljevima,
Tréšnja samiem sgradam udi;
A ti, o grieše, sviem, svedj, svudi.
O gusare viečnieh dára',
Božje kàrvi razspe hudi,
Viečnieh štetah voćko stara,
Koja truješ u razbludi;
O pučino zla svakoga,
Koja uzvireš tja do Boga.

O pučino za proždrieti,
Što bî, što jes, što bit može:
Smàrti, ká mriet, a ne umrieti
Činiš, da se muke uzmnože:
Zubljo, ká si pakô stakla,
Pakle od svieta, pakle od pakla!
Jer ti paklom pakô stvaraš,
Ti s' plam, ti cârv, ti neufanje:
Da ga ti sám nerazgaraš,
Bio bi pakô uživanje:
Ti sám kroz tvú sienu opaku
Zastupaš mu božju zraku.
I silnika tolikoga
U te, o dušo, primila si!
Ti li uvriedì Boga tvoga?
Ah jaoh vajmeh, i mogla si!
Ah moj grieše, ah zli sviete,
Ah kô tàrnem misleći te.
Nu zloće li mé neoprostì
Kroz preslavne svo'e besiede
Jezus, kí me svóm milosti
Na pravedni put privedè?
Da što ištete jadi i smeće,
Kad, kakva bih, niesam veće?
O čudesa nevidjena!
O má česti gorka svime!
Ista ljubav božanstvena,
Ista milos, vaj, straši me,
I boj bije nesmiljeni
Má čestitos suproć meni.
Jakno brodar, koga u tmini
Val uzrastô s noćim àrva,
Kad se ugleda u tišini,
Kú mu doniè zora pàrva,
Još u sàrcu miran nije
Misleć prednje pogibije.
Mislim staroj o krivini,
Mislim višnju milos mnogu,
I što Jezus za me učinì,
I što učinit zanj nemogu:

I znam, da tko vele prima,
Vele vratit, vajmeh, ima.
Znam i muku sina Boga,
Znam i mierim po načinu
Veličinom lieka toga
Mé nemoći veličinu:
I zaplatit taj liek hoću
Sličnom mukom; nu kako ću?
Gdie ste, o žive smàrti od gore,
Vepri ognjeni, zmai sàrditi,
Kieh glas stresa sej ponore
Kroz urnebes gromoviti;
Hod'te punit s diela hàrla
Mnom otrovniem propas gârla'
Stiene uzrasle, kieh strahoća
U stàrmoglav nad mnom visi;
Gârda sliko moieh zloća',
Ké do neba smienstvo uzvisì,
Ah, za milos na me orite
Vaše vàrhe strahovite.
Ah, otruj se kužnu u dahu,
Povietarce najmilije;
Boli težke, i smàrt plahu
Svaki odihaj moj da pije,
I da s trudim smàrtniem' ljutim
Bez usmàrtja mriet se ćutim.
Bez ufanja zore drage
Stisnite me, noćne sieni!
Sve nekobne, sve neblage
Iztiečite zviezde meni!
Budi čemer sva dubrava,
Čemer voda, čemer trava!
Sgar kàrvaviem meni oblakom
Kàršite se okô čela
S bukom, s treskom, s smećom svakom,
Daždi od ogánj', gràdi od striéla'
I života od mojega
Porazite do biljega.
Stvori drazi, hudi stvori,
Ki móm' griehu drúzi biste,

Pomoz'te me u pokori,
Kí me u zloćah pomogli ste:
Stvorca uvriedih, nabunjeni
Ustanite suproć meni.
Ah nesviesna! ah jaoh, koga
Prema tvojoj kličeš zlobi!
Kad pedepsom grieha tvoga
Stvorenje se sramilo bi.
Toliko si, Mandaliena,
S tvoih krivinah potištena.
I čudim se, na me od groma
Glasom da se sviet neoprieči,
Vapeć: želje tvé veoma
Ponosite jesu i rieči:
Ohole se srećom druzi,
A tvá oholas raste u tuzi.
Zvieri, vihre i trieskove,
Povietarce, zemlju i móre
Zaman, zaman tvoj glas zove,
Da te zatru, da te umore;
Jer sve stvari podsunčane
Na višja su diela obrane.
Móre 'e stvorno, da 'e do vîka
Izgled stvorca veličini;
Kruna 'e nebo, tries šibika,
Prestolje mu oblak čini,
Slikuje se posried tmína'
Svoja otajna kraljevina.
Zviezde oči njegove su,
Kîem' bdi više svoga stvora:
Kad se jazi vietrim tresu,
Tuj se jakos svoa zatvora;
A u hridi zlamen stavì
Nepomične svoe naravi.
Stavì u gore skot nesviesni,
Da uči strah nas od nebesi';
Da njegove zrak ljuvezni
Siva odasvud, on uresì
Kitam' voća, cvietja i trave,
Polja, livade, i dubrave.

I oni da svou čás zabudu,
I pocârne svietlo lice?
Ter kàrvnici tamni uzbudu
Tač pogane izdajnice?
Ne, ne vîku: ti bud' sama
Za pedepsu tvoim zlobama.
Tebe tobom muči i ranja',
Ti bud' sličan poraz tebi:
Cârv smàrdeći od spoznanja,
Kí se od grieha začè u tebi,
Pedepsanje prilično je
Za pogane duše tvoje.
Mnim, da veli sviet mi ovako,
I ne, vajmeh, bez razloga:
Ja zléd, ja smàrt, ja sam pakô
Moga sàrca žalosnoga;
Ah jaoh krivcu, kí se kaje,
Krivina ista pedepsa je.
Pedepsa mi grieh isti je
Od pedepse teži sada;
Jer pedepsa proć umije;
Nu krivina ne nikada,
Koja, vajmeh, po sve vrieme
Svóm spomenom mučit će me.
Dospiè, i ufat uzè paka
Višnju pomoć, kad to izrečè:
Znajuć, cârna van oblaka
Viečne slasti daž da iztieče;
I spoznanje da je od zlóba'
Liek i rana u isto doba.

UZDISANJE DRUGO.

U spoviedanju.

Prevara je u griešniku,
Kí na pravi put se obrati,
Da krivinu svou veliku
S malo súzah scieni oprati,
I ustati moć' ikade
Lasno, kako lasno pade.
Znam, da mnokrat uzdah jedan
Neizmiernu milos steče:
I da ostane duh pravedan,
Netom jedno *vaj* izreče:
Nu je opeta strašna od svudi
Višnja pravda, viečni sudi.
Tiem čovieku svedj triebi je,
Da s pokorom gré naprieda;
Prav je, tko mni, da prav nije:
Blažen je oni, ki svedj prèda:
I taj samo svet se veli,
Kí svedj sumnji, još svet je li?
Mandaliena, kój se objavì
Bog za parca na svóm sudu,
Kú prigàrlì, kú postavì
Svoga sàrca za razbludu,
Eto u plaču svoih krivína'
Svedj pokoru svou počina.

Potvàrdjena u milosti,
I na vratieh jur od raja,
K svom' dragomu vapi: *prosti*!
Bez prestanka, miere, i kraja,
Ter se straši sudca od svoga
U cielovieh sudca istoga.

Ona ištući, da otvori
Svietu stare zloće svoje;
Nek je sliedi u pokori,
Tko nju u griehu sliedio je;
Izvan sebe počè u glase,
Čiem da 'e sama, nestavlja se.

Dîkle, s draga kiem pogleda
Medju liepiem' raste hvala,
U cviljenju móm naprieda
Vidj'te, kako počne s mala,
Tkogod sârne za upasti
Svieh krivinah sried propasti.

Od početka čuvajte se,
Zatecite plam ljuveni,
Čiem ste same kroz urese
Niegda liepoj slične meni,
I u vami čás uzmnaža
Draga od tiela duša draža.

Znajte, da bì tanka hvoja
Hras, kí kruni vàrh od gore;
Slaba iztečè rieka, koja
Lieva od vóda' móre u móre:
Sgar gromove, trêšnje ozdola
Radja od zemlje para mala.

Tako i duša pogled plodi,
Pogled rieči, rieč požudu,
Ter na svakčas napried hodi,
Dokle utopi nas u bludu;
Ah jaoh, nitko u čas jedan
Neučini se nepravedan.

Uzprêgnut bi mogla prije
Tries, kí pada: val, kí pieni:
Prah pred vietrom: vietar, kí je
Àrvat naprô kraj stàrmeni,

Neg li sebe jedna vila,
Ká je ljubav prigàrlila.
Gdi se zloća má spovieda,
Hoću da me vàs sviet čuje;
Nek se čuva s moga izgleda,
Čiem se izgledom moim sramuje.
Nu što velim? kuda sliedim?
Koga zovem? s kiem besiedim?
Zamani se moj plač glasi,
Ako ôdi nie nikoga;
Sa mnome su sami uzdasi
I spomena grieha moga,
Zvieri, hridi, strasi, i tmine,
Slična družba mé kriviné.
Nu nie zaman: korit hoću
Moim životom sebe sama:
Bez srama ću proniet zloću,
U kú padoh jur bez srama:
I moj svaki grieh skroviti
Na moj ću isti sud donîti.
Čujte luzi mé taštine,
Čujte zvieri mé prikore:
I ti, o spilo, ká krivine
Moje neznaš, znaš pokore,
Poznaj sada, koli 'e manje
Moga od grieha mé kajanje.
Ah, da može hridju u tvomu
Udielat se má besieda,
Da u tem pismu neumàrlomu
Vàs začudjen viek razgleda
Mú neharnos, milos moga
Uvriedjenja neizmiernoga.
Čujte! — Izgubih mlado u doba
Od prolietja dievičkoga
Roditelja jednom oba:
Majku, i ćaćka ljubjenoga.
I u gospostvu ostah sama
Nad obilniem' dàržavama.
Brat o sebi Lazar stáše,
Marta s malo veće lieta'

Ni smiáše, ni mogáše
Po godištieh dat mi svièta:
Bieše sebi mlados moja
I svièt nica, i gospoja.
Oblas, blago, mlados dična
Na nieka me prignù diela,
Diela mladu sàrcu obična:
Diela priljubna, i vesela:
Diela, u koieh zla ne ima,
Van što na zlo put je u njima.
Samoćom se viek ne krijah;
Po prozorieh čestokrati':
Nezavidjah, nu màrzijah
Čut kú vilu liepom zvati:
Biežah ljubav; nu mi biše
Priateljevat drago odviše.
Veljah: bit ću ljubežljiva.
Da podložni puk me ljubi:
Što se resim, niesam kriva,
Ni se u tomu má čás gubi;
Jer gosposko za gospoje
Urešenje pristojno je.
Tad nesrećnom' sàrcu momu
Za zabavu, jaoh, omilì
U tanacu razbludnomu
Skladno izvíjat stupaj mili:
Tad besiedu dvornu učiti,
Viešto pisat, pisma štiti.
Tad zlatjenieh romon žica'
S medniem glasom ugadjati;
Súdit tudje misli, i lica,
Sve znat, sve čut, sve gledati,
I neštediet pomnje i blaga
Za hvaljena bit, i draga.
Dokle začuh, tamo ovamo
Da me slavi družba mlada
Ne gospodjom grada samo,
Neg li od sârcah svieh od grada,
I da po móm rajskom licu
Sudjena sam za božicu.

Tada moja svies uzbiesni,
Tad mi rečè misô opaka:
Bez zabave od ljuvezni
Da 'e zaludu liepos svaka,
Ter nie drugo liepa biti,
Neg bit ljubjena, i ljubiti.
Počeh ljubit, nu neredno,
Cieć neviešta plama moga:
Ljubjah liepos svaku ujedno,
Osobito ne nikoga:
I nestavnieh željah u smeći
Svieh neljubjah svieh ljubeći.
Ljubjah: ali još ne smijah
Ljubovnicom zvati mene;
Jer ljubeći još ne umijah
Znat, da ljubim mé ljubjene:
Znah, što kušah, da drago je;
Ali neznah prem to što je.
Znah, da 'e nieka skrovna sila,
Kój nie moć duh da se ogluši,
Da je nieka boles mila,
Ká me sladko škaklje u duši:
Nieka želja; nu smetena
Pače od želje slika i siena.
Jer što željah, ne idjah steći,
Ni toj mogah steći ikada;
Čiem mé željé tiek pàršeći
Sram uzteže, strah prepada,
I novina želje nedá
Želiet želji mój naprieda.
Mnokrat rekoh sama u sebi:
Da to i žudim, što bi bilo;
Što 'e to, neznam; nu je triebi,
Da je dobro, pokli 'e milo;
Nu strah taj čas moju prieku
Presiecáše misô u tieku.
Veljah opet: Prie nemila
Da me proždre zemlja, hoću,
Neg ja vieku ockvàrnila
Tom požudom mú čistoću;

*

Zamíšljah se pak u temu,
I uzdisah neznaúć čemu.
Bieh u licu probliedila,
Puštah ures, mučah sama:
Sad se užižah iz bliedila,
Sad se stvarah led iz plama:
Màrziah, ljubjah, kušah svuda
Trud iz slasti, slas iz truda.
Jakno lovor, kí s plamenom,
Za neizgoriet, dug boj bije,
Vo'evah s željom móm ljuvenom:
Ali u dugo najposlije
Nju tierajuć, nju misleći,
S njom se obiknuh nehoteći.
Strah mi uminù; počè ovako
S sobom sudit svies smamljena:
Da nie ljubav zla prem tako,
Pak da 'e dobra, i hvaljena;
Za tiem, da se i dielima,
Kô stvar dobra, sliedit ima.
U to mlade drûge moje,
Koje od mene veće znahu,
Sve ljuvezni tudje i svoje
Potanko mi spoviedahu,
Veleći mi: Nie krivine
Činit sve, što mnozi čine.
Ah, zla družbo, čemu dosti
Tvom' porazu niesi sama:
Čemu i druzieh put tamnosti
Od viečnoga vodiš plama;
Ako u paklu strašnom doli
Svaka 'e družba teža od boli.
Jedna vàrhu svieh dieklica'
Bieše izmedju skupa toga
Moga sàrca potajnica,
Pače sàrce sàrca moga:
Má poguba, za riet bolje,
I sva napas mé svevolje.
Ona nad sviem', liepe ké su,
Sva razkošna, sva ljuvena:

U mirisu i uresu
Ponosito razbludjena,
Znáše sve, što može znati
Duh zatravljen domišljati.
Nje rieč, izgled, i hitrina
Kuda mene, vaj, neputì,
Da uzbude má taština
Nje taštine prestignuti,
I da skriju vele gori
Nje sramote moi prikori.
Sa mnom je ona na prozoru,
I kaže mi mladce izbrane:
Pak mi u skrovnu razgovoru
Pripovieda šaptom s strane
Njih imena, njih razblude
I što mogú, i što žude.
Čiem to veli, isto u vrieme
Ljubovnici narešeni
S pošetajim razbludnieme
Klanjaju se ozdal' meni:
Odgovaram a ja njima
Veće sàrcem; neg li očima.
Gorim sàrcem: i skončana
Na gorko sam njih skončanje:
Nu stid kažem, i gledana
Negledajuć gledam na nje;
Jer za gledat bez sviedoka,
Dosta mi je kraj od oka.
Govori mi drûga tada:
Njihov jače plam razdraži,
Posmiehni se sad, a sada
Skrij tvé lice, sad ga ukaži:
Hoć' dvorena bit zadosti?
Stuči dragos s nemilosti.
Ona tako rieči uzmnaža:
Na nje rieči névam ja se;
Čás mi 'e draga, ljubav draža,
Mislim na nju, mislim na se,
I razbíram krivo i prieko,
Što bi o meni tad sviet rekô.

A ne mislim sàrcu u momu:
Da, što mislim, sve Bog vidi,
Kí sve, kí svedj, kí u svakomu
Prie griešenja grieh previdi:
I da visi vàrhu mene
Mač njegove pravde ognjene.
Nu zla drûga hudu odluku
Sa mnom tiera svakiem putom:
I nje rieči dàrže ruku
S ćudi na zlo móm prignutom,
Ká zasiede svièta kriva
Skrovno iz nutra prigàrljiva.
Perivoja draga u sieni
Biehmo jednom obie same:
Ubrà ona cviet rumeni,
I s posmiehom siedè uza me,
Veleć: Tvá je slika mila
U ovem cvietu, cviete od vila'!
Nu da izmedju tamne trave
Cviet sad niesam ovi ubrala,
Njegova bi tuj bez slave
Sva liepota na tle opala:
Da ti čemu tvoj cviet gubiš?
Zasve skrovno, mnim, da ljubiš.
Čuj me u kratko: Ti s' gospoja,
I bitje je tvé slobodno:
Tebi 'e zakon volja tvoja,
Tebi 'e čásno, što je ugodno:
Ljubi očito; sviet, ljubiti
Da te i vidi, što će rîti?
Nije razlog, da te straši
Oni, kí se straši od tebe:
Nami rados strasi naši
Grabe mnokrat bez potrebe:
Jer gosposke, znaj, razblude
Sliede puci, a ne sudé.
Besieda ova, neznam kako,
Bi plam, bi tries za užeć mene:
Predobita ostah tako,
Da za izpunit želje ognjene,

Nehtjah ino, neg da podá
Put mi, i način ká prigoda.
Ah, kô u malo naučih vrieme,
Što pak parjat nebih jaka:
Vàrć se na vrat lasno 'e svieme;
Nu se ustavit nie moć paka:
U jaz pakljen put je od svudi:
Nu vratit se? — Tuj su trudi!
Sgodi se, u mé da dàržave
Pridjè egipske iz krajine
Pun krieposti pregizdave
Vriedan mladić nad sve ine,
Svoieh lietah u cviet pàrvi
Srećan blagom, svietle kàrvi.
U razkošjah on zadojen,
I u dvorničkom hitrobćenju;
S koga egipski puk je brojen
Nad sviem skladan u dvorenju, —
Bieše s drûgom móm jedinom
Brat i rodom, i hitrinom.
Ištom u grad s puta dodjè,
Nukajuć ga sestre svièti,
Kako svoje u gospodje
U dvorove mé doleti;
Da bi na čás mú zapisô
Dvornom rieči službu, i misô.
Vidiè, i planù: a i ja tade:
Jer njegova vlás pogleda
Narečè mi iz nenade:
Daj mi, daj mi sàrce ureda:
U čas tako naš skroveni
S plamenom se plam zamieni.
Sestra svoja, má družica,
Kad on podjè, dodjè k meni,
I u promieni moga lica
Poznà novi plam ljuveni;
Posmiehnù se hitro na me:
Ja se smutih, lice izdà me.
Dakle videć uputjenu
Dobro sreću brata svoga,

I mú dušu predobjenu
Susretišta sried pàrvoga;
Uzè slutit svakčas veće
Svom' vitezu slave, i sreće.
Taj čas doniè mi izpisane
Piesni u listu pozlatjenom,
U kieh poznah mé spievane
Hvale tudjiem pod imenom.
Pitah: piesnik tko biaše?
Moj brat, reče, pak uzdašè.
Donesè mi dare iz nova,
Kieh bogastvo zamierno je:
Meni ih, reče, brat darovà,
A ja tebi, má Gospoje:
Ti za harač ljubko primi
Brata, i sestre sàrca u njimi.
Od tieh piesnih, od tieh dara'
Vidjah svàrhu, i što iskáše:
Ali puštah, da me vara;
Jer s prevarom tom idjáše
Moje sàrce, a bez truda,
Na smirenje svoih požuda'.
Moj drag tako ne man stavì,
Za osvoit me, pomnju i smienje:
Priazan počè, plam se objavì,
Za tiem nastà zaljubjenje:
Mnogo stečè on služeći,
Nu ne sve, što žudiè steći.
Stavno 'er dàržah, da gospoji
Svietle kàrvi mnoge oblasti
U vieke se nepristoji
Prem nizokò ljubeć pasti:
Nu da padoh, tko riet neće,
Kad pristupih k jazu odveće?
Dàj ne stvorom, padoh misli
I pristupih k pogibiju:
Svak ubienu mni, kí stisli
U krilo su ljutu zmiju:
Kí su u valieh, ljudi ih sciene
Veće u valieh utopjene.

Uboica je sebe istoga,
Tko strašnoga lava gàrli:
Da i neudre tries nikoga,
Najbližnjega ljuto izpàrli:
Bog iz nutra, a sviet s dvora
Sudi sliku od prikora.
Liepi srame! — po kojemu
Ženska liepos, liepos stečè,
Težko u vieke, težko onemu,
Tko se jednom tebe odreče,
I da ružan nespozna se,
Tvé zàrcalo vàrže za se.
Ti si slika od nebesi'
Zviezde tamní svietlos tvoja:
Ti gizdavi stražnik jesi
Dievičkoga perivoja:
Ures tiela neprošasti
Čás od duše, duša od části.
Kraljica se čás odieva
Tvoem grimizom bez prociene:
Od krieposti sunce sieva
Iza zore tvé rumene:
Draže izhodi tvoga iz plama
Od čistoće zlato u nama.
Tvoiem viencom od ružica'
Kruni dievstvo pram najveće:
Tebe iz sàrca dievojčica
Trudno, a trudnie s lica odmeće:
A još trudnie tisuć krati',
Kad odmetne, nazad vrati.
Ja te izgubih u nescieni,
A sad poznam cienu tvoju,
Niegda uresu moj jedini,
Sad izgubljen moj pokoju!
U nevrieme, jaoh, poznani
Cviete od raja, srame izbrani!
Sram pošteni kad me ostavì,
Miešte njega sàrce u moje
Siedè himben sram nepravi,
Lizimirstvo ké zvano je:

To jes kriepos bez istine,
Vele gora od krivine.
Ter laživa licu u momu,
I hoteći, kô da neću,
Prema meni u svakomu
Stvarah želju svakčas veću:
I pod sienom od dobrote
Tierah skrovne mé sramote.
Za zasienit mé plahosti,
Vodih sa mnom dvorbu siedu;
A to, da pri nje starosti
Milia sinem u pogledu:
Skratih ures, nek se objavi,
Kô sam liepa po naravi.
Obćih càrkvu, da i tuj žele,
Kí mú vide dragos plahu:
Malo s Bogom usta, a vele
Oči s ljudem *) govorahu:
K nebu uzdisah; nu Bog znáše,
Da k njemu uzdah moj neidjáše.
Ah, kolikrat ljubovnika
Riečim hulih, što znah gore;
Da s huljenja prem velika
Pozna on silne mé govore,
I u njima prozriet bude
Unutarnje mé požude.
Ah, kolikrat vil' gizdave
Rieh griešne; 'er se rese silom:
Zvah neslične njih naprave,
Njih bieloću zvah bliedilom,
I njih čela zvah za zlobu
Màrtvieh pramah grob na grobu.
Čuh, da gorí s draga lica
Mlad ljubovnik, viknuh: *Zlo je!*
Čuh, da ljubi ká dieklica:
Živu 'e spražit', rieh, pravo je;
Čuh, da liepom ká zvana je:
Ako 'e dobra, rieh, liepa je.

*) S ljudem (sic!) miesto: *s ljudmi* ili *ljudma*.

U toliko u potajno
Dare primat, dáte slati:
S moiem dragiem neprestajno
Ljuveznim se natiecati:
I primat ga moje u dvore
Na skrovite razgovore.
Vriežit sàrcem zle pohlepe:
Činom, okom besiediti:
Hitro pisat liste sliepe,
Sliepe liste hitro štiti;
Bieše ružna má zabava,
A s dvora se kazah prava.
Tako i oblak, iz visine
Prie neg štetni daž prolije,
Unutarnje strašne tmine
S dvora uresnom dûgom skrije:
Tač se skrije sva pod cvietje
Trava otrovna u prolietje.
Ah jaoh, u čem niesam kriva,
Kad za sliedit ćud nečistu
Viečnoj pravdi suprotiva
Ja podigoh kriepos istu;
Ukazah se dobra pače,
Za dobrotu gârdit jače.
Nadjoh način vlasti opakom
S potištene mé hitrine,
Za pocârnit sunce zrakom,
Za uzmnožit suncem tmine,
Za potamnit prieko dosti
Kriepos istom, vaj, krieposti.
Nu Bog, kí proć opacime
Svoe trieskove svedj ne trati,
Moem oružjem porazì me,
I mé himbe na me obratì,
Ter krivine mé mučeće
Većma oglasì, što ih krih veće.
Puk sve uzazna, (ah, što ikada
Zemlja izdavna proniet neće!)
Ter svak sudit uzè tada,
Da, što nezna, veli veće:

I da pomnja má tolika
Taji diela sasma prîka.
Nietko od zlobe, s kom jačega
Gleda tkogod može manje:
Nietko, izgleda da s mojega
Svoje opravda dielovanje:
Za osvetu nietko od vila',
Kieh ja odprie bieh sudila;
Ovi onomu šapće: Nije
Časno obćenje toj nikako:
Njim se srami, kad ga krije:
Kad se srami, to t' je opako:
Ljube svietlos svietla dîla,
Dielu 'e tamnom' tamnos mila.
Tako glasé mé prikorę
Mlade i mladi svi jednaga:
Svak zlo veli, misli gore,
Svak razpreda, svak prilaga:
Dokle, vajmeh, kratko u vrîme
Od griešnice stekoh ime.
Tiem riečima, jak na vîtru,
Moj kud oganj planù jače:
Ćud povàrgoh rotnu i hitru,
I raztvorih me polače,
Oholeć se unaprieda,
Da mé zloće vas puk gleda.
Ter kô najprie kad pod nebi
Ukaže se sried dubravah,
Sebi porod, majka sebi,
Liepa fenić i gizdava;
Sve ine ptice s sobom vodi,
Da je dvore, kud prohodi.
Tač ne samo moj jedini
Dvoriti me uzè očito;
Neg i mieštani i tudjini,
Kieh još dalek ognjevito
Moj drag ures nepoznani
Svo'e lieposti glasom zani.
Ja im miesec bieh od noći:
Ja im sunce bieh od dana:

Ja božanstvo višnje moći,
Ja hvaljena, ja spievana:
Ja za prikor neba i svîta
Móm sramotom ponosita.
Za me igre prevesele,
Za me časti spravne štáhu:
Za me u tancieh noći ciele,
U posiedieh danci idjáhu:
I kàrvavoj u zavadi
Za me mráhu stari i mladi.
Onieh dàržah u ufanju,
Oviem drago rieč prodavah,
Svieh u taštom obećanju
Varah, i opet obećavah:
I svadjah se velekrati',
Sve što obećah, za ne dati.
Što ne motrih! što ne činih!
Smetah, grabih, razspe budih:
Moreć blaznih, blazneć hinih,
Hineć ljubih, ljubeć udih
Sebi i druziem sa svom moći:
Mislim, dielom, u dne, u noći.
Za steć vaje viekovite,
O Jezuse moj žudjeni,
Za izgubit se, za izgubit Te,
Toli iztrudih, da bi meni
Tega od truda stoti dio,
Za steć Tebe, dosta bio.
Tašta u meni slas otrovà
Sve, što 'e Tvoje, Kralju od nebi!
Što mi obilnos Tvá darovà,
Sve obratih suproć Tebi,
I neharna nada svima
Uvriedih Te Tvoim darima.
Mú neharnos sa svieh stranah
Vàrh sionski zamnieváše:
Bistra rieka od Jordana
Mé sramote romonjáše:
I suzama mirisnieme
Kitni Liban plakáše me.

Plakáše me; nu zaludu
S mudriem bratom sestra sveta
Pazeć sârnut mú razbludu
Bez obzira, stida i svièta:
Nu vesela moim štetama
Ja ne plakah mene sama.
Ter, što 'e duši od potrebe,
Sve pogârdih cieć slobode:
I stàrmovrat vàrgoh sebe,
Kô nìz rieku sila od vode
Put pakljene vas grad peći,
Zanesena zanoseći.
Ah moj Bože, na Te gledam,
K Tebi vapim: Bože prosti,
Prosti zloće, ké spoviedam
Pred prestoljem Tvé milosti:
Prosti i na moj grieh prehudi
Veća od grieha milos budi!
Ti s' pun želje milostive:
Tebe 'e za raj svoj raj obrô:
Ide iz Tebe, Tobom žive,
U Te ulazi sve, što 'e dobro:
Ti smàrt nećeš do vîk vîka',
Neg skrušenje od griešnika.
Nie nać plate, znam, pod nebi
Za moj platit dug nepravi:
Sasma, sasma skrivih Tebi
Uvriedjena má Ljubavi!
Sasma uvriedih, ah jaoh meni,
Tebe, o Ćaćko božanstveni!
Da bi bila má pokora,
Za svedj ranjat dušu moju:
Vietri uzdasi, suze móra,
Oči sitne zviezde u broju;
To 'e sve ništor, kad moj ôdi
Sve pokore grieh nadhodi.
Pokora bi tá mučila
Mene, ká sam cârv na svîti:
A krivina má nemila
Previšnjega smiè raniti,

Kí u bitju jes svojemu
Sam svet, sam liep, sam sve u svemu.
Ah nie miere u besiedi,
Kóm se izmierit moj grieh ima;
Jer po onomu, koga uvriedi,
Uvriedjenje mieru uzima:
Ah nie miere grieha moga,
Pokli uvriedih Neizmiernoga.
Nu Ti, o Ćaćko, u kom neće
Vir milosti viek svàršiti,
Prostit možeš vele veće,
Neg ja tužna sagriešiti.
S tiem ustavì rieč, i pustì
Sàrcu ognjenom' vlás od usti'.

UZDISANJE TRETJE.

U pogàrdjenju.

Vieko-stvorac ljubi, i ćuti,
Viečnom' njemu slično što je;
Sve, što može poginuti,
Pred Neumârliem priprosto je:
Viečnu dušu ćuti i ljubi,
Kú za osvojit, sebe izgubì;
Kój za život dat: u znoju,
I u kàrvi svoj ugasì.
Ah vidj, dušo, cienu tvoju,
Ah spoznaj se, kolika si:
Jer vàs ures od nebesa'
Zamiena je tvoga uresa.
Ah i ures tvoj ostavì,
Kiem zamamit mogla 'e Boga
Niegda sliepa pri ljubavi
Od uresa tielesnoga
Mandaliena, svoga lica
Zatravljena ljubovnica.
Ali u kratko poznà vrieme,
Ké lieposti jesu prave:
Ter suzama tekućieme
Smaknù s lica sve naprave;
Da nje kriepos višja ustane
Vàrh taštine poplesane.

Vidiè nebo, kad joj s čela
Od napravah oblak minù:
Kad nje prodjè zora biela,
Tad je rajsko sunce obsinù:
Voće u duši provre, kade
Nje lieposti cviet opade.

Ter kô miesec, kad prostârle
Nanj su svoj mrak kobne sieni,
Sve priteže k sebi umârle,
Da ga paze začudjeni:
Tako i ona tamna i blieda
Raj priteže, da je gleda.

Skupnieh kapálj' vlažnu silu
Sgar lieváše hridna spila,
Kô da i hrid plačnu uz vilu
Bieše cvilit naučila:
I greznjáše strana svaka
Kućniem daždom bez oblaka.

Romonito čiem padáše
Voda niz vàrh pukloj stieni,
Sva na jedno protiecáše
U naravni sud kameni,
Kóm' činjahu svud okoli
Tvârdu ogradu stanci goli.

Evrienkinja jednom mlada
Kon jezera toga siedè,
Ter unj upriè puna jada
Ucviljene svo'e poglede,
Veleć: suze, jaoh, smutjene
Tebe uzmnože, skratja'u mene.

Plače daždom hrid u spili,
Da ti rastiet budeš s toga,
O jezeru, druže mili
Moga cvila pokornoga:
Plačem i ja; nu smutjeni
Gine u suzah život meni.

Ti kamene plačeš tako,
Zasve plakat neimaš triebi;
Jer ti vieran doba u svako
Živio si kralju od nebi,

I jedina bì tvá želja
S željom tvoga stvoritelja.
Tebi on reče: zemlju resi
Veličinom vàrha tvoga:
Ti se uzdignù put nebesi',
I proslavì stvorca Boga:
Ni se tužiš, što te udara
Samosilnos zlieh vietara'.
Zapovidjè, da te izgârdi
S svóm strahoćom divjač tmasta,
I da t' čine zaklop tvârdi
Zapletenieh žilę od hrasta':
Naredì ti: stavan siedi;
A ti obslužì, što on naredì.
A ja, vajmeh, pak izpusti'
Uzdah iz dno sàrca svoga:
Rieč utopì njoj sried usti'
Rieka plača nenadnoga:
Ter u mislieh zadubena
Ostà vàrhu stiene stiena.
Na skut ruku svou naslonì,
A na ruku plačno lice,
Pazeć vodu, gdie romoni
Protiečući niz litice:
Kad u vodi toj pazeći
Nazre sliku svou po sreći.
Lice u licu kad neugleda',
Kiem od liepieh siva u broju,
Neg obraza suhor blieda,
I bez slike sliku svoju:
Spletè ruke, glavom stresè,
Pak vapiti podižè se:
Gdie ste, o mladi, ah tecite
Tašte duše k ovoj strani;
Vašu liepu da vidite,
Ká vas niekad sladko izranì,
I kušati vas usilì
Dragu u plamu nemir mili.
Ah ká nesvies vas obsienì,
Da živete s mene u vaju!

I dvorite zatravljeni
Jednu liepos, kú haraju
Pàrvo tuge, paka vrieme,
Smàrt na svàrhu, cârv za tieme!
Liepos svaka na sviet ôdi
Poprav ima riet se u stvoru
Zid na sniegu, snieg na vodi,
Voda u rieci, rieka u móru,
Sgledna svietlos, ká skratja se,
Bieguć ures bârz na čase.
Grob pozlatjen: štetna mama,
Medni čemer, smàrt žudjena,
Piena, magla, vietar, slama,
Plam, hip, san, glas, prah, dim, sièna,
S malo slave i godišta'
Zemlja iz zemlje, ništa iz ništa.
Eto vi isti sviedočite
I nehteći ovu istinu;
Do nebesah kad slavite
Piesnim liepos kú jedinu:
Ah, vaša ista hvala kaže,
Da 'e za malo, što 'e najdraže.
Vi zovete zorom čelo,
Vi danicam' oči mile:
Vi glasite, da 'e veselo
Sunce u licu dične vile:
Nu dan jedan, znate, u mòru
Gasi zviezde, sunce, zoru.
Pripievate pàrsi od sniega:
A što od sniega bàrže mine?
Usti od cvietja živućega:
A što od cvieta lašnje izgine?
Posmieh vedri: a vedrinu
S neba oblaci časom skinu.
Nu što 'e gore: jur dvoriste
Vi bieguće mé razblude,
Dare darim priložiste,
Molbe molbam, trudim trude,
Kú za steći platu na nje,
Neg bez stvora prazno ufanje.

*

Jer vi znate, zna i Bog s nebi,
Zna i duša má skrušena,
Da u meni vieku ne bî,
Neg li od bluda sama siena,
Sviet me sudeć za bludnicu
Ne po dielu, neg po licu.
Nu još da bih blaga odveće
Vašoj želji, mladci ognjeni,
I da s jedrom puniem sreće
Prebrodiste val ljuveni,
Recite mi: ká bi bila
Vašem' trudu plata mila?
Jedna rados, kú grieh podà,
Drača u cvietju, ké će opasti,
Cviet prošasti s malo ploda,
Plod otrovni s malo slasti;
Slas, ká bârzo gré na manje;
A za slasti pokajanje.
Ako čistom, vi velite,
Bez ljubjenja dîkla ká je:
U istinu svi sudite,
Da ljubjenje gnjusoba je:
Ah ter hoteć uplivate
U gnusobu, kú poznate?
Tiem neimate opravdanja
Dragos ištuć gnusnu u kalu,
I topeći bez prestanja
U jaz pogan mudros palu,
Mudros: slavan, liep, i mio
Od božanstva zrak i dio.
Nu što korim inieh sada
Ja prikorna, vajmeh meni,
Čiem zanesè tač niekada
Mene ures môj ljuveni,
Da potratih u napravu
Razbor, kriepos, viečnu slavu.
Zrak bieguć lica moga
Za uzmnožit moć zadosti,
Pustih dušu. pustih Boga,
Pustih izgled svieh lieposti',

Kí dvorove od nebesi'
Rajom, a raj sobom resi.
Mnjah, da ovi sviet ne gine
Za me svojoj u promieni,
I moj ures pun taštine
Sám Bog bieše sliepoj meni:
Ures za mú čás jedinu,
A čás dàržah za krivinu.
Zaman razbor: što 'e gizdavo
Odi, reče, vîk ne scieni:
Ah, što činiš? toj ni'e pravo;
Zaman razlog vikà u meni:
Man spoznanje reče moje:
Sve, što resiš, za malo je.
Jer ké iztrajah vrieme! koja
Blaga, pomoći, i hitrine!
Da naravna dika moja
Prestavljenom dikom síne.
I da liepe sa svieh strana'
Liepša gledam, sviem gledana.
Smetah noćne mé pokoje,
I prevratjah vas mrak tmasti
Misleć, kô bih lice moje
Uredila dan došasti:
Još i speći snjah gizdave
Dvorbe, gledanja i naprave.
Hteć, spleteni da moi prami
Prame od zviezdah predobiju:
Da se zora sobom srami
Videć mene rumeniju:
Draže zràke da zaskoči
Sunce u suncu moieh oči'.
Eto svietli kralj od dana
Jasniem kolom iztok-zlati:
Eto ustajem i ja iz rana
S zàrcalom se svièt̀ovati;
Kô da izhitrim nevidjeni
Sklad razbludan novi u meni
Kô da činom sviesti morim,
A posmiehom duše vežem,

Kô da ranjam, kad govorim:
Kad pogledam, kô da užežem:
Kô da u robstvo sàrca uvodim;
Plienim, vladam, i gospodim.
Dvorkinjicah kolo okoli
Druži, i služi mene od svudi:
Svaka ures moj oholi
Sklada vieštoj u razbludi;
Vadeć zlatne iz pohrane
Drage masti, vode izbrane.
Draziem' vodam' pàrvo umivam,
Snieg naravni pùti bîle:
Povratjam se, promienjivam
Izza vodah vode mile:
Ali u temu ni'e mi dosti
Zadovoljnom sjat svietlosti.
Neg iz suda mirisnoga
Presadjivam hitrom vlasti
Još na liere lica moga
Od sniežane lier pomasti,
I nad rusam' moim' istinim'
Silni trator nicat činim.
Pak na prame ruku uzdižem,
I njih mučeć sebe trudim,
Pravim, dielim, skubem, strižem,
Spuštam, pletem, vežem, rudim,
Dokle učine u dva diela
Zlatnu dûgu suncu od čela.
Kolikratih neiduć̀i
Na moj način red mi od lica,
Moj obratih gnjev gorući
Put pravednieh dvorkinjica':
I pedepsah sve, što moje
Urešenje skrivilo je.
Kolikratih na zàrcalo
Moj se užežè bies ognjeni;
Jer nebieše prikazalo
Sasma ugodnu mene meni,
Ter pometnuh gnjevno odveće
I potlačih cklo màrzeće.

Sva bieh ures: nu má slava
Još na uresieh gradi urese:
S cienom svietlos od naprava',
Ciena s redom nadtieče se:
Miesta uresim ni'e već, i ja
Još bit žudim gizdavija.

Zlatno cvietje, zlatom svíto
Trepti zlatniem' nad kosama:
Uši i gàrlo ponosito
Goré u zracieh zlatna plama:
I zlatom se obkružilo
Bielieh rukah srebro bîlo.

Svóm tančinom pogled vara
Koprenica, kóm pùt resim:
Ruho oblačim, koje odsgara
Izatkaniem' sjá čudesim,
Na kóm dobì sa svieh strana'
Istu narav igla znana.

Biserom se pobien vije
Okó bedár' pás zamierni:
Na grimiznoj svili krije
Tkane cviete grad biserni:
Obuća je biser doli,
Da ga stupaj pleše oholi.

Puna blaga bieh svakoga,
Uz to blago da se ukaže,
Koliko je blaga od toga
Mé lieposti blago draže:
A pod blagom tiela moga
Mráše od tuge duša uboga.

Mráše u meni duša žedna
Viečne slasti božanstvene:
Gladna darim, ké pravedna
Jur uživa dopuštene:
Mrazna, cârna, gola odveće
Svieh kriepostih bez odieće.

Od zàrcala ogled zlati,
Pred kiem spravljah red od tiela,
K mojoj duši da tko obrati,
Kakva bi se, jaoh, vidiela;

Gdi nje oči nazrele bi
Gàrdji od pakla pakô u sebi.
Jer stvoreni cieć jednoga
Viečni jazi grieha biše,
A hud pakô sàrca móga
Sve krivine sagradiše,
Navaljujuć smeće u smeći
I zla na zla priložeći.
Ah jaoh, tada vidiela bi
Má naprava, kô nju izgârdì,
Gdie pritečè, gdie prigrabì
Strahovitos svakoj Sârdi:
Gdie nakazni iste hude
Predobite njom se čude.
Cieća móga rumenila
Gdi se žari kužniem plamom:
Cieć bieloće moga tîla,
Gdi tamnosti bliedi samom:
Cieć uredbe móga prama,
Gdie gorućiem' vrie zmijama.
Nju oholas s jedne strane,
S druge zloba raznosáše:
Njoj vàrh glave poplesane
Naježena nesvies stáše:
Njoj deráše unutarnja
Ljubomornos pakla càrnja.
Griehu vruća, dobru mrazna,
Čiem za dobro, što 'e zlo, sudi;
Pometáše bezobrazna
Strah od neba, sram od ljudi':
Podušena u bàrlogu
Živa griesim, màrtva Bogu.
Tač má duša s svoga uresa
Od viečne se sreće odielì:
Parja otčinstvo od nebésa'.
Slična ružnoj Jezabeli,
Ká nemilo padè strena
O napravah zabavljena.
O napravo viečna od raja,
O mé duše raju pravi,

Za te plahos má nehajà:
Ali ti me ne ostavì;
Neg obratì milo k meni
Tvoj blag pogled razvedreni.
Žudieh niekad, o gizdavi
Nad sviem' ljudskiem' sinovima,
Da te liepos má zatravi:
Nu stravljena tvoim' zracima,
I požudna tvoga pliena
Bih u plienu zaplienjena.
Eto razkošne i vesele
Dni pometnuh, ter mú zloću,
Kóm ti u kratko skrivih vele,
Smârsit duziem plačom hoću,
Za naresit moć se u vîke
S tvé vidjene, Bože, slike.
Za pomasti mé žudjene
Eto umivam suzam' lice:
Za odieće mé zlatjene,
Naga umiram sried litice:
Za razstat se s móm taštinom,
Sahnem gladom, strahom, tminom.
I ako taštieh cieć razbluda'
Sebe mučeć i moreći
Za bit liepša, neimah truda
Poniet svaki trud najveći:
I rieh: staros čekat neću,
Ako i umrem, liepa umriet ću.
Staros želim sad, za moći
Bolje smaknut dike štetne:
Da tielesnoj pri gàrdoći
Svou gàrdoću duša odmetne:
I po dugu nepokoju
Prigàrliš me ti za tvoju.
Sviet mú izgàrdì dušu prie,
Ja ću tielo gârdit ovo:
On izgàrdì, što 'e božie,
Ja ću gârdit, što 'e njegovo,
Dokle plati s prave osvete
Sve, što 'e zloće, sve mé štete.

Tako izreče: ter u ruke
Stiště naglo bič kàrvavi,
I hrabrene puna odluke
Pùt màrzeću bit se stavì:
Toli silno, da ne udara
Tako u hridi munja odsgara.
Tuče i dere, što dohita,
Daždé rane s desna, s lieva,
Zvižde uvit gvozdovita,
I potopom kârv prolieva,
Doklegod joj pade od muke
Snaga iz tiela, bič iz ruke.

UZDISANJE ČETVÀRTO.

U napastovanju.

David slavni, ruka oblasna,
Strašna oholiem sviem veomi,
Kí Goliju gorostasna
Jur dietinjom praćom slomì,
Biežà uzplašen put planína'
Izpred sablje svoga sina,
Kažuć, da ni'e druga sila
Tač pogubna i strašiva,
Koli iskàrnja rat nemila
I domaća suprotiva,
S koje odtuda primaš rane,
Odkle ufô si same obrane.
Tri zlotvora naš duh ima:
Svièt, hudobu, sama sebe:
Nu nadstupim izvanjima
Može odhàrvat sried potrebe:
Najštetnii mi smo nami
Unutarnjiem' zasiedami.
Što hoć', čini, tvá naravna
Želja neće doć na manje;
Svud te sliedi misô izdavna,
I tvé griešno ponukanje,
Ah, što čoviek umârli je,
Kad mu u sebi viere nije!

Ali milos božanstvena,
Ká svieh brani, koji ištu je,
S vierniem' dušam' sadružena,
S toga od slave krune im kuje:
Kako u rajskoj sada dici
Mój pokornoj dobitnici.
Noć izidè, ter u spili
Vârh tamnosti tamnos siedè:
Priklopiše mrak nemili
Pridošaste sieni bliede:
A hukahu iz litice
Mukliem glasom noćne ptice.
Noćni strasi biehu stisli
Ištom hridi sej divjačne,
Kad od tmine tamnie misli
Duh stisnuše víle plačne:
Ter nje pamet silom plahu
Gluhiem kolom previjahu.
U nje sviesti skupnoj one
Noćniem múkom jakos stieču,
I dosadom sile smione
Svud nasàrtju, svud je obtieču,
Nukajuće, da promieni
Nje života put hvaljeni.
Jur nje sàrce jadovito
Oštre, blage, rotne, izprazne,
Lako, plaho, skrovno, očito
Dubu, viju, straše i blazne,
Da pokoja neima, i kada
Od njih bieži, u nje upada.
Tako plavim silu čini
Bârzieh vietár' plaha izmiena:
Tako i sârna po planini
Po sve strane zatečena,
Za uteć lovce, lava kleta,
Za uteć lava, lovce sreta.
Tiera ih ona, ter boj bije
Zavadjena sobom sama;
Dokli jedna preblaznì je.
Dobroslìčniem' prevarama,

I zasve od nje neprimljena
Dàj dostojà bit čuvena.
Veljáše joj: Ah, ustavi
Suze, i sebe ne umori:
Od pokore red je pravi
Mièru dàržat u pokori:
Neće Višnji, Mandaliena,
Da pogineš prie vremena.
Lome dubje vihri štetni;
Striela ognjena hrid raztvori:
Dosta 'e vietric premalietni
Za otrúnit cviet na gori:
A ti lomiš tvoj cviet mlada
Trieskom, vihrom trudah i jada'?
Marta, tvoja sestra znana,
Taki život, znaš, ne žive:
Neg franačkieh prieko strána'
Steruć ruke milostive
Svud pomoći dieli, i švuda
Boga glasi, tvori čuda.
Bièž' iz spile: kriepos svaka
Nepoznana kriepos nije:
Tamna 'e zora sried oblaka,
Tamno 'e zlato, ké se krije,
Sini dakle, i odkrij svietu
Čudo od čudah, liepos svetu.
Stvar zamiernu vàrh svieh stvari',
Višju od sunca suncu objavi:
To jes tebe, ká prevarì
Pun prevarah sviet nepravi:
I pod noge vàržè tvoje
Sve, što u njemu preliepo je.
Dàržava te rodna zove,
Koja u tebi svoj liek nać će:
Tko jur zudiè tvé celove,
Sad tvoj stupaj celivat će:
Tko te iztierà niegda i smetè,
Sad svou u dušu primit će te.
Ah, videć te (kô vesele!)
Uzigrat će gore u sebi:

Kitni cedri, víte jele
Priklonit će vàrhe tebi:
Ustavit će tieke obćene
Bistre rieke začudjene.
Tad vas Iztok s čistiem' darí
It' će u tebi častit Boga:
Odisat će puni otari
Dima oblake mirisnoga:
I goriet će bez prestanja
Luzi arapski na sto ogánja'.
Klanjati će narod željan
U sto stúpah tvoje urese:
Pod nogam' ti pakô izdieljan
U mramoru krivit će se,
I kazat će potlačenu
Tvo'em stupajom hvastu i scienu.
Sjat će pismo zlatno ozdala:
Ovo 'e viecim posvetjena
Zemlje evrienske kruna i hvala,
Gospodična Mandaliena,
Ká predobì mlada u lieta
Sviet, i sebe veću od svieta.
Zvierim spila, kriepos slavi:
Što ckniš veće, što ckniš ôdi?
Tvoga izgleda zrak gizdavi
Pored s danom sterat hodi:
Tako 'er dobro, razlog veli,
Svemu svietu da se udieli.
Nju ovako misô izdavna,
Pače u mislieh sviet potiče:
Nu se varkam dîkla slavna
Stavì sa sviem glasom kličê:
Ah, poznam te, ah prokleta,
Slici u tudjoj, misli od svieta!
Dà li jà ću hvale iskati
Po evrienskoj kraljevini,
Gdie bì vriedjan tolikrati'
Odkupitelj moj jedini:
Gdie bì njemu čás najpàrva
Vàrh prikorna umriet dàrva?

Ja vàrh kàrvi da njegove
Sgrade uzdižem taštieh slava'?
Mene svetom da puk zove,
Gdie jur njega zvà neprava?
Njemu boles, meni sciena?
On progonjen, ja dvorena?
On u dračah, ja u zlatu?
On na ranah, ja na stolu?
Ja u dvoru prebogatu,
On u grobu hridnu i golu?
Ne, ne: slični u prilici
Bit imaju ljubovnici.
Bież', o sviete, na daleče:
Bież' od mene, ni'esam tvoja:
Drugi vitez mene stečè
Sried kàrvava davno boja:
Kad ti pred njim, i smàrt kade
Pred njegovom smàrti padè.
Čuj me: tvoja dvornja dika
Zaman sada sa mnom hini:
Jer se onomu dah do vîka,
Ki za mene veće učinì.
Mene uvriedjen Bog obljubì,
Kad me obljubjen ti pogubì,
Neviernice, što 'e tvá slava?
Varka od misli sried taštine.
Što 'e tvá hvala pregizdava?
Dah od ústah bez istine.
Što 'e tvá svietlos, što 'e tvá sciena?
Plod vremena, plien vremena.
Ja da sliedim, znajuć što si,
Tvoih zahvalah dim i sienu?
Moj u tebe duh da prosi
Kroz požudu potištenu,
Što se od tebe svedj davalo
Malo, maliem, i za malo?
Maliem; jer je trudno steći:
Malo; 'er dobro tvé prazno je:
A za malo; jer pàršeći
Ginu s tobom slave tvoje,

Ké prohodeć strielovito
Tvú himbenos kažu očito.
Sve tvé bitje, sve tvé imanje,
Kiem se gizdaš nad sva ina:
Zdravlje, jakos, plemstvo, znanje,
Blago, liepos, veličina,
Za znat sve, što sobom nose,
Odi sa mnom vidj napose.
Slavno 'e blago; nu neblaga
Od blaga je hvasta i slava:
Nestečeno duh primaga;
A stečeno želju izdava,
Ter nas čini s dobra mala
Tamniem sužnjim svietla kala.
Slavna 'e liepos: nu po meni
Poznam slave nje lažive:
Na se mârzi, tko nju scieni:
Jer š nje umira, tko u njoj žive:
I jednako, vajmeh, trudi,
I tko 'e ima, i tko 'e žudi.
Slavno 'e steći znanje umârlo:
Nu to znanje koliko je?
Jer još da se svud prostârlo,
Nebi znalo, neg sviet što je.
A sviet što 'e najposlije?
Stvar, ká svakčas jes, i nije.
Slavno 'e nosit carsku odieću,
I bit dvoren s krunom gori;
Nu ne tebe, neg tvú sreću
Dvorì samo, tko te dvorì:
I u vajieh za vaj teži
Tvoja dvorba s srećom bieži.
Dragos kopni pri vremenu,
I u sebi se sama izjeda:
Plemstvo udieli potištenu
Sreća, a vriednu mnokrat nedá:
Tko ima vele nad inima,
Od vele se strašit ima.
Prijateljstvo 'e male viere,
A zdravlje je slabo dosti:

Veselje se za čas stere:
Mlados leti put starosti:
I čestokrat nepomaga,
Neg je štetna snažnu snaga.
Nu još i da 'e prava tvoja
Svietlos, sviete prehimbeni:
Još da dare tvé bez broja
S vàrhom prospeš u skut meni:
Jedà u krilu take česti
Živiela bih bez bolesti?
U najvećoj čestitosti
Ova bi mi misô ustala:
Dokle, ah, dokle sej radosti
Uživat ću? jaoh, od mala:
Tiem neuživam po razlogu;
Jer neuživat bârzo mogu.
Ah, kô vietar vietre u boju,
A valove val razbija;
Meni u čestu nepokoju
Blage sreće čés gorčija;
Jer od dobra izgubljena
Plačna ostaje uspomena.
Sama 'e stavnos gori u raju;
Jer raj Bog je, kí neumire:
Tuj sva dobra neprestaju:
Tuj svedj nova slas izvire:
Tuj svedj stieče, sve što želi,
Opít slavom duh veseli.
Tuj neizrečnieh sit je dára'
I tieh darah duh sit nije:
Sit je; 'er tone sried dobára':
Ni'e sit; jer mu nedodije,
Ter sve imajuć s tiem' darima
Žudi imati ih, zasve ih ima.
Tuj zrak sunca božanstvena
Nezapada blaženieme:
Tuj zlom smàrti smàrt satrena
I bez krílah leži vrieme:
Tuj se u viečnom stanu obećà
Viečnom' puku viečna sreća.

Sad ti osudi sudom pravim,
Ako istine jes što u tebi;
Je li razlog, da ja ostavim
Za tvé slave slavu od nebi:
I za siene pustim tvoje,
Što je istino, što viečno je?
Zatoj zaman ti blazneći
Cârkve na čás mú naricà:
Cârkva 'e má raj, gdi videći
Boga ostat ću ja božica,
Unj stvorena, i u njemu
Uzvišena Previšnjemu.
Zaman častit ti pripravì
Mene otarim mramornima;
Raj otar je mé ljubavi,
Na kojemu goriet ima
Bez izgari moje ognjeno
Sàrce Bogu posvetjeno.
Ti bud' plata tebe istoga,
Kóm' nestavno sve drago je:
Daj mi nebo, daj mi Boga,
A uzmi tebi slave tvoje,
I taštinom tvoih dobára'
Tebe nudi, blazni, i vara'.
Plač moj i trud dospiet neće,
Trudih, plakah: plačem, trudim:
I koliko plačem veće,
Vele veće plakat žudim:
Nu ne za te; neg jer mómu
Moj plač drag je predragomu.
Taj pokorni plač, ikada
Ako umârlu platu iskô je,
Noviem' suzam' ja ću sada
Plakat prednje suze moje,
I činit ću težu i goru
Cieć pokore mé pokoru.
S tiem umuknù: nu himbena
Misô opeta nje svies ranì,
Govoreć joj: Mandaliena,
Plačeš, trudiš, bdiš zamani:

Tašto 'e dielo, znaj, pustiti
Sto jes, za ono, što ima biti.
Zemlja 'e tebi pred očima:
A tko 'e, tko zna, što je gori:
Sebi nebo, a ljudima
Sviet darovà, tko sviet stvorì:
Zemlja tvoja zaisto je,
Može i nebit nebo tvoje.
Dobro 'e, dobar što Bog dáje,
I ni'e grieha tuj niednoga:
Zloća 'e scienit, da zloća je
Nasladit se darim Boga:
I dostojan dárah nije,
Dare uživat tko neumije.
Sad uživaj, čiem vedrieme
Zrakom mlados tvoj pram slati:
Boga ljubit svedj je vrieme,
Ni'e svedj vrieme za uživati:
Mučno 'e umârle steć radosti;
Za steć nebo, htiet je dosti.
Tako misô nju zavodi
U zahode prieka svièta:
Tiera je ona; nu dohodi
Iztierana misô opeta:
Dokle puna sumnje, i muke
K nebu uzdignù glas i ruke.
O nebeske dike i gizde:
O prevedri sviem prostori:
O pisane zlatom zvîzde:
O pobieni zviezdam' dvori:
O prečiste strane svete,
Ké sve dobro mé krijete!
Vi me čujte, i doglasiti
Móm' Jezusu htiejte za me:
Tvá sam, i tvá hoću biti;
Ali izdavni svièt smeta me,
I siluje, moj pokoju,
Proć mój volji dušu moju.
Mislim, sve što mislit neću,
Čiem je misô má neprava:

I nevolju za mú veću
Misô moja mene izdava:
Što da učinim, moj žudjeni,
Kad ni'e viere meni u meni?
Nu svies pàrši, a ne htienje,
Kóm si želja svako u doba:
Misli u meni mé griešenje,
Misli običaj starieh zloba':
I na mene sârne sada
Sve, što huda bih ikada.
Dobro moje, sini, sini
Za liek mómu nepokoju:
Ti za mene vele učini,
Ti brani me, kô stvar tvoju:
Tvá sam, i tvá bit ću, a i ti
Moj si; 'er nemož', neg moj biti.
S tobom, sviete govoreći,
Neću duljit već razlóga':
Razlozi su moi najveći
Biči i čavli móga Boga:
Njegove usti probliediele
I mučeći velé vele.
On na križu težkom gori,
Za steć mene, sebe izgubì:
Da me gàrli, ruke otvorì,
Prignù lice, da me izljubi:
Da me čekat neprestaje,
Gvoždjem pribì svo'e stupaje.
On mi veli: Ja nad svima
Zamiena sam tvá bogata:
Ja sam izgled tvoim dielima,
Ja sam svàrha, ja sam plata:
Ja dah ures svietu ovemu,
Da ti dvoriš mene u njemu.
Ja ti kažem, kako uziti
Imaš k ćaćku previšnjemu:
Čudiš li se neizgubiti?
Evo t' puta, hod' po njemu:
Sried pučine sej smutjene,
Ja sam zviezda, gledaj mene.

Tako ustavì svo'e besiede,
I o svietovnoj misleć zlobi,
Veselit se s sobom siedè,
Što u mislieh sviet predobì:
Kad tu rados njoj otrovà
Prednje iz misli misô nova.
Ká bì: eto si jur dobita
Od veselja tvóga istoga;
Jer što dobì misli od svîta,
Oholo se dičiš s toga:
Ni'e tvá dobit, neg Višnjega,
Neharnice, hvali njega.
Na to ubliediè vil' jedina:
Pak što možè, tanje i jače
Stà razbirat, je li istina,
Što himbena misô začè:
Nu kad nadjè, da je inako,
Svo'e zatečè misli ovako:
Podj'te, ah podj'te, misli od mene
Kriepke u vašoj nekriepčini:
Misli u tmini porodjene,
I prem slične sliepoj tmini:
U što ufate? kud pàršite?
Što hoćete? što prosite?
Prie neg striela sunce hàrli,
Prie neg sunce vietri slîde,
Bàrže od vietra gré tries vàrli,
Bàrže od trieska pogled ide:
A vi, o misli, bàrže vele
Vietra, trieska, sunca i striele.
Vratjate se vi biežeći,
Vi mir kažuć bijete me:
Vi sterete tiek mučeći
Gluše od noći noćno u vrieme,
Da mnokratih, jaoh, nescieni
Má svies ista, da ste u meni.
Ni'e vremena, moći nije,
Za spravit se, da ne idete;
Jer hàrlite sprave prije,
I svu spravu razmetjete:

Ter, gdi nemni, duh vas sreta,
Jer sad ni'este, sad ste opeta.
K nebu idete; nu bez kríla':
Val bez plavi prihodite,
Vi bez oči', vi bez tîla
Sve gledate, sve ćutite:
Vi ćutjenje, vi vam iste
Krila, tielo, plav, oči ste.
Prednjem' bitju móm' prikladne
Lice iz lica prevratjate:
Blage, mile, hude, jadne,
Sad blaznite, sad ranjate:
I hitrina vaša čini,
Što nie drugoj moć hitrini.
Da ni'e skrovno, što se krije:
Da što 'e dalek', blizu e' očima:
Da što 'e prošlo, prošlo nije,
Da ne prodje, što proć ima:
Da uzbude, što bit neće:
A što će bit, da jes veće.
A u sebi što ste paka,
Neg vàrh vode prazno pismo:
Čas od časa, munjé zràka,
Iskre od ognja, kiem živismo:
Vietar, koi pàrši i leti
Po prostorieh od pameti.
Plod od duše, za nju smésti
Kroz promiene svo'e razlike:
Rieč bez glasa, glas od sviesti,
Slika od stvari, stvar bez slike:
Često štetna, zlobna i tmasta,
Svedj nestavna, svedj prošasta.
Man u pomnjah moj duh vene,
Man vas tieram iz pameti:
Jer kad tieram vas iz mene,
Moja na vas misô leti:
A kad misô na vas pada,
Vas, o misli, mislim tada.
Tako 'e, vidim: jer živ tko je,
Ni'e bez misli svoja u lîta:

Ali ufam se misli od moje,
Da bit neću predobita:
Misô bârzo, a uviek proći
Neć' ti, rajska má pomoći!
Tač dieklica put Višnjega
Misli tlačeć tiek prostira,
Slična suncu, ké čiem njega
Tiek od neba nazad tîra,
Nedobitnoj u slobodi
Zlatno kolo napried vodi.
U to zorni san žudjeni
Svóm razbludom iz nenade
Smirì nemir nje skroveni,
I od mislih sve zavade:
Dokle na plač, koi i prije,
Zrak sunčani probudì je.

UZDISANJE PETO.

U razmišljanju.

Blago onemu, kí od svieta
Iz zamiere sej stvorene
Vadi, jakno pčela iz cvieta
Méd božie uspomene:
Kuša on bitja dio rajskoga,
Jer svedj gleda sviesti Boga.
Tiem je u trudieh i u gorkosti
Mandaliena svój čestita,
Dočiem višnje od lieposti
Ljubovnica ogjevita,
Stvari u svakoj bez prestanja
Nju razmišlja, sreta i klanja.
Premalietje lica svoga
Bieše iznielo diku urednu:
I s stupaja srebàrnoga
Diglô riekam okov lednu:
Pošiljući ih po prostoru,
Da ures njegov glase móru.
Indie medni piet slavici
Čujahu se najmilije,
A marsiljskog po litici
Pomladjene cičat zmije:
I kàršit se niz grebeni
Vepri bludom razžeženi.

Poznà i diekla, da 'e prolietje;
Jer noć jača prikrì doli:
Kada medju riedko cvietje
Gora busiem' uzroholi:
I uzbuknù sgar na stieni
Po česvinah târn spleteni.
Niz hrid razbien snieg pienjáše,
Riekom bieżeć toplie lîto:
Snažniem' vietrim jektiáše
Šuplja prociep gromovito:
Vlaga oblakom dima kruta
Magliáše razmàrznúta.
Premalietje kad videći,
I š njim miereć gârdu spilu;
Nemio posmieh za jad veći
Pustì plačna vil' pod silu:
Ter ovaciem' sebe sama
Ĥorit uzè besiedama:
Eto rados dragu svuda
Ponovljena narav plodi:
Liepos, pokoj i razbluda
Po livadah tančac vodi:
U ljuvezni sladkoj goré
Zviezde, nebo, kopno, i móre.
I ti iz groba hod' ovoga,
Vience kiti, beri cvìetje,
I obasjaj lica tvoga
Premalietjem premalietje:
Znaš, da niekad drago tvoje,
Mandaliena, vrieme ovo je?
Znaš, kad slavic stà pievati,
Mneć, da u tebi zoru sreta,
Kad za tebe celivati
Vietric celov pustì od cvieta?
Kad sunčani cviet gledô je
Miešte sunca oči tvoje?
Hoće ti se: da neoslabiš
Zapuštenu dragos tvoju:
Da još Bogu duše grabiš,
I pridružaš k starom' broju:

Da tvoj skroven ne mré u tebi
Štetan ures zemlji i nebi.
Hoće ti se, o griešnice,
Nu stav' pamet izlazeći,
Da ne omàrkne danu lice,
Griešni pakô tvoj pazeći,
I ne prodje zimno u bitje
Pred strahoćom tvóm prolîtje.
Mlado lieto, kak' i prie
Za te ne gré s istiem redom:
Proz suze ga najgorčie
Druziem pazi sad pogledom;
Uzmi s sàrcem sad drugieme
Druge misli drugo u vrieme.
Ah, prolietju primierena
Niekadašnja má lieposti,
Je li s tebe nać vriemena,
Ké mi prodjè bez žalosti,
Kad sve 'e zemljé sried pokoja
Nepokojna duša moja!
Da li bio dan, noć za danom,
Premalietje, lieto i zima,
I s promienom podsunčanom
Svako doba, vajmeh, ima
Svedj u cvilu bez promiene
I ostavit i nać mene?
Plačem lieti, što neizgara
Š njim za Višnjiem moj duh ovi:
Plačem, što má boles stara
S prolietjem se neponovi:
Plačem zimi, pokli moje
Sunce od mene daleko je.
Plačem plodno voća u vrieme
Moga sàrca neplodnosti:
Plačem mrakom pred noćnieme,
Što nesvidjam moj grieh dosti:
Plačem u dan, sviet pazeći
Uzrok težkoj mój nesreći.
O prolietna diko mila,
Ká biserniem' rosam' drazim'

I rumenom ružom krila
Vietricima kitiš blazim',
Ká sviem blagom resiš lice
Zemlje od neba vierenice!
Liepa mladosti od vremena,
Naviesnice mira ugodna,
Od pokoja razbludjena
Srećni uzroče, majko plodna,
Zemljé ufanje, kruno od lieta,
Sliko od raja, raju od svieta!
Vrieme nebu obljubjeno,
S koiem počè sviet stvoreni,
Vrieme sveto i blaženo,
Ké naš odkup začè obćeni:
Vrieme, ké Bog kàrvi uresì
Nad uresom svieh nebesi'.
Ah, blaga ti čés je tvoja,
Gdi stvorenjem sviem ujedno
Slaviš hvalam', a bez broja,
Kralja od svieta tač naredno:
I sviedočiš u radosti
Moć njegovu tvóm lieposti.
Zemlju s nebom, kraj s valovim
S tvoga mieriš ti dohoda:
Pače zviezdam' treptiš novim'
U prozračnom licu od vóda',
Da se ogleda sgar, i gizda
Zviézda' u zraku zrak od zvîzda'.
Ti božanstvu neizmiernomu
Vàrh otara svieta ovega,
U zelenom skutu tvómu
Nosiš pàrvi plod od svega:
Ter mu užižeš na čás goru
Liepšiem zrakom sunce i zoru.
Ti žuberiš s medenieme
Slavicima Previšnjemu;
Odisanjem mirisnieme
Cvietju iz ûstah dahneš njemu:
I od cvietja s tisuć' oči'
Sàrčiš sunce rajske iztoči

A u meni svakčas jača,
Ah jaoh, raste zima plaha,
Vihri od smeće, daždi od plača,
Magle od sumnje, gromi od straha,
Mraz u sàrcu; a u sviesti
Nadmen oblak svieh bolesti'.
Nezavidim nu nikako
Liepo doba tvojoj sreći,
Da Višnjega ljubiš tako,
I moj koriš led goreći:
Neg te molim, kroz tvé plame,
Da ga ljubiš većma i za me.
Nu se tužim tebi, a na te:
Čemu uzprežeš meni sada
Zlu zamienu slične plate,
Što te uživah zlo niekada;
Čemu, prem da u spomeni,
Slas ikakvu davaš meni.
Tiem pomećem sàrca iz moga
Mislit tvojoj o lieposti:
Ter iz skuta sbiram tvóga
Sve, što mogu nać gorkosti:
Tebi ostavljam, što drago je;
Što 'e bolesno, mnim za moje.
Moj zvizd zmajski, tvoj glas ptica':
Bud' ti u sienci, ja sried jame:
Moj čemer je, tvá travica:
Za te rûse, drača 'e za me:
S tobom tihi vir, sa mnome
Vode, ké se niz hrid lome.
Eto oddielih tvoga iz krila,
Što podobno, znam, meni je:
A tvá dobra sladka i mila
Nek uživa, tko umije
Boga slavit njegovima;
A ne vriedjat darovima.
Pače za moć, kô je triebi,
Sve u dušu dozvat jade;
Mislim sve, što Višnji u tebi
Podniè za moj grieh niekade:

I ponavljam sve spomene
Mé radosti za me ubiene.
Ah, tvé vrieme neockvàrnjena
Móm' Jezusu znajê lieta:
Ti početak svieh vrieména'
Švàrši stvorca nepočeta:
I kroz smàrtni trud najgori
S svieta otierà, tko sviet stvorì.
Tvoje târnje bì, njegovu
Ké preslavnu glavu probì:
Po nemilom tvóm darovu
Oštro prutje pùt mu oznobì:
Na kom stečè smàrt preljutu,
Dub se uzgojì tvomu u skutu.
Tvoja zelén bì najbliža,
Kú poštrapà znoj kàrvavi:
Pet kladenác' pustì s križa
Po tvojemu cvietju i travi:
Tvoi vietrici, čiem izdiše,
Svoj pokonji dah primiše.
Tiem mârzim te, o pretamni
Strenitelju draga moga.
Ali 'er i ti svenù i stamnì
Grozno plačuć màrtva Boga,
Drag si opeta tužnoj meni,
Kô moj sličan drúg ljubjeni.
Drag si, 'er cvietje bì tvé u doba,
Kiem mu màrtvu rane izkitih:
Drag si, 'er niknù slavno iz groba
Rajski tvoieh cviet u cvîtih:
Drag si, 'er doniè tvoje uz cvietje
Liepše dušam on prolietje.
Drag si, drag si; jer meni se
Najprie uzkàrsnút moj gizdavi,
Perivojnik činećі se,
Sried zeléni tvoje objavì:
I kazà mi svoe sunčane
Procvietale slavom rane.
A nada sve vrieme drago
Ti si, i dragos bez prociene;

Jer slikuješ viečno blago
Od milosti božanstvene:
I proziram u liepomu
Sve mé dobro licu tvómu.
Ah ničemu, prem kô tebi,
Nemože se primieriti
Božja milos, ká pod nebi
Dušam rajske vience kiti:
I svóm slasti stvara u vîke
Od griešnikah blaženike.
Milos s slasti nerazdiona;
A ti od zemlje razbluda si:
Ti trieskove zimnje, a ona
Viečne osveté plame gasi:
Njom se naša svies ponovì,
Kako tobom vas sviet ovi.
Ti si od voća došastoga
Plemenito srećno ufanje:
Ona od blaga neumârloga
Prekoobilno obećanje:
Ti si plodnos kopna i móra,
Ona od sàrca i od razbora.
Tobom pústi lûg se odîva,
Njom duh svakoj u krieposti:
Tobom cvietje, njom se uživa
Lier od pàrve pravednosti:
Ti dan kažeš razvedreni,
A ona Boga bez zasieni.
Ah, što 'e bez nje duša! U tmini,
Cârna i sliepa u pogledu,
Dub nerodnoj na pàržini,
I perivoj suh na ledu,
I u obličju samom živa
Viečne smàrti sien strašiva.
Štô hoć', čini: mukam' svima
Pečali se, sahni i bliedi:
Sve strahoće daj očima,
Sviem čemerom usta ozledi:
Jednu u misô skupi i stuči
Sve, što ranja, smeta i muči.

Predaj tielo, za u prah stàrti,
Gvozdju, hridju, lavu i zmaju:
Mri neumiruć dugom smàrti,
Napried kušaj pakô u vaju:
Za te nebo neima plate,
Kad ni'e milos višnja uza te.
Naša pravda svakolika
Pred Višnjiem je potištena:
Sama milos nje je dika,
Nje dostojnos, snaga i ciena,
Kojoj samoj platu odvratja
Bog, kad našu pravdu platja.
Ovo 'e milos, očištjene
Kóm umârle Bog draguje,
I žestoko njih ljubjene
K svómu sàrcu pridružuje:
Dar najveći sgara ona je,
Ki povoljno Bog nam dáje.
Rieh povoljno nju podatu
Viečne iz ruke stvoru svomu:
To jes, ne za dug i platu;
Jer Bog dàržan ni'e nikomu:
I kad milos Bog isti je,
Tko da umârli dostoi je?
*) Nu zasve toj, za nju steći
Kú dostojnos i duša ima:
I dar taki od svieh veći
Nedava se ležacima:

---

*) S. August. Lib. I. ad Simpl. Qu. 2. *Ut velimus* (Deus) *et suum esse voluit, et nostrum: suum vocando, nostrum sequendo.*

Id. Lib. 2. de Peccat. merit. et remiss. Cap. 5. *Adjutor noster Deus dicitur: nec adjuvari potest, nisi qui etiam aliquid sponte conatur.*

Id. Serm. 7. de Verb. Apost. ad illud: *Peto vos, non infirmari. Nisi sciret esse in eis propriae voluntatis consensionem, ubi et ipsi aliquid agerent, non diceret; Peto.*

Id. Tract. 4. in Epist. Jo. loquens de castificatione hominis. *Castificas te non de te; sed de illo, qui venit, ut inhabitet in te. Tamen quia ibi agis aliquid voluntate, ideo et tibi aliquid tributum est.*

Dieluje i duša, nu prem malo;
Božja pomoć sve je ostálo.
Dielo, 'er volja ljudska naga
Bogo-stiečno tvorit ne ide,
Ako viečna pomoć draga
U družbu joj sgar ne síde,
I nečini, da bi ustala
Nje nejakos griehom pala.
Taka pomoć svedj nas gleda,
I krieposti, ké tvorimo,
Ne samo nam zapovieda,
Neg li i čini, da činimo,
Podžižuć nas skrovniem' plamí,
I dielujuć pored s nami.
Pritieče nas, nek hoćemo:
Drúži, da prav put poznamo:
Podpomaga, da možemo:
Sliedi, neka krunu imamo,
I dàržimo neizgubjeno
Dobrohtienje božanstveno.
Ona data htienju i sviesti
Vazda vieru najprie budi:
Pak za zaklad rajske čésti
Višnje ufanje stavlja u ljudi:
Dokle uzdigne preliepoga
Njih na ljubav ćaćka i Boga,
Ter uzroči, da oni tvore
Sve rad Boga ljuveznivi:
I kad sgrieše, mrú s pokore,
Samo 'erbo su Bogu krivi:
I zasieku sve na svîti
Prie, neg Boga izgubiti.
Tada im ljubav s svoje strane
Bog na ljubav vratjat hârli:
I osobno na njih gane
Svoe ljuvezni plam neumârli,
Ter sried sàrca milostiva
Radosno ih prigàrljiva.
U rieč jednu: poglavita,
Kú rieh, milos preblažena

Ino nije, neg čestita
Naša ljubav sgar ljubjena:
Drum rajskoga uzlazišta,
Po kój sve smo, bez ké ništa.
Ovo 'e milos, kóm se uredi,
I prosine duh iz nova
Kô kraljicu, ter nju sliedi
Dvorba izvàrsnieh od daróva':
I kô svoju majku, gàrle
Čestitosti sve neumârle.
Ona dušu kiti u licu
Slavom, koja nezahodi:
I nju srećnu vierenicu
K ljubovniku rajskom' vodi:
Pernicu joj pirnu tere
U božjemu sàrcu stere.
Spravlja u goju njoj neizrečnu
Zviezdam' sgradjen stan vàrh toga:
Dáva 'oj za pir rados viečnu,
Raj za družbu, za dar Boga,
A za porod u dragosti
Viečne u sàrcu vir sladosti.
Ona obratja zlobne i krive
U pravedne, čiste i nove,
Sluge u kralje, màrtve u žive,
Protivnike u sinove,
Biesna u znana, tudja u svoga,
Zemlju u nebo, ljudi u Boga.
Bogu uzmnaža cârkve i scienu,
Cârkvam svete, svetiem znanje,
Znanju krune, krunam cienu,
Cieni viečno neprestanje,
Neprestanju sve jednaga
Dare, časti, sreće i blaga.
Ona otajstva i zatvore
Očituje od nebésa':
Razjaziva sve ponore
Najdubljega skrovna udesa,
Ter unj slavnoj u slobodi
Proročanske sviesti uvodi.

Ako uživa sried žalosti
Svetac, ter se ranja i pàrli:
Ako s zrelom hrabrenosti
Mriet za vieru diete hàrli:
Ako Višnjem' vil' pomnjiva
Čistu liepos posvetjiva.

Ako plešuć moć naravnu
Čudotvornik svaki objavi
Svemogućstvo nieko, i slavnu
Vàrhnaravnos u naravi:
Tvoj je darov, o milosti,
Srećni izhode svieh krieposti'.

Hćeri *) sàrca božiega,
Sladka utieho naša uzdana,
Knjigo otčinstva najliepšega
Božjom kàrvi podpisana:
Cieno od sreće rajske svete
Od blaženstva stavni uviete.

Ah milosti, sídi u mene,
Sídi, pokli ne ištem ino,
Neg da suze mé skrušene
Primi dobro mé jedino,
I bolesti moje i trude
Blagiem licem pozriet bude.

Svetiem čuda i sve ostalo
Daj, pred tobom kí sve mogu:
Mojoj duši snage malo,
Preneharna da ni'e Bogu,
Da pokorne jade ove
Može podniet i iznać nove.

Čestitosti viečne neću,
S kom se družiš svudiere:
Svaku ostavljam čés najveću,
I božie zrak zamiere:
I za ljubav draga móga
Odričem se raja istoga.

Má je želja, má je odluka
Neplatjeno zanj jadati:
Bud' má njemu draga mùka,
Nek moj život za svedj pati:

*) Hćeri (sic!) miesto: *kćeri!*

Neištem plate, má plata je,
On da uživa na mé vaje.
On da uživa s najtežega
Bolovanja móga ovamo:
I ako uživat žudim njega,
Uživat ga žudim samo;
Jer svoa dragos milostiva
Uživana bit uživa.
Zarosite, o nebesa,
Na me milos dara ugodna,
Da procvieta iz ničesa
Má svenuta svies neplodna,
I u prolietno zene vrieme
Premalietjem nebeskieme.
Ovo 'e doba, kad preljuta
Božja muka griehu odolì;
Kad vašega zemlji iz skuta
Najveća se milos prolì;
Ah, doba ovo bud' vašima
Plodno i za me darovima.
Vidj tvé sreće, Mandaliena,
Primaš milos nju želeći:
Što 'e neg milos, želja ognjena,
Kojom milos žudiš steći?
Eto dočiem željno cvieliš,
Želeć primaš, sve što želiš.
Budi, što hoć', misô má je:
Svedj uzdisat sried nemira;
U milosti tko mni da je,
Taj od sebe milos tîra:
Ah, bez svàrhe plačna u licu
Scienit ću se za griešnicu.
Rečè, i vàržè misli, koje
Donosáše sumnja mila:
Ištuć, čiem bi sàrce svoje
Žestočie razžalila:
Ter podobno svies obrati
Božju mùku razbirati.

UZDISANJE ŠESTO.

U požaljenju.

Jes, tko veli: još da nije
Čoviek pàrvi sagriešio,
Da bi s desne sin božije
Na se ljudsku pùt stavio,
Za proslavit s slične slike
Podnebeske pravednike.
A 'er bàrzeća na grieh ljuti
Naša narav pravdi opriè se,
Ne samo se Višnji upùtì,
Neg li i težku smàrt podnesè,
I prikazà sve, što ima
Za drag odkup potrebnima.
Tiem svojeći mi griešnici,
Što nam mogu zavidieti
Isti, riet ću, pravednici,
Imamo se srećnii rieti,
I blažene zvat krivine,
Ké nas toli srećnieh čine.
Ter tko tužiš, ako odveće
Kuneš tuge, ké grieh rodì;
Obazri se i na sreće,
Ké za sobom zloća uzplodì,
I uzvišuj neizrečeno
Milosârdje božanstveno.

Pače za liek svedj ponavlja
Spasitelja màrtva u sviesti,
Kô vil', koja željnu zdravlja
Božje u rane misô umiestì,
I sve ovako kaže redom
Božje muke svóm besiedom.

Ah, ká bì noć ona cârna,
I pakljene càrnja od noći,
Kad hudobska nesmotàrna
Vlas zavidnoj u strahoći
Poslà ljudi vàrlovite,
Da s prevarom Boga uhite!

Kad žalosnoj majci, i meni
Ivan plačni jedva izrečè,
Da razgovor naš žudjeni
U celovu poraz stečè,
I da ljubav božanstvena
Ostà oružjem svoem ranjena.

Ja tiem glasom strena u smeći
Padah bez snage i bez moći;
Kad dievicu mriet videći,
Pojavih se za pomoći,
Da neumre s nepokoja
Božja majka, majka moja.

Vrućiem' suzam' povratjenu
Tieših i ja željna utiehe:
On povoljno, rieh, žudjenu
Smàrt za umàrle sreta griehe:
Draga majko, pri potrebi
Shrani život sinku u tebi.

On tvoj život za svoj broji,
Jer svoj život već svoj nije:
Vàs sviet griešan njega osvojì
Za svoj život davno odprije:
Nemoj, majko, tvoj rod sveti
Da uzbude dvaš umrieti.

Ona k nebu s gorke boli
Uzdignute dàržeć oči,
Toli uredan, sladak toli
Stavniem licem vaj sviedoči:

Da bit može vaj u raju,
Raj bi takom' bio stan vaju.
Kad se osviestì, reče: Je li
Mom' prilična nepokoja ?
Ures padè moj veseli,
Padè, vajmeh, kruna moja:
I s tobom se, ah, moj mili,
Sve mé dobro vîku odîlì.
Ali 'er tvá sam po milosti
Majka, a sluga po naravi,
Sve podlagam vierno dosti
Tvóm' posluhu mé ljubavi:
Što hoć', hoću: umri ureda;
Nu riet: Sinko ! plač joj nedá.
Pak gdi tužna ja mojimi,
I nje tugam' mrem i bliedim;
Obraća se, veleći mi:
Ako život hoć' da sliedim,
Má predraga, dok je vrîme,
K mom' životu sadruži me.
Hod'mo, hod'mo, Mandaliena,
Put solimskieh hudieh míra'
Gledat čuda nevidjena,
Gdi Bog-čoviek sad umira.
Hod'mo uz svoje učit vaje,
Koli ljubav moguća je.
Rieh joj: Majko, neprilaga'
Ah tvom' trudu trude nove.
Odgovori: Moć mi i snaga
S zamiere će doć njegove.
Rieh: Tvoj će ga vid porazit;
Drago 'e, kliče, drazieh pazit.
Odbesiedih: Ah néc' moći
Proz oružje dopriet k njemu.
Odgovorì: Ljubav proći
Može i k nebu najvišemu.
Tad zaglavih: Majko, evo me,
Hoć' li, i na smàrt grém s tobome.
U to iznesè zora blieda,
Neznam kako, plačne zrake:

I neustupì dan s pogleda
Strahovite noći opake,
U koj ostà uhitjeno
Rajsko sunce božanstveno.
A mi iz biele Betanie
Sred Solime kârvne i ljute
Ulazimo obiedvie
Jadniem licem poniknute,
Gdi se sdružì nam smutjena
Pravoviernieh četa žéna'
Mukli žamor svud sretamo,
Svak se šapće, sve je u smeći:
I očitu, jaoh, gledamo
Svudi našoj kob nesreći:
Napried, nazad sârnú prici
S gradjanima redovnici.
Sârnú; al' im se sàrce trese
Bliedo s sgode nenadane:
Žudi vidiet, a straše se
Gledat ruke te svezane,
Ké svú narav tolicima
Zapanjiše čudesima.
Uzbunjena posried grada
Ucviljen nas Petar sreta,
Pun pečali, brige i jada
Zarad svoga grieha kleta,
Cârniem prahom po sve strane
Prame posvud izkidane.
Sliep od súzah jedva kade
Bogorodnu dievu poznà;
Dodjè i pred njom nica padè,
Vapeć s riekom plača grozna:
Skrivih, majko, i dragoga,
Jao, zatajah meštra i Boga.
Ah Jezuse, diko od raja,
(Rieh, uzdižuć ruke oboje),
Najdraži te drug zatajà,
Celovom te drugi izdó je:
U što ufati već tebi je,
Kad te ista ljubav bije!

Pokriepismo starca blieda
Družbom cvila, već neg rieči:
Pitasmo ga, da spovieda
Svaki od noći stvor najpreči:
A on kazati sve poredom
Uzdahnivom stà besiedom.

Kô predragi naš izmoren
Cieć kàrvava znoja i muke,
Izbjen, smúcan, psovan, koren,
Bì nepravdi dan u ruke,
I sviet vidiè priklonita
Na svom sudu sudca od svîta.

Ki težega cieć poraza
Smioni zamah i slobodni
Vàrh rajskoga svoga obraza
Od gvozdene ruke podnì,
I tekuća kârv nizdoli
Po slavnom se licu prolì.

Ah prie, neg li tač sakrivì,
Što neusahnù, zla desnice:
Mnim, da usahnù, nu da oživì,
Kad presveto tegnù lice,
Ké vidjenjem samiem vratì
Život dušam tolikrati'.

K tomu Petar još izrečè:
Stopàrva se dan zabielì,
Kad su njega u dvor preče
Pred prestolje rimsko odveli:
A ja odhodim na najgoru
Sličnu zloći mój pokoru.

Grém, o majko, grém cvileći,
I razbiruć mé prikore,
Neprestavno mriet boleći
U najdubljoj hridi od gore;
Grém tajat se nebu istomu
Zli zatajnik Bogu momu.

Na pokoru on se uputì:
A tvom' sàrcu, dievo izbrana,
Nedà, vajmeh, odahnuti
Izza rane gorčia rana:

Tere primaš Ivanove
Tèže od pàrvieh glase nove.
Vratì se Ivan tač pun smeće,
I u svom vaju zabjen toli,
Kô da boles nečue veće
S neizmiernoga množtva od boli:
Jedva moćan rieč izrieti,
Blied, izčeznút, van pameti.
S pàrva umučà i mučeći
Vele veće licem kazà:
Pak zavapì govoreći:
Bismo, 'er niesmo veće: omraza
Ljubav dobì, pravdu osveta:
Bog je umoren, svàrha 'e svieta.
Jezus, naša sladka nada,
Osudjen je na smàrt krivu:
Ni bì dosta toj do sada
Paklu i puku nabunljivu,
Kruniše ga još izbjena
Viencom târna nesmiljena.
Vidieh sve one muke trudne,
Diela noćne od slobode,
Gdie zlotvori na njem u dne
Ponavljaju i nadhode,
I gdie ostaje opravdana
Noć vàrlinom prieka dana.
Vidieh njega pri Barabi
Razbojniku pogârdjena:
Vidieh, kad ga sila ugrabì
Pravdi sudca jur smiljena:
Vidieh, ružniem' odiećami
Kad ga opaki kralj osramì.
Kralj ga osramì tvârd u zloći,
Čuda tvorit što ne htiše:
I nebì mu poznat moći,
Da od svieh čudah čudo 'e više
Gledat ondi svezanoga
U zlotvorskieh rukah Boga.
Gledat tamnu slavu i kriepos,
Čás gàrdjenu, dobro streno,

Bez lieposti višnju liepos,
Veličanstvo potlačeno,
I od zlobnieh predobito
Svemogućstvo viekovito.
Takiem glasom poražena
Naslonì se dieva na me,
Ove izusteć *) razcviljena:
Ah moj Sinko! rieči same:
A mi udrismo u najjače
Tja do zviezdah glase i plače.
Skupno vapeć: Ah, ovo li
Tvoj od tebe Bog dostojà,
O neharni puče oholi:
Komu dare on bez broja,
Pače iz raja doniè svoga
Na dar mili sebe istoga?
Gdie ste naši diedi sveti,
Da vidite, u kój muci
Želju vašu sile umrieti
Nemilosni vaši unuci!
U kój boli gré na manje
Uzdisano vaše ufanje.
U to naš trud za osladiti,
Mneć, da ugodan glas doniet će,
Priložì nam Ivan rîti,
Da sviet ružit prestà veće,
I da svoga pravdom suda
Pùčè obiešen kârvni Juda.
Na slišanje huda imena,
I smàrt, ká mu prem podoba,
Nasârnù me uspomena
Svieh njegovieh štetnieh zloba':
Planuh, i moj plam najbàrže
U ovaki se glas provàržè:
Prem bì razlog, da ne od zvieri,
Od nakazni, ali sârde,
Neg da plata tvoj nevieri
Dodjè iz tvoje ruke gârde:

*) Izusteć (sic!) miesto: *izustiv.*

I da kàrvnik hudji od svega
Krivca umoriš najhudjega.
Càrknuo si na visini;
Jer te zemlja nehtiè na se:
I tvá duša spéta u tmini
Silno utrobom prohàrvà se,
Jer ustima nesmiè, koje
Svoem celovom Bog tegó je:
Podji dakle, podj', o tmasti
Izdavniče kleti boži,
Podj' ognjene sried propasti,
Tvom gàrdoćom pakô uzmnoži:
Podj', i skupi vas viek u te
Sve pakljene muke ljute:
Sliedjah: kad se moja oprièì
Nerodjena majka na me:
I preblagom ovom rieči
Milostivo pokarà me:
Sad osvetam ni'e vremena,
Neg milosti, Mandaliena.
Znaj, da iz viečnieh može štéta'
Izet drúga putom kîme,
Sve moj Jezus muke opeta
Podnio bi, a i ja š njime,
Kí je došó uzdisanu
Izgubljenieh za sahranu.
Ah, što ugrabì u neufanju,
O nesrećni učeniče,
Slavu Višnjem' smilovanju!
Što nesmišljà, o griešniče,
Da te u vàrtu tvoj Bog mio
Zasve izdavna zagàrlio!
Ali dočiem mi kàrzmamo,
I naš stupaj sám sobome
Neumie kud, ni kamo,
Zatârnuo mramorkome:
Ter nam bolni jad naprieda,
Nazad ljubav stupit neda.
Eto s trubljam' bojna vìka,
I čuje se, ah jao meni,

Konjah oholieh, i konjika'
Oštri bahat, zvék gvozdeni:
Svaka okolo jekti gora
Bùkom mukla rogobora.
A ja u množtvu nabunjenu,
Ké na blizu jur prišlo je,
Poznam s križom na ramenu
Obljubjeno dobro moje:
Ah vidjenje, kom' ni'e slike,
Da neosušim lica u vîke!
On s smutjenjem zemlje i nebi
Po prostorieh svoga grada
Nosi težki panj na sebi,
I treptećiem stúpom pada,
Ter povriedja rane, i prima
Dižen krutiem udorcima.
Târnom krunjen, kô najpàrvi
Svieh od trúdah kralj boleći,
Vàs u kàrvi, vas bez kàrvi,
I bez snage mré hodeći
Sried navale gnjevna puka
Smucan, tiskan od sto rúka'.
Oko njega sieva oruže,
I jak munjom pogled ranja:
Dva lupeža š njim se druže
Ružniega rad skončanja:
Vàs grad za njim sârne, i leti,
Réži, vapi, psuje i prieti.
Čiem ga pazim jadna i blieda
U pregorkom trudu temu:
Čiem dragoga zrak pogleda
I man ištem njega u njemu,
U ove rieči, vaj, puklo je
Od bolesti sârce moje.
Ti li kralj si liepi od stvóra',
Kí jur licem dan pozlatì:
Odkle sunce, odkle zora,
Odkle učiše zviezde sjati:
Odkle uzè izgled svómu
Uživanju raj viečnomu?

Ti li si oni pun uresa,
Kí dojezdì skoro u dici
Svega od puka do nebésa'
Slavjen s pomam' u desnici?
Kakav dodjè! kakav sada
Gréš odpravljen tvoga iz grada!
Treptiš, vajmeh, ti, ki uzdàržiš
Triema pàrstim' tvàrdju od svieta!
Osudjen si ti, kí pàržiš
Sudniem plamom diela kleta!
Udé umârlí tebi Bogu,
Kí njim daješ moć, da mogu!
Da li moj grieh ti prigrabì,
I š njim moju smàrt i trude?
Ah moj Bože, ah jaoh, da bi
To bit moglo, da nebude,
Nek ja u pakó grém ognjeni,
Ne ti na smàrt, moj ljubjeni!
Tač má duša nemučáše
Prostrieljena ranam' trima:
Sada sina, sad cvieljáše
Majku, i sebe tužnu u njima:
Kad na zemlju Jezus cârnu
S težkiem dàrvom, jaoh, posàrnù.
Proz oružja taj čas ljuta
Upuštam se, i proz mače:
Napried se àrvem odmetnuta,
Padam, stajem, sârnem jače:
Ljubav mi je sa svom moći,
I má boles u pomoći.
Dokle usàrnuh ja viteški
K viereniku duše moje:
Podigoh ga, i u križ težki
Snažno uložih ruke oboje,
Stav'te, vapeć, ah, križ ovi
Na me, o silni vitezovi!
Pogledajte: On je od muke
Veće màrtav, živ nego li:
Eto k vami dižem ruke,
I na ustieh duh vas moli;

Dajte mi ga odmieniti
Il' zanj, ili š njim umrîti.
Ah za milos, o nemili,
Za nemilos, riet ću bolje,
Darujte mi, da razdîli
Moj drag sa mnom svoe nevolje:
Imat ćete s diela toga
Dva mučena za jednoga.
S tiem uzpregnù vojska i sila
Mé poznano pazeć lice:
I ustavì (ah sliepila!)
Od preliepe glas griešnice,
Kieh nemože da ustavi
Sasviem mukam' Bog kàrvavi.
Tad pristupì majka slavna,
Bolni je Ivan uzdàržeći;
Vele sinku riet pripravna;
Nu nejaka rieč izreći:
I besiedit uzè š njime
Samiem sgledom žalosnime.
Sretaju se oči mile
Zamienjujuć nepokoje:
I zenícah daždi strîle
Milos, žalos, ljubav svoje:
I u pogled za oživieti
Iz sàrca im vas duh leti.
Ah, i na izgled tužan toli
Kàrvnici se neganuše,
Pred koiem bi puklo od boli
Što 'e bez sàrca, sviesti i duše:
Pred kiem isti raj veseli
Od milosti, mnim, procvielì.
Pred kiem isti znam da pakó
Bud' nemilos, strah oćutì,
Dva ona sàrca videć tako
Bolezniva protârnuti,
Ká su razsap pakla vàrla
A spasenje svieta umârla.
Dočiem drazi tač kušaju,
U ljubavi ké su rane;

Ja mom' gàrlim sladkom raju
Noge i niekad celivane:
I s tlih pijem u celovu
Pitje angjelsko; kârv njegovu.
Ali odvedè nagla četa
Na brieg smàrtni dobro naše,
Ter povenù majka sveta,
Ká vidjenjem tiem živjáše
I na naše taj čas ruke
Poluživa padè od muke.
Tač protivnom kad u oblaku
Drugo sunce sunce otvorì,
Jedna drugu vedru zràku
Gleda, ljubi, zàrči i dvori:
Nu kad jedno zadje u tmine,
Š njim i drugo sunce izgine.
Š njom žalosnom najposlije
Polít kàrvi put sliedimo:
I vàrh ljute Kalvarije
Trudni stupaj uznosimo:
Gdi nas, vajmeh, pričekaše
Sve u skupu tuge naše.
Zaskočismo, gdi bojnici
Opojeni strašniem biesom,
S tlih kârvavieh svikolici
S bùkom, s vikom, s urnebesom
Prigvozdjenu jur na križu
Naše duše dušu uzdižu.
Silno uzdižen panj se stresa,
I s neredna raztresanja,
Pribjen gospod od nebésa'
Rane obilne razprostranja
I pùt slavnu od svudiere
Neotesaniem hrekom dere.
Ranah izhodi (ah jaoh rane!)
Rieke od kàrvi šlju po svemu:
Uzglavje su sviem prostrane,
I postelja rane njemu:
Visi o ranah, ranam' staje:
Vàs je u ranah, vas rana je.

Ter se na smàrt svou nesàrči,
Neg je gàrli blag najpreče:
Usta sahnu, pogled màrči,
Čezne sàrce, duh utieče,
I utiehu mu pred trudima
Viečni ćaćko svaku otima.
Kakvo sàrce, toj videći,
Slavna Dievo bì tvé tada!
Kí jedino tebe u smeći
Proletieše triesci od jada!
S kóm te prikrì nemilosti
Val bezkrajni svieh žalosti'.
Komu da te svieta ovega
Prilikujem, o jedina
Majko sina najliepšega,
Najtužniega majko sina,
Majko uz tielo sina sveta
Na križ dušom tvóm propeta.
Da sviem mórem otrov smuti,
Da se u nalip zemlja stvori,
Da se čemer nebo ońuti,
Da svou gorkos pakó otvori;
Jedva bi se tiem zadosti
Izmierile tvoe gorkosti.
Kô jaganjčić priklan kada
S plačniem glasom krotko izdiše,
Mati ovčica hârlí iz stada,
Kud je ljubav svoa nadiše,
Zove, obtieče, a zaludu,
Izdahnut čù svou razbludu.
Okó križa, gdi 'e njoj triebi,
Tako dieva život traje:
Nezna tužna drugo o sebi,
Neg li samo tužna da je:
Staje, obhodi, neima mira,
Muči, gleda, plače, umira.
A ja zasve jur bez snage
Miesto u cvilu hlepim pàrvo:
Kad nemogu dopriet drage
Stupe gàrlit, gàrlim dàrvo:

I kóm dàrvo polito je,
Miešam s kàrvi suze moje.
Predanj padam, k njemu u glase
Vapim, dižem unj zenice,
Kàršim ruke, tàrgam vlase,
Tučem pàrsi, gârdim lice:
I, za oživiet tko me stvorì,
Šljem s uzdasim dušu uzgori.
Ah moj jezik pušta i muči
Broit bezbrojne muke druge,
Žuč otrovnu, gore od žuči
Puka obiesna psovke i ruge,
I od gusárah zlieh na sreću
Razdieljenu časnu odieću.
U tuzi bo mój zabjena,
I ginutjem stvorca móga
Izčeznuta, zapanjena,
Nestavih se, riet ću, od toga:
Ali veće izdahlo je
Nadnebesko blago moje.
Tad kô rieka zastavljena,
Ká gré preko svieh zaprîka'
Gorka žalos má skupljena
Prohàrvà se svakolika,
I van sàrca proz mé usti
U ovake se tužbe izpustì:
Kakva oči mé vide te,
O ubjeni moj pokoju!
Kakve gledam dike svete,
I preslavnu liepos tvoju!
Tako li te, vajmeh meni,
Umoriše tvoi ljubjeni!
Tako li te, ah, pogubì
Tvoj puk mili bez razloga,
Koga željno ti obljubì
Vàrh života tvóga istoga,
I take li rane u plati
Tvój ljuvenoj rani odvratì?
Višnja pravdo, viečni Bože,
Da li kroz svoe smienstvo mnogo,

I sviet živ je, da to može,
I sviet žive, kí 'e to mogó,
I sviet živiet će izza toga
Od života smàrtim svoga ?
Nu tvé ubojne pod nebesim,
Krivim kriva od sve štete ?
Ja te u sàrce moiem' griesim,
Oni u tielo raniše te:
Oni sliepo, ja nemilo:
Moj bì uzrok, njih bì dîlo.
Čavli u rukah tvoieh má su
Nepravedna dielovanja:
Pleći tvoje bičim razsù
Pokoj móga uživanja:
Tebe obružì, i tuj, gdi si,
Tebe oholas moja uzvisì.
Misó i pamet má bez reda
Târnje spletè tvoga čela:
Bludnos moieh od pogléda',
Tvé je oči potamniela:
Liepi obraz tvoj skončava
Bezobrazna má naprava.
Mé stupaje tašte i dvorne
Platjaš stupom prehienieme:
Na razkoše mé prikorne
Càrljeniš se tielom svieme:
I nemoguć smàrti od tvoje,
Smàrti umró si duše moje.
Tiem dàržanje, Bože, čime,
Čiem da odvratim mé na svîtu?
Ah pod križom tvoem primì me
Kàrvi ovako tvóm politu;
Ah ovaku primì mene,
Jer sam darov bez prociene.
Smiluj mi se, moj predragi,
Sàrce gledaj, slabos prosti:
Prosti, Sudče mili i blagi,
Zaklinam te tvóm milosti:
Zaklinam te pretežkieme
I pregorkiem križom tvieme.

Ah sried smàrti tvé blažene,
Prem da klanjam s svom jakosti
Tvé naravne božanstvene
Svekolike izvàrsnosti,
Pàrvo klanjam, kô pravo je,
Milosârdje sladko tvoje.

Ti mogućstvo mrući ukazà,
Jer duhovni nov sviet stvorì:
Viekovitos jer s poraza
Tvóga viečnu smàrt umorì:
Neizmiernos jer predobì
Neizmierni grieh u zlobi.

Pravdu objavì, dug plateći:*)
Viernos, vâršeć sve, što obećà:
Jakos, pakô podložeći: **)
Nu 'e požudi mój najveća,
I najdraža cieć pokoja
Milosârdna blagos tvoja.

Neizmiernos nesmišljena,
Viekovitos tvá 'e bez miere,
Stavna jakos, pravda ognjena,
Nepomična rieč od viere:
Nu 'e zamierno nad iniema
Milosârdje nevoljniema.

Kô toj rečè, suze udriše
Iz nje očih, jak niz rîku:
I stà gàrlit, ká š njom biše,
Tuj propetu božju sliku
S takom silom, kô da híti
U dno sârca je usaditi.

*) Plateći (sic!) miesto: *plativši.*
**) Podložeći (sic!) miesto: *podloživši.*

UZDISANJE SEDMO.

U ljubjenju.

Ako može ká stvar biti
Od Višnjega višja vieku,
Toj se ima ljubav rîti,
Koju nosi Bog čovieku,
Pokli ona svako u vrîme
Njim gospodi, vlada njime.
Narečè mu: Sviet nastani,
Kad iz ništa vas sviet sinù.
Naredì mu: sviet sahrani;
A on prignù svou visinu.
Htiè, da u trudieh čezne, i prèda:
Htiè, da i umre; umriè s reda.
Tiem sve, što smo, sve što imamo,
Sve što ufamo mi najvruće;
Milostivi dar je samo
Té ljubavi svemoguće,
Ká od nas neće dare na té,
Van ljubjenja, ine plate.
Veleć: tebi s nebom ove
O umârli, zviezde ognjene:
Sve što leti, hodi, i plove,
Sve što radja, cvietá, i zene:
Tebi blaga sva bez broja,
Meni sama ljubav tvoja.

Ljubi, ljubi, pokli tako
Od blažena steć ćeš ime:
Razgledaj me pomno, i ako
Niesam liepa, neljubi me:
Božjem' sàrcu hći sam prava,
Pokoj, ures, dika i slava.

Ona tako, tako i za nju
Vape ujedno svi nje stvori,
Čiem zamieru kroz svakdanju
Svaki umârle licem kori;
Čemu od sebe svou najveću
Neljubeći čés odmeću.

Ali Evrjenka má ljuvena
Tač neharno dni ne traje,
Neg svedj ljubi obljubjena,
Već neg onda ljubila je,
Kad Bog rieči svóm proslavì
Žestočinu nje ljubavi.

Ona, za u viek nedospieti
Ljubav, i š njom boles prîku
Izdieljani kàrs razpéti,
I kàrvavu božju sliku
(Ah milosti!) po sve čase
Gàrli, gleda, hrani uza se.

Uprièd jednom unj, za tieme
Dižè pogled k nebu uzgori:
Ter da glasom sàrčanieme
Skrovnu usilnos izgovori:
Odi uči se prava (kliče)
Ljubav, rajski Ljubovniče!

Neka misli tvé bolesti,
Neka pazi rane tvoje,
I razbira pomnom sviesti
Tvé pretežke nepokoje,
Tkogod žudi znat, moj Bože,
Što je ljubav, i što može.

Tvoju ljubav neka mieri,
Tko neharnos mú znat hoće:
Mú neharnos nek zamieri,
Mé svevolje, smienstva i zloće,

Tkogod opet znati haje,
Da tvá milos neizmierna je.
Kroz ljuveno, ah jao, čudo,
I kroz tvoju oblas mnogu,
Ah, da ikako, má razbludo,
Pretvorit se u te mogu,
U te trudna, u te biena,
Opsovana, izranjena.
Neću, neću sreće druge,
Mùka mi je sama draga:
Neću, neću bit bez tuge,
Videć tebe tužna i naga:
Neću živiet, da ni umrieti,
Za trud smàrtim nedospieti.
Nu što je ovo? kad smutjene
Suze lievam ja skrušena,
Boles moju tiera iz mene
Nieka u suzah slas skrovena:
I što suzim već naprieda,
Mnim, da lievam suze od meda.
Ah, kô u meni promienjíva
Ista žalos narav svoju,
Radujem se žalostiva,
I mučim se u pokoju:
Ćutim, ćutim, ah, zadosti
Raj u paklu mé gorkosti.
Nu ako uživam, što se bolim?
Kad se bolim, čemu uživam?
Za mé težke zloće molim,
A u molbah mir odkrivam!
Ah, vidiè li tko do sade
Trudan pokoj, sladke jade.
Nu zaisto rados ćutim;
Jer je u plaču moja utieha:
Zaisto bolim tugam' ljutim';
Jer spomenom mrém od grieha,
Ucviljena, radostiva,
Mirna, jadna, màrtva i živa.
O moj Bože, sad znam što je,
Što su tuge mé vesele;

Jer s ljuvezni cvielit tvoje
Ljudskom sàrcu draže 'e vele,
Neg uživat sve najveće
Podsunčane česti i sreće.
Tko se bolí, jer te uvriedi,
Ljubi tebe, Bože pravi:
A tko ljubi tebe, i sliedi
Ćuti u tvojoj raj ljubavi:
Jer na nebu raj istini
Tvoja ljubav sama čini.
Tiem kô gorka voda od móra,
Koliko se muči i hodi
Po zahodu šupljieh góra',
Prem toliko sladja izhodi:
Tač s ljubavi trudeć tvoje
Sladke ćutim nepokoje.
Misli, o dušo, vàrhu svega,
Kad je sladko tač cviliti,
I truditi rad Višnjega,
Š njim uživat što će biti?
Kad u dvoru previšnjemu
Š njim se sdružiš slična njemu.
Kad se u njega preobraziš,
U njem, po njem, š njim blažena:
I ures njegov dočiem paziš,
Mréš od slasti zatravljena;
Nu neumiraš; jer slas taka
Viečni život dat je jaka.
Što će pakó? Ah razmetni
Strašni ponor viečnieh šteta':
Trieskoviti plam osvetni
Vàrz' iz ruke, pravdo sveta:
Vàrz' oružja tvoja ognjena,
O razsàrdjbo božanstvena!
Čemu da su spravne u vîke
Smeće, sârde i pogube,
Za pedepsat odmetnike,
Kí dobrotu tvú neljube;
Kad pedepsa može rîti
Najveća se: neljubiti.

Neljubiti tvú liepotu,
Kóm sve 'e liepo, što liepo je:
Za kom gori u životu
Svekoliko, dobro što je:
Kú za steći, dosta 'e htîti:
Za znat, dosta jes živ biti.
I nać će se, tko će rîti:
Trudno mi je ljubit Boga!
Vele 'e trudnie neljubiti
Izgled dobra, znaj, svakoga,
Kiem živemo, kiem ćutimo,
Kiem ljubimo, kad ljubimo.
Za nać zlata, kopno i móre
Po sve strane naglo obtiečeš:
Rieke odvratjaš, ciepaš gore,
I u grob tamni još živ tečeš,
Podnoseći stanovito
Mraze u zimu, sunca u lîto,
Rob se stvaraš, za uzít više:
Za bit dvoren, inieh dvoriš:
Tvoje u mislieh sàrce izdiše,
Stineš sumnjom, željom goriš:
Trudiš za steć dni vesele,
Za nepatit, patiš vele.
Za moć drage ké lieposti
Željniem stúpom u skut doći,
Traješ dugoj u gorkosti
Tamne danke, trudne noći,
Kupujući (što 'e najgore),
Na tvoj pienez tvé prikore.
Za uzplodit tvé baštine,
Mećeš vasdan znoj i blago;
Za preteći znanjem ine,
U tmi dušiš vrieme drago:
Sreću u boju za steć bolju,
Gineš s srećom tvóm na polju.
Ah ne ide se po pučini,
Ni se u muci duh satira,
Za nać ljubav, koja čini
Duši u našoj plod od mira,

Ká sladostim svoe razblude
Taži umârle brige i trude.
Iztok obít, ah, ni'e triebi,
Pódne ognjeno, strane od sniega,
Za steć ljubav, ká stan sebi
Sàrca uzdàrži sried našega:
Ljubav od nas dalek nije,
Blizu 'e, s nami 'e, i u nami je.
Majka 'e narav u nas stavì,
Da 'e svedj naše bitje spravno
Ljubit stvorca od naravi,
Dočiem ljubi, što 'e naravno:
I dopremo da do njega
Po ljubavi svieta ovega.
Tiem svies naša neima mira,
Kad svietovnu ljubav sliedi;
Svud se vàrti, svud prostira,
Prêda, gasne, sahne i bliedi;
Pravu 'er svàrhu na sviet ôdi
Svoe ljuvezni nenahodi.
Plam u dàrvu svezan stojê,
Neima pokoja od ničesa:
Svedjer gleda miesto svoje,
Ké je gori kraj nebésa':
Tako i plamen naš najliše
Odi stojeć hlepi više.
Reci: Neću već živ biti;
Nu ne reci: ljubit neću;
Pokli nemož' neg ljubiti,
Dokle god si živ: i riet ću,
Da i ljubit još prestó bi,
Toj prestanje ljubio bi.
Mi smo ljubav, i u čovîka
Što je duša, ljubav to je:
Duša s htienjem ni'e razlika,
Htienje i ljubav, znaj, da isto je:
Dakle osudit mož' pravedno,
Duša i ljubav da 'e sve jedno.
Zaisto tkogod žive i čuje,
Nebi bio živ na svieti,

Da štogodier nedieluje
Ili tielom, il' pameti:
Nu dielovó ne vieku bi,
Što dieluje, da ne ljubi.
Dakle, kada u naravi
Život je isti dielovanje:
I kad naše bez ljubavi
Svako dielo gré na manje;
Poprav riet se život ima,
Sama ljubav umàrlima.
Eto sàrce svako u broju
Od ljuvenieh sužanj' ide:
I prem da svi ljubav svoju
Različnieme putom slîde;
Jedna 'e svàrha, slados nieku
Ćutiet, kad što ljube, steku.
Brodar s vietrim vo'evat radi,
Tég zemljaku jes od volje,
Bojnik strašnoj u zavadi
Cârnom kàrvi masti polje:
Ljubi ucviljen duh zabavu,
Rob slobodu, gospar slavu.
Liepos žena, mladci rados,
Svièetnu stavnos sviesti siede,
Mudroznanci hitru slados
Urešene sried besiede,
Pustoš lovac i planinu,
Svietlos putnik, gusar tminu.
Tako svak je ljubit obró,
Što mni, dobro da 'e čovîku:
Nieko ljubi pravo dobro,
Nieko od dobra praznu sliku:
Jedni svietlos, druzi scîne,
Kô za zlato, za dan tmine.
Tiem kad prema dobru samo
Mi obćimo ljubeć iti;
Veće dobro većma imamo
Iskat, sliedit i ljubiti:
Jer stvar bolju sliede i žele
I iste zvieri vrućje vele.

Da kí trud je ljubit Boga,
Koi je dobro svieh dobára':
Koi pun dobra bezmiernoga,
Sve, što 'e dobro, dobriem stvara;
Nek dobrota naša 'e svaka
Svoe dobrote slika i zraka.
Kad zrak sunca neumàrloga
Tvoj priteže pogled lasno,
Da li bit će mùka mnoga
Isto sliedit sunce jasno?
I uputit sve tvé volje
Na ono dobro, ké je bolje?
Pak, o dušo, ti ljubeći
Mož' i nesteć dobra umârla:
Boga nemož', neg svedj steći,
Kad ga uzljubiš željna i hàrla:
Jer isto je sàrca iz svega
Njega ljubit i imat njega.
O čudesa od ljubavi!
Duša, o Bože, má goruća,
Čiem s tvóm voljom svou sastavi,
Stvorila se svemoguća:
I s tvoem htienjem nerazdiona,
Sve što možeš, može i ona.
Jer svemoguć taj se veli,
Tko s hotjenjem moć jednači:
Koi može sve, što želi,
S dielovanja svedjer jači:
I kí moguć, što 'e htiet obró,
Samo hoće sve, što 'e dobro.
Taka i ja sam, tvú dragoću
Ljubeć, sàrca kóm premožeš:
Sve što hoću, mogu; 'er hoću,
Samo što ti hoć' i možeš:
Jer tvé htienje, htienje 'e moje,
Moje i svako tvé dielo je.
Hoć' me u vieke pedepsati?
Ja to uživam, ja to hoću.
Hoć' mi u raju miesto dati?
Pred tvé lice željno doć ću.

Hoć' li, u ništor da se obratim ?
Uništenje mé nekratim.
Hoć' li stvarat sviete nove ?
Hoć' razčinit tvá nebesa ?
Hoć' vàrh zemlje prolit ove
Svu pučinu tvoih čudesa' ?
I ja kroz mú ljubav mnogu
Sve to u tebi hoću i mogu.
Ah, što ljubav tvoja u meni
Od poroda još ne počè,
O moj raju božanstveni,
Moga plama liepi uzroče !
Zašto kasno dušu u moju
Prigàrlih te, moj pokoju !
Zašto opaki ja sviet ljubih
Bez pameti, bez potrebe !
Zašto drago vrieme izgubih,
U ké ljubit mogoh tebe !
Zašto iztratih, vaj, niekade
U taštinah danke mlade !
Ah, ká tamnos svies mi ugasì,
Ter se sàrcu móm' neobjavì,
Da početak i svàrha si
Od stvorene ti ljubavi :
I svietovna da svá dika
Od dike je tvé prilika.
Vidjah nebo zviezdam' milim',
Jakno cvietjem, nakitjeno :
Vidjah polje cvietjem bîlim,
Jakno zviezdam', navezeno :
Vidjah sunce, kralja od zvîzda' :
Vidjah miesec, gdi se gizda.
Obratjah se na svietlosti
Uzmnožnoga srebra i zlata:
Gledah puna razlikosti
Stada od zvierih, pticah jata :
I ne poznah, da je gori
Liepši od svega, tko sve stvorì.
Mladieh dvorán' s draga uresa
Ćuteć dušu mú gorieti,

Imah ured put nebésa'
Moju uzdignut misó, i rieti:
Bog me ljubi nad sviem, i ima
On bit ljubjen nada svima.
K nebu obratjen cviet videći
Gdi se uresom svoem veseli;
Što ne rekoh: ures veći
Mómu licu Višnji udielì;
Tiem cviet, kad je haran, čemu
Má 'e neharna liepos njemu?
Pazeć rieke sa svom vlasti
It k početku put pučine,
Gdi nehaju, kud će pasti,
Samo da se š njom sjedine:
Što ne hârljah i ja k mómu,
Jaoh, početku neumârlomu?
Bistre vode romoneći
Bez prestanka tebe zvahu:
Tebe vietri, kí pàršeći
Livadom se prolietahu:
Tebe u móru narod niemi
I mučeći kazáše mi.
Da si uredan nad inime,
Red od stvarih meni ukazà:
Da si osvetan, naučì me
Grom ognjena pun poraza;
Dan je očita tvoja dîla,
Noć otajna sviedočila.
Ah, stvorenje dočiem slîdjah,
Što nepoznah tebe tada?
Nu ni'e čudo, da nevidjah
Tebe u stvorieh stvorca, kada
Moj duh griesim zasliepjeni
Nevidjáše mene u meni.
Nu da i vidjah, nehtieh znati
Ni obljubit zrak vidjeni:
I bih kriva tuj dvakrati;
Jer bih kriva tebi i meni:
Tebi, 'er tebe tad neljubih;
Meni; 'er mene tiem izgubih.

Zato unapried moim željama
Tebe sama za izgled dat ću:
A svedj težiem' pokorama
Mene u meni pedepsat ću,
Dokle platim, diko od nebi,
Sve, što skrivih meni i tebi.

Sgodno vrieme, sgodo liepa,
Kud mi utečè, vajmeh, kuda:
Čiem ja tamna, tašta i sliepa
Mnjah telesnieh sried razbludâ',
Neznam kako pokoj steći,
I raj iznać, raj gubeći!

I meni se prem dogodi,
Kako onomu, kí 'e scienio,
Da mu u noći sunce izhodi,
Kad je od munje zrak vidio,
Iz ké paka ranì njega
Plam od trieska nenadnjega.

Ali pokli po niednieme
Načinima nije ufati,
Da svoe kolo svârne vrieme,
I da na trag tiek povrati;
Kroz ljubjenje svedj vriednije
Nadodat ću, što ódjoh prije.

Vârz' me u pakó, i pogubi;
Ljubit ću te još i tamo;
Nu se u paklu, jaoh, neljubi!
Neznam, neznam, neg znam samo,
Da i sried viečne peći ljute
Ljubit ću te, ljubit ću te.

Zasve u paklu tvú dobrotu
Ni'e tko ljubi po naravi,
Ljubit ću te na sramotu
Od pakljene neljubavi,
I plamom ću moem satârti
Silne plame viečne smârti.

Tebe posried duše ognjene
Dâržim za u viek nepustiti:
Tiem propasti sried pakljene
Sila 'e tebi sa mnom síti:

A kad sa mnom budeš, meni
Raj će biti jaz pakljeni.
Ljubit ću te, má ljubavi:
Ljubit ću te, moj pokoju;
Dokle ljuven plam razstavi
Moga od tiela dušu moju:
I tlačeći sviet umârli,
S tobom duh se moj zagârli.
Slavna smârti, smârti blaga,
S té ljuvezni ká dohodiš,
Ti si od tuge svârha draga,
Liepši život ti dovodiš:
Pače s vlastii tvóm ljuvenom
Dielom život, smârt si imenom.
Za riet bolje: ti si iz raja
Život vârhu svieh živóta':
Neima svârhe, miere i kraja
Za'edno s Bogom tvá liepota,
Kóm gradjani sgar gorući
Sladko umiru neumirući.
Ah, ljubim te tvóm u krilu,
Eto izdišem, ah jaoh, Bože:
Eto plama tvoga silu
Moj podnieti duh nemože;
Ah sladosti, ah ljubavi,
Ah jaoh, ginem, duh me ostavi.
Tač pokorna ljubovnica,
Zatravljena dikla sveta,
Svenù i padè zemlji nica
Rajskom slasti preuzeta:
Nu je uzdignù sa svieh stranah
Od nebeskieh skup dvoranah.

UZDISANJE OSMO.

U uživanju.

U te, i tebi vierovati,
Da 'e sve tobom i sve uza te,
Tebe od tebe samo ufati,
I ljubiti tebe, a za te;
Za uživat pak na nebi
S tobom, tobom, tebe u tebi.
Lasno 'e, Bože, i ovo je
Sám put, koi vodi gori:
Tiem su izprazne rieči, koje
Nerazborna svies govori,
Da umârlieh za stupája'
Prem je visok put od raja.
Jer tko da te nevieruje,
Kad te u svakoj stvari odkriva?
Tko, da ne ufa, kad te čuje
Svud, i pozna milostiva?
Tko za tobom da ne gori,
Kad što 'e liepo, ti liep stvorì?
Pokornica pokriepljena
S viere, ufanja i ljubavi,
Kojoj ljubav neizrečena
Prave u jadu slasti objavì,
Eto uzmnaža rajom sada
Ljuvenoga slasti od jada.

Ter kô uzgori leti ureda,
Koja iz vódah zràka sine,
Kad se miesec noćno ogleda
Valovite sried pučine:
Leti i ona, za u raj doći,
Plačna iz móra, hridne iz noći.
Gré rajskoga put svietlila
Nać ufano rados bližu:
Dvorni angjeli skladau krila,
Ter je u kola jasna uzdižu,
Noseć na dan nju mnokrati,
Boga očito za uživati.
Nu prostite, viečni dvori,
Ako za moć sreću izrieti
Slavne vile, k vami gori
I ja uz'etim móm pameti:
I umârle slikom siene,
Dike upišem neizrečene.
A ti, o srećna ljubovnice,
Ká vàrh sebe úznesena
Sad previšnje gledaš lice,
Bez promiene svedj blažena,
Spusti jedan zrak, i njime
U spievanju prosvietli me.
Nad visinam' uzvišeno
Stanje rajsko neima miere:
Kóm' sej nebo podloženo
Tle čestito sobom stere,
Da kô zemlja nebu ovemu,
Za podnožje nebo 'e njemu.
Nebo od neba tiem se veli:
Njime sunce svietlos prima:
On zviezdama zràke dieli,
Pače zràkom zràke otima:
Jer svietlosti vas zrak svoje
Neobhitno božanstvo je.
Količak je vàrh od svieta,
Van kojega stvórah nije,
Prem toliko plemenita
Svoem uresom sgrada obstrijè:

Ter bez izmiene od godišta'
Sve je pod njom, nad njom ništa.
Vàrh temelja neumàrlosti
Stoi na plećieh svieh vreména',
Stvórna od same, znaj, radosti,
Same od slave sastavljena;
Čiem njoj, za dat ures taki,
Bog iztratì sve, što 'e jaki.
I ako u višnju svies kada se
Začudjenje vidi pasti,
Reci, da u njoj snebiva se
Sve-stvoritelj svóm oblasti,
I preuzet odasvudi
Svemogućstvom svoem se čudi.
Tuj posieda duh stečenu
Svedj pohlepno čés najsladju:
Tuj, ki žude, slas žudjenu
Od žudjenja veću nadju:
Tuj ni'e žudiet; jer najpreče
Pred požudom darov teče.
Tuj ognjeno sàrce očima
Vidi dobro svo'e najveće,
Videć ljubi, ljubeć ima:
A imajuć zna, da neće
Dogodit se vîk, da izgubi
Sve, što ima, vidi, i ljubi.
Tu je duši ljubovnici
Triebi, što joj rados dava:
Niesu srećni blaženici,
Neg čestitos, sreća i slava:
Sve što imaju, mogu, i što su,
Slados, rados, blaženstvo šu.
Piši, što se želiet more,
Sbiraj pisóce od svudiera:
Bud' lis zemlja, ingvas móre,
Zraci od dana zlatna pera:
Sve, što željom mož' začeti,
Podpisano tuj bit će ti.
Čini, angjelske misli ujedno
Da se s ljudskiem' mislim stanu:

I sve misli tanko i uredno
Smisle u jednu misó izbrano:
Sva ta misó dopriet neće,
Što tvá duša gori steć će.
U ove slave Mandaliena,
Za došaste zaklad česti,
Još u život bì vidjena
Vàrh angjelskieh krílah uliesti
Na uzdisani celov svoga
Ljubovnika ljubjenoga.
Ter božieme zrakom tada
Prosvietljena plamenito,
Sve, što 'e vidiet liepo ikada,
Vidiè u višnjem licu očito,
I uplì sviesti punom čuda
U bezkrajnos svieh razblúda.'
Sve, što prosì, sve, što uzdisà,
Sve što ognjeno žudiè, stečè:
I pokoru, s koje izdisà,
Preblaženu zazvà, i rečè;
Prečestite rečè svoje
Sve minúte nepokoje.
Kô cviet zoru, sunce zora
Pazi, i tako život príma;
Ona viečno sunce odzgora
Nepomičniem' zârči očima:
Pače u pogled srećan vîku
Dušu obratja svukoliku.
Neumriè, zasve da od slasti
Čezne, gine, snebiva se:
Jer nemože smàrtim pasti,
Tko sve dobro ćuti uza se,
I kroz pravu rados mnogu
Živе Bogom, Bogu, u Bogu.
Ter je uzpéta nieko, o Bože,
Na božanstvo tiem' darima;
Jer sve, što ti možeš, može,
I sve, što ti imaš, ima,
S tobom sljubjena i stučena,
U te stvórna i obratjena.

*

L of C

Opojena tiem u slavi,
I u božanstvu razkriljena,
Po veselju, po ljubavi
Cavti u sebi božanstvena:
Ni se drugo spomenjíva,
Neg da ljubi, i da uživa.
Tako puna uživanja;
Nu ne vîku nasitjena,
Sried pokorna hridna stanja
Svoiem suzam bî vratjena,
Da unaprieda bez gorkosti
Plače od mira i od dragosti.
Kô za suncem, kad zapáde,
Još sviet dàrži zrákah dio:
Kô za zorom, zadje kade,
Još žuberi slavic mio:
Tač i s rajom razstavljena
Još raj ćuti Mandaliena.
Zatoj ona k stvorim veće
Neobzire se umârlima:
Njoj vidjene rados sreće
Sva ćutjenstva preuzima:
Dokle odloži najposlije,
Što joj podniet sàrcem nije.
Kliče: Gdie sam, što sam, kako,
Po kom čudu još na svieti!
Ja li mogoh višnji ikako,
Ká sam ništa, zrak vidieti!
Od pravde li viečne lica
Smieh pogledat ja griešnica!
Vidieh! ah, ne vidieh, Bože,
Ni bih jaka vidiet vîku:
Jer kô izmieran vid da može
Neizmiernu vidiet diku;
Nu opet duša má vesela
Govori mi, da 'e vidiela.
Da ako vidieh mé gledanje,
Bih li u tielu? Bih li živa?
Znam, i neznam, i mé znanje
Ista svietlos obsienjiva:

Vàrhnaravni zrak koi je,
Što mi kaže, sobom krije.
Kako vidieh, neznam; ali
Znam, što vidieh, da je istino:
Pogledi su moi poznali
Bitje, o Bože, tvé jedino,
I kí za tiem ostà u meni,
Nevara me plam ljuveni.
Ah, tač ljubim, da mé u sebi
Sàrce i život jes, i nije:
Duh je ljubeć većma u tebi,
Neg li u tielu stanom gdi je:
I u tielu je, hoteć time,
Da te i tielo ljubi š njime.
Ah, ljubi te š njim i tielo,
Ter ljubeći nepočiva:
Samu u suzah roni milo,
U besiedah samu odkriva,
Samu uzdiše, moj pokoju,
Samu odiše ljubav tvoju.
Ti s' má svàrha, kruna, ufanje,
Veličanstvo, slava i sciena,
Straža, pomoć, put, vladanje,
Odkup, plata, liek, zamiena,
Želja, utieha, slas, ćutjenje,
Sàrce, život, duša i htienje.
Tebe molim i zazivam,
Ištem, prosim, sliedim, stižem,
Mislim, žudim, spomenjívam,
Štujem, klanjam, dím, uzdižem,
Častim, dvorim, scienim, gledam,
Slavim, glasim, pripoviedam.
Nu zasve toj ni'e moć moje
Plame iztakmit s tvóm liepotom:
Premda ljubim, koliko je
Moćna snaga s sviem životom:
Ah, za uzmnožit ljubav mnogu,
Želim ljubit, već neg mogu.
Ah, za razžeć još plam jači,
Svakčas mú svies sàrce pita:

Naricaj mi, i tomači,
Srećna o sviesti i čestita,
Što 'e Bog, koga vidiè, i što je
Prezamierno bitje svoje?
Odgovaram sàrcu mómu:
Bog kroz slavu stoi najveću
Vàs obsienjen bitju u svómu:
Ah jaoh, Bog je, koga neću
Ni ja izrieti vîk vidjena,
Ni ti dopriet izrečena.
Bog je, o komu da i znaš malo,
Za ljubit ga, to 'e zadosti:
Jer to 'e veće, neg sve ostalo
Blago umârlieh od lieposti':
I ako u znanju tvóm malo je,
Znaj, da u sebi neizmierno je.
Bog ne samo rieči od ljudi',
Neg i pamet još nadlieta,
Ká po umârlieh slikah sudi;
Jer njih samieh pozna i sreta:
Tmasto misli; jer vidjene
Same joj su svieta siene.
Tiem najbolje Boga znamo,
Kad mislimo, što Bog nije:
Ni'e Bog svietlos, kú gledamo;
Ni'e Bog nebo, ké nas krije;
Ni'e Bog sunce, komu plami
Sunčani su pod nogami.
Ni'e Bog blago, carstvo i sciena,
Ni stvorene dike dio;
Neg kóm' služe sva stvorena:
Ni'e Bog slavan, liep i mio,
Neg prečudna i prečista
Slava, milos, liepos ista.
Što 'e Bog, pitaš? On je, tko je;
Jer mi pri njem, riet ću, nismo:
I u nam što je, i koliko je,
Sve mi iz njega primili smo:
Sve što jesmo pod zviezdami,
On je veće, neg mi, u nami.

Što 'e Bog, pitaš? On je u sebi
Duh preliepi, kiem sva gore:
Blažen biti komu 'e triebi,
I neblažen bit nemore:
Kí je sad, sve što svedj bio je,
I svedj bit će, sada što je.
Što 'e Bog, pitaš? On prie vîka'
U bezkrajnoj neumârlosti
Sebi 'e slava prevelika,
I preuzmnožnom sebi 'e dosti,
Sebi plata i dostojanje,
Sebi družba, blago, i stanje.
Što 'e Bog, pitaj sve, što gledaš:
On sve 'e svemu! zavapit će.
Pita' i tvoj grieh, pred kiem prèdaš;
Sve je on, što ja niesam, rît će.
Pitaj rajske sviesti, i rieti
Inokupno one će ti:
Neizrečan je, i neobhitni,
Neprimierni, nesmišljeni,
Nepočeti, nedospîtni,
Netielesni, neockvàrnjeni,
Nepodložni, nedobitni,
Nepomični, neizmieniti.
Svojoj skroven u svietlosti
Preuzvišeni Bog prebiva:
Svedj na iztoku čestitosti,
Svedj u pódne bitja živa:
Tako slavan, kô zamieran,
Tač zamieran, kô neizmieran.
Svakčas stvara svoe stvorenje,
Čiem ga hrani, pun pokoja:
Ruka mu je svoe hotienje,
Stupaj mu je stavnos svoja,
Rieč mu 'e dielo, pogled znanje,
Život rados, i uživanje.
Nije on vani, i sve obtieče,
Ni'e zatvoren, i sve puni:
Svud nekrenút leti i teče,
Sve uzdàrži, resi, i kruni:

Svud je, i samo ondi nije,
Grieh i zloba stanom gdi je.
Pače bud' ne po ljubavi,
I tu 'e s pravdom, ká gré tiha:
Jer s osvetom blag se objavi,
I pedepše manje od grîha:
Ter milosti na njegove
Pedepsom nas istom zove.
Svud je i vazda: i kud podje,
S miesta u miesto on ne hodi;
I gdie pridje, nepridodje,
Odkle podje, neodhodi:
Svieta u dielieh vàs stanuje,
Kako u svemu vàs svietu je.
On nevidjen sve zamiera,
Vidjen slavne čini u njemu:
On bez miere, sve mu 'e miera,
On bez svàrhe svàrha 'e svemu,
On bez miesta stvor umârli
Nesvàršeniem miestom gàrli.
Sreća i zakon volja 'e njemu,
Kóm' sve vlada stvorenje ovo:
Udes vierno to bo je mu
Na trenutje bârz njegovo:
Česti, koiem' sviet mieni se,
O njegovu hlienju vise.
Smàrt se ista mu služit diči,
I na njegov glas se oziva:
Isto Ništa božjom rîči
Svou neplodnos uzplodjíva,
Da na svietlos provrú gori
Prazne iz tmine liepi stvori.
On na krilieh časah hàrlih
Vrieme s nebom vàrti od zgori:
Ter promienah pune umârlih
Broi stupaje suncu i zori:
I što 'e prie i poslije,
Vremenitiem krugom vije.
Neprestaje tač hàrleći
Pod prestoljem božiem vrieme,

Sve zanoseć i vàrteći
Kolovratom ždàrljivieme:
Dokle i njega neproždere
Viekovitos, ká 'e bez miere.
Viekovitos, koja neće
Svàršit, kako ni'e početa:
Ka 'e hip jedan; nu sliedeće,
I minúto sve susreta:
Ká u diele nerazdiona,
Svedj je, i bit će, što 'e svedj ona.
Kóm Bog žive, ne vremenom,
Mierom tieka nebeskoga:
Jer ni'e mierom moć svàršenom
Mierit život neumârloga,
Kí sabíra krilo u svoje,
Što bit ima, što bì, i što je.
Još prie, nego iz ničesa
Probudjena svietlos ova,
Za obstrieti sva nebesa,
Svoe zlatjeno platno osnovà:
I u skupu jedne dike
Stvari ukazà sviem razlike.
Još neobkružì sinje móre
Žalim zemlja stavna i dična:
Ni kruniše zemlju gore,
Goru vienci dubja obična,
Kitno dubje plod bez broja,
Slas i liepos voće svoja.
Od viek' sviesti svóm preslavnom
Razumiuć bitje svoje,
I mudrosti neprestavnom
Obhiteći sve, on što je,
Bog neizmieran neizmiernoga
Rodì u sebi sebe istoga.
Ovo 'e viečni sin, sve od svega,
Dobro od dobra, Bog od Boga,
Rieč od znanja previšnjega,
Slika izpuna ćaćka svóga,
Š njim različna, š njim jedina,
Ista bitjem, sobstvom ina.

Sina ljubeć s svóm naravi,
Ljubit sebe ćaćku 'e triebi:
I sin istom svedj ljubavi
Sebe, i ćaćka ljubi u sebi:
Tiem odišu srećno u njima
Viečnu ljubav sličnu obima.

Ovo 'e ljubav, koju slîdiš,
O mé sârce, duh presveti,
Kiem, što vidiš, i nevidiš,
Uredjeno bî na svieti,
Ki s potopom svieh dobára'
Slazi u naše duše odsgara.

Nesmiešani, nerazdioni,
Gdi 'e njih jedan, svi su š njime:
I dieluju svedjer oni
Svemogućstvom sdruženime:
Ne to, 'er im je pomoć triebi,
Neg jer jedna stvar su u sebi.

Tri su u jednom, i naredan
Jedan u tri sklad pozna se:
Svi tri ujedno Bog su jedan,
Svi tri Bog su naponase:
U tri sobstva Bog isti je,
Sobstvo s sobstvom isto nije.

Dvor zamieran na tri strane,
Viečna rieka u tri traka,
Dub sverodni u tri grane,
Rajska svietlos u tri zraka,
I svemu u svem svi jednaci
Traci, strane, grane i zraci.

Pàrvi 'e život živ, drugi je
Iz života život slavni,
Od živótah svieh tretji je
Oživitelj vàrhnaravni:
Jedan sobstvo sobom ima,
Jedniem jedan, jedan dvima.

Ter kô u nami duša 'e jedna,
Htienje, razbor i spomena:
Tač vieruje svies pravedna,
Da u Bogu svieh vreména'

Sried jedinstva vîk prečista
Tri su stvari sve stvar ista.
O mé sàrce zatravljeno,
Ovo 'e tvóga raj pokoja,
Ovo 'e dobro tvé žudjeno,
Tvá razbluda, ljubav tvoja,
Ljubav vàrhu srebra i zlata,
Tvé ljuvezni kruna i plata.
Ovo 'e tvoj Bog, koga mnogu
Čiem slavu izriet moj duh trudi,
Ni lieposti svój, ni mogu
Zadovoljit mój požudi:
Nemogu izriet; a o njem rîti,
Nemogu se nasititi.
Tiem ljubi ga ljubovnika,
Čezni, veni, kopni, gori:
Čin', da ljubav prevelika
Tielo satre, spraži, umori:
I š njim màrtviem zemlji ostavi
Sve zaprieke tvé ljubavi.
Njega ljubi, gdi 'e sve blago;
Njega hvali, gdi 'e sve slavno:
Njega gàrli, gdi 'e sve drago;
Njega uživaj, gdi 'e sve stavno:
Ti već ne ti, neg on budi
Unj stvorena po razbludi. —
Dospiè, 'er podniet jaka nije
Već neizmierni plam pàrsima:
Gine, i oganj, u njoj kí je,
Što je umârlo, iz nje otima:
Nju pretvara i nje dike
Za blaženstva resi u vîke.
Ter već dostojna i spravljena
Za čestitieh sgar visína',
Božiem tielom pokriepljena
Slavna iz ruke Masimina,
Od ljuvezni umriè, i svóga
Za svedj stečè žudjenoga.
A sad, sveta Diklo, koje
Obrah ljubav uzdisati,

Okrunjeno čelo tvoje
Milostiva na me obrati,
I u spievanju móm veselo
Primit želju htiej za dielo.
Želieh dopriet pievajući
Previsoke hvale tvoje,
Ké sám Jezus svemogući
Niegda slično spoviedó je:
Želieh; ali neima moći
Sunce uresit siena od noći.
Nu ako nebo sàrca gleda,
Ter je i želja s dostojnosti,
Daj mi, ah daj mi, da unaprieda
Moj grieh žalim tvóm žalosti,
Pak da ljubim gori u slavi
Tvóga draga tvóm ljubavi.

RAZLIKE

PIESNI DUHOVNE

I

DIELO - IZPRAVNE.

SPIEVANE

PO ISTOMU.

Iztomačenje od pet piesnih S. Tome od Aquina više preslavnoga tiela Isukàrstova.

Piesan I.

Pange lingua gloriosi corporis mysterium etc.

Pieva' otajstvo, moj jeziče,
Božiega slavna tiela,
Kojega se dvorbom diče
Čete višnjieh od angjela'.
Pievaj i kàrv bez prociene,
Kú za odkup ljudske zlobe
Prolì od svieta kralj, blažene
Plemenite rod utrobe,
On se za nas nezasramì
Na se umârlo stavit lice,
Nami podan, rodjen nami
Netegnute od dievice.
Svoga u vrieme s nami stanja
Od nauka prosù sieme:
Cknienje svoga prebivanja
Svàršì redom zamiernieme.
Pokli uzmnožì sreće naše,
I dà ures pravoj vieri,
S dragom bratjom kad siedjáše
Napokonjoj na večeri.
Pàrvo izvàršì, sve što veli
Puka zakon evrienskoga:
Pak za piću družbi udielì
Svoiem' rukam' sebe istoga.
Pùt rieč viečna, kruh istini
Riečim u svou pùt prenesè:
Rujno pitje kârv se učinì,
Pred kojom se pakó trese.

I jer čudo toj doprîti
Po ćutjenju moć nam nije;
Za pravedne pokriepiti
Sama viera zadosti je.
Dakle od viečnieh svieh dobára'
Zaklad ovi čudnoviti
Počastimo vàrh otara
Sàrcem, licem prikloniti.
Nek se noviem' pred zakoní
Stari zakon krie i taji:
I nauk se davnji ukloni
Toli srećnoj običaji.
Stanovite neka vîre
Kriepka pomoć bude dosti,
Gdi ćutjenstvo nedopire,
I umârle vid slabosti.
Otcu i sinu, kieh milosti,
Slave i hvale lete svudi,
S svom radosti, s svom krieposti
Čás, blagosov, pozdrav budi.
Od njih oba koi izvira,
Stekó istu čás na svieti,
Jezer slasti, rieka od mira,
Viečna ljubav, duh presveti.

Piesan II.

Lauda Sion Salvatorem, Lauda ducem, et Pastorem in hymnis, et canticis etc.

Cârkvo obćena s čistom vierom
Pievaj tvóga Spasitelja:
I vojvodom i pastierom
Naricaj ga sried veselja.
Napri pievat sa svóm vlasti;
Jer tvá hvala jaka nije:
On je veći svake od časti,
A tvoj jezik umârli je.
Osobite izgled slave,
Kruh živući, pića živa,
Za napitat duše prave,
Danas ti se prikaživa.

Kiem nesumnjiš s viere stavne,
Da bì najprie počitana
Na tàrpezi gosbe slavne
Dvanaes bratje družba izbrana.
Tiem podpuna i glasovita
Ovo otajstvo hvala sreti:
Budi liepa i čestita
Rados svake od pameti.
Pokli srećne uspomene
Ovi blagi dan svetkuje,
Kad tàrpeze sej blažene
Pàrvina se slavi i štuje.
Gosbom kralja kad novoga,
Novi vazam koju glase,
Staro puka židovskoga
Prominutje svàršiva se.
Siene tiera vedra istina,
Pri novini staros pada,
Noć poslanom iz visína'
Pred svietlosti gré nazada.
Što na gosbi Bog jedini,
Bog upùtjen dielovó je,
Sve 'e prikazó, da se čini
Rad spomene viečne svoje.
Svetkovinu on ovu je
Viernom puku dó na znanje,
Da kruh s vinom posvetjuje
Za spaseno prikazanje.
Nauk on podà kàrstjanima
Poglaviti, i najpàrvi,
Da presveto bitje uzima
Kruh od pùti, vino od kàrvi.
Nek hrabrena kriepi vîra,
Što se vidu ne objavì,
I što pamet nedopira
Preko reda od naravi.
Pod zamieram' razlicima,
Ké biljezi, ne stvar, jesu,
Da vierovat svak ih ima,
Stvari izvàrsne skrovene su.

Pod dvie slike Bog je očito,
Pùt kruh, pitje kârv je živa:
Ter Isukàrs stanovito
Pod tiem' slikam' vas prebiva.
Nedieljena, nesmàrvjena,
Neg svi njega ciela prime,
Vàrh otara posvetjena,
Kí se gostit idu njime.
Sobom pìtat on uživa,
Kô jednoga, mnozieh tako:
Ali primljen nesvàršiva,
Bitje mu je svedj jednako.
Blaguju ga krivi, i pravi,
Nu s različnom sasma česti,
Za steć život jedni u slavi,
Druzi u vieke smàrt za sresti.
Jedniem srećno rajsko stanje,
Druziem viečni vaj se odredì:
Vidj, jednako počitanje
Kô razlika svàrha sliedi!
Nemoj sàrca bit sumnjiva,
Kad se pričes slomi u čemu;
Pokli Jezus, znaj, prebiva
Vas u màrvi, vas u svemu.
Dieljenje je od biljega,
Stvar se ni'edna tuj ne dieli:
Stavno 'e bitje od onega,
Pod biljegom kí se veli.
Eto angjelski kruh izbrani
Putnicim se pića čini,
Nedostojno psima dani,
Od sinóvah kruh istini.
Koi otajniem zlamenima
Slikuje se stariem svudi,
Tako i sunce, ké doć ima,
Po noćnieh se sienah sudi:
Jer jaganjac jur vazmeni,
Mana data Izraelu,
Izak Višnjem' posvetjeni,
Biše slika božjem' tielu.

O pastieru dobri, kí si
Viernieh dušah kruh jedíni,
Milosti nas tvóm uzvisi
K tvojoj slavnoj kraljevini.

Ti nas čuvaj, ti nas pìta'
Slavniem tielom, ké primamo;
Da pak dobra viekovita
S blaženicim uživamo.

Višnji Bože, koga znanje,
I mogućstvo svud gospodi,
Kroz sladosti kí svakdanje
Umàrlieh nas pìtaš ôdi.

Čin', budemo u radosti
Sried jasnoga tvóga stana
Baštinici tvoji, i gosti
S družbom rajskieh od gradjana'.

Piesan III.

Sacris solemniis juncta sint gaudia, Et de praecordiis sonent praeconia etc.

Blagdan ovi nad sve ostale
Radostima sdružen budi:
Ter od sàrca svieh od ljudi'
Primaj svake časti, i hvale.

Što 'e u ljudske duše uniela
Stara zloća, sve pustimo:
I jednaga ponovimo
Sàrca, želje, rieči, i diela.

Jer ponavlja dan veseli
Noćnu gosbu novoj vieri:
Kad posliednjoj na večeri
Kruh s jaganjcom Bog razdielì.

On obslužeć isti izpravno
Zakonite zapoviedi,
Stariem otcim ké naredì,
I evrienskom' puku davno.

Za jaganjcom, kí mu 'e slika,
Svoje tielo slikovano
Bì njegovom rukom dano
Družbi srećnieh učenika'.

*

Sve bî dano sviem ujedno,
I ponase sve svakomu :
Kô nauku po viečnomu
Vierujemo mi pravedno.

Nelagodniem on podielî
Pokriepljenje tiela svoga:
Čašom pitja nebeskoga
Ucviljenieh razveselî,

Govoreći: Svi uzmite,
Kí vam dajem, sud presveti,
I svi sàrcem i pameti
Rajsku iz njega slados píte.

Tako svoieh on napravî
Svetilište sej iz usti':
I misnicim vlas dopustî
Uzvišenu vàrh naravi.

Da blaženiem slični u raju
Oni, kako pristojno je,
Boga uzimlju ruke iz svoje,
I svoe iz ruke druziem daju.

Kruh angjelski vàrh otara
Srećna od ljudih hrana biva:
Rajsko brašno dovàršiva
Sva zlamenja svoja stara.

O čudesa, kieh se čuje
Više od sunca glas hvaljeni!
Eto Boga potišteni,
I ubogi rob blaguje!

O Božanstvo jedno i troje,
Koga jakos sviem gospodi,
Onako nas ti pohodi,
Naša diela kô dostoje.

Putom, kiem se gré put nebi,
S neizmierne tvé dobrote
Provedi nas, molimo te,
U onu svietlos, gdi 'e stan tebi.

Piesan IV.

Rieč previšnja, Bog od Boga
Svoga iz raja izhodeći:
I prestolje neostaveći,
Ké mu 'e ob desnu ćaćka svoga.
Na svietovne trude i smeće
Čiem povoljno za nas hârli;
Od života zrak neumârli
Smàrtni u zapad svàrnù veće.
I 'er imáše bit s zasîda'
Smàrtnieh predan protivnicim;
Pàrvo sebe učenicim;
U živućem brašnu predà.
Kiem pùt i kârv na njih trude
Pod dvie slike bì dat' trieba,
Da vas čoviek, kí 'e za neba,
I za zemlje, tiem sit bude:
On rodeć se čovieku je
Drug, a hrana š njim jedući,
Ciena mu je umirući,
Kraljujući plata mu je.
O spaseno Svetilište,
Koje otvoraš slavu dragu,
Daj nam pomoć, daj nam snagu,
Čiem nas griešna rat pritište.
Budi viečna slava onomu,
Ki u tri kipa Bog je obćeni:
Ki nam život nesvâršeni
Gori u miestu dao rodnomu.

Verbum supernum prodiens,
Nec Patris linquens dexteram etc.

Piesan V.

Poniženo klanjam ja te
Boga očita i skrovena:
Čiem istino zakriva te
Od prilikah ovieh siena.

Adoro te devote latens Deitas etc.

Sve se tebi mé podlaga
Željno sàrce, duh gorući:
Ter mi gine moć i snaga
Tvoja otajna razbirući.

U tebi se mé tegnutje,
Okušenje, i vid vara:
Nu vierovat duh prignut je,
Što čù od tebe stavno sgara.

Tiem vierujem sve, što od prije,
Blag Jezuse, nam naredì:
Jer istine slične nije
Toli istinoj pri besiedi.

Jur na križu bì skroveno
Tvé božanstvo samo u pùti:
Odi i bitje božanstveno
I čovieka vid nećuti.

Nu ja, oba da su u tebi,
I oba ôdi, znam, skrovita:
Ter ti pitam u potrebi,
Što pokajan lupež pita.

Prem, kô Toma, da tvé rane
Ja netičem i negledam,
Tvoje istine vierovane
Častim, klanjam, izpoviedam.

Ah daj, da svedj vieruju te
Jače želje mé sliedeće,
Da svedj stavno ufam u te,
Da te ljubim svakčas veće.

Bože, smàrti milostive
O spomeno preblažena:
O jezbino, kóm oživè
Naša duša griehom strena.

Ah dopusti, da svies moja
S tebe ožive srećno dosti,
Da viečnoga sried pokoja
Tobom kuša sve sladosti.

Ptico otajna, ká svakako
Kàrvi ozdravljaš ptiće ubjene,
Operi me gnusna ovako
Tvojom kàrvi bez prociene.

Od ké jedna kaplja sáma
Može zloće svega svîti
Uzmnožitiem' zamienama
Prekomierno zaplatiti.
Bože, koga ljubim dike
Pod zlamenim tiem videći,
Ah, molim te, daj mi u vîke,
Što toliko hlepim, steći.
Da vidjenjem tvoje slave
Má se duša poblaženi,
I lieposti tvé gizdave
Svedj uživa bez zasieni.

Piesan VI.

Vàrhu porodjenja Gospodinova, aliti vàrh onieh riečih:

Commovebo coelum, et terram, et mare, et aridam: et veniet Desideratus cunctis gentibus. Haggei. cap. 2.

Biehu tminom vàs nemilom
Sviet pritisle tamne zloće,
Ké pàrvoga otca dîlom
Zabranjeno rodì voće.
Iz dubínah, gdi siedište
Božji odmetnik davno propè,
Višnja osveta kad ga tištè
Viečnieh súzah u potope,
Vàs napunjen željah vàrlih
Skočì, i prostrìè svou šibiku:
Ter u ljudieh siedè umàrlih
Božanstvenu harat sliku.
Vidiè Višnji smienstvo opako,
Vidiè ohole razspe i smeće,
Gdie trag ljudski silni pakó
U neslično robstvo meće.
Tiem otvorì usti svoje,
U ovi način ter pokličè:
Tvoje smienje veliko je,
O pakljeni protivniče:

Da li stari zaboravì
Boj, i svaku sgodu inu,
Kad promienì raj gizdavi
Viečnieh ogánj' u pučinu?
Tada tebe, kí si hajó,
Glavu oholu propet više,
Nedobitni htiè Mihajó,
Da pravedno satariše.
Duh Mihajo htiè s osvetniem'
Pravovierniem' dusim prije
Tebe duha s dusí odmetniem'
Da popleše, da dobije.
Sad na vaše tvorstvo vàrlo,
Sad na vaše samovolje,
Zatočnik će diete umârlo
Na zemaljsko izit polje.
Da vas satre, kad izpusti
Duga iz robstva svo'e pradiede,
I pakljenieh iz čeljusti'
Starieh otác' duše izvede.
Rajska vrata kad raztvorì
Za njih pokoj po sve vrieme,
I na vaša miesta gori
Čoviečansko siedè pleme.
Rečè, i gdie zrak viečni siva
Nedohitne sried viećnice
Nerazdiono sjedinjiva
Slavno vieće od Trojice.
Sin je u ćaćku, ćaćko u sinu,
U njih oba duh prebiva,
I svou čudnu veličinu
Jedan drugom' udieljiva.
Jedniem znanjem, jednom vlasti,
Jedniem htienjem svaki 'e vriedan:
Jedne slave, jedne časti
U trojici Bog je jedan.
Kô se od vieća na sbor toga
Samodàržac rajski uvedè,
Sried svietlila skroven svóga
Vàrhnebeski pod hram siedè.

Siedè angjelsko na prestolje
Pod nesmišljen krov od nebi:
On sam pače, za riet bolje,
Prestolje je sám u sebi.

Nad njim svaka kriepos prava
Krunu uzdàrži svieh liepota':
Blagodarnos, mudros, slava,
Svemogućstvo, mir, dobrota.

A pod njime potlačeno
U verigah leži vrieme,
I gospostvo smàrti streno
Težkiem robstvom neumàrlieme.

U preslavnom sboru ovomu
Kad odluka božja čù se,
Gnjevna u licu plamenomu
Viečna pravda podignù se.

Reče: Ustajem na osvete
U vàrlini desne moje:
Jer nepravde ljudske klete
Taku sreću nedostoje.

Čoviečanski grieh i zloće
Od blaženieh steć će ime,
Čiem zamiena taka doć će
Njih dielima nepravime.

Da li, viečni Sudče, tvoje
Pogàrdjene zapoviedi
Doli u vieku prilično je,
Nepriličan dar da sliedi?

Da li rajske iz razblude
Tvoj upùtjen sin čestiti
Umàrle će griešne trude
Svojom smàrti zaplatiti?

Čin', da osveta tvoja síne,
U trieskovieh nebo obori:
I svietovne na krivine
Sličnom platom odgovori.

Silna u način zatočnika,
Silnieh oblas plesat hodi:
Smârsi i grieh i griešnika,
Da se nigdier nenahodi.

Što je čoviek, da se toli
Uzmiče mu pakó sade,
Kad u propas broj oholi
Od rinutieh duhah padè ?
Tamniem skutom od ničesa
Obujmjena njega izvadì :
I vàrh zemlje za nebesa
Udahnutjem tviem posadì.
Ti poniži, Bože, njega
Od angjelah malo manje :
Ti iz kala izvedè ga
Inieh stvórah na vladanje.
I on neharan više toga
Od stvorenja pri ljubavi,
Stid i razbor, i rajskoga
Stvoritelja tebe ostavì.
Težko udarì trieskom štetniem
Sviet u svoieh zloćah tvârdi,
Da pred tobom târne osvetniem,
Milosna te tko pogârdì.
Prestà, i puna sàrdjbe tada
Trieskovitom rukom stresè
A od ognjena skupni gràda
Vihri letiet vidieše se.
Nadmen oblak strašne osvete
Plamah gustieh, târna dima,
Plač, jad, smeće, razspe i štete
Prietit uzè griešnicima.
Ali osvetniem' nad oblacim
Tajčas viečno sunce objavì
Suprotivniem' svoiem' zracim
Mirnu dûgu od ljubavi.
Pravdu uzpregnù, ljudske trude
Smirì, kako davno obećà :
Činì, milos da uzbude
Od istoga grieha veća.
Od čuda se ured smutì
Zemlje stavnos, tvàrdja od góra'
Kad previšnji sin se uputì
Iz ćaćkova k nami dvora.

Contremuit terra, fundamenta montium conturbata sunt. Psal. 17.

U stražnicah noćnieh ká je,
Odkle uhodi ljudska diela,
Četa jasnieh od zviézda' je
Liepšiem zrakom zatreptiela.

Stellae dederunt lumen in custodiis suis, et laetatae sunt. Bar. 3.

Nabunljiva smionos pakla
Došastjem se božiem smetè:
Plam se oledì, kí potakla
Na umârle bieše štete.

Infernus subter conturbatus est. Is. 14.

Pakó utârnù mrazniem ledom,
Mórem krenù rados živa,
I uzigrà skladniem redom,
Štogod njega napunjíva.

Moveatur mare, et plenitudo ejus a conspectu Domini. Psal. 95.

Dàrvo od dubráv' spasitelju
Svom' harače dà vesele:
I buknuše u veselju
Kitni cedri, vite jéle.

Exultabunt omnia ligna sylvarum a facie Domini. Psal. 95.

Cvietjem polja, cvietjem strane,
Kô cviet zenù sàrce u puku:
I od radosti sgar poslane
Rieke udriše s rukom ruku.

Abietes laetatae sunt, et cedri Libani. Is. 14.
Florebit, et germinabit Israel. Is. 27.
Flumina plaudent manu. Ps. 97.

Jer tko vlada kriepko dosti
Triema pàrstim zemlju i móre:
Tko zamiernom svóm mudrosti
Ravni višnje sve prostore.

Qui appendit tribus digitis molem terrae. Is. 40.
Et prudentia sua extendit coelos. Hier. 10.

Spustì iz svoje nam desnice
Rieke od mira i od ljubavi;
Da u način poplavice
Vàs ogrezne sviet u slavi.

Ego declinabo super eam quasi fluvium pacis, et quasi torrentem inundantem gloriam gentium Is. 64.

Da razkošjam' čelo okruni
Zapušteno kopno i móre:
Sve dàržave da napuni
Mlieko iz bàrda, méd iz gore.

Terra inculta facta est hortus voluptatis. Ezech. 36.
Stillabunt montes dulcedinem, et colles fluent lacte Joel. 3.

Da otrov pusti zmaj planinom,
Mirne danke da provodi
S tigrom sârna, lav s jelinom,
A vuk s stadom u slobodi.

Aspis, et regulus non nocebunt, et non occident. Is. 11.
Habitabit lupus cum agno etc. Ibid.

Da se u sârpe kopja bojna,
A u rala mači ukrive,
Da sried sklada svak pokojna
Uživajuć srećno žive.

Conflabunt gladios suos in vomeres, et lanceas suas in falces. Is. 2.

Eto Bog, kí nebom vàrti,
Síde, i milos š njim obilna,
Za smàrt doniet našoj smàrti,
Za stàrt jakos grieha silna.

Roditelja sin viečnoga
Neizrečnom po načinu
Pod zakone svieta ovoga
Svou podlaga veličinu.

Rieč, u kojoj svemu svietu
Svieh uzrókah uzrok pravi
U početku nepočetu
Svoj početak podà i stavì.

Rieč, kú umârliem neizrečenu
Jednu s otcem svi klanjamo:
Kú š njim bitjem sjedinjenu
Razlučuje sobstvo samo.

S našiem' tugam' raj promienì
U svietovne hârleć strane,
Da umârle tko zaplienì,
Pred umârliem' plien ostane.

Bog naravi podlagà se,
Od naravi stvorac kí je:
Bog u vieku poradja se
Od svieh viekah rodjen prije.

Za liek naše Boga zlobe,
U naličju ljudskom ôdi,
Stvoritelja svoje utrobe
Netegnuta majka plodi.

U ponoćja sunce sieva,
Plodna mati dievica je:
I u porodu ká bì dieva,
Po porodu dieva ostaje.

Svemogućstvo plače nagó,
Zimu ognjena ljubav ćuti :
Svietlo od raja tamni blago
Pod zemaljskom skrovno pùti.
Za postanka njemu 'e dosti
Stàrmieh ljutih hridje palo,
Koga 'e čudnoj bezmiernosti
Sve stvoreno tiesno i malo.
Ložnica su bez uresa
Puste jasli u planini,
Komu oholi krov nebesa,
A podnožje zemlja čini.
Koga rajske sried visine
Plam nebeske sviesti gori,
Griu preproste dvie živine,
Da ga zimnji mraz neumori.
I jer ljudska narav kriva
Uzè slike paklu obične ;
S nam' božanstvo sjedinjiva,
I čini nas Bogu slične.
Ti ova tvoriš čuda uredno,
O Ljubavi, ká u viek sivaš,
I dva sobstva bitje u jedno
Tvóm krieposti sadruživaš.
Ali smiona má požuda,
Čiem tvá više diela gleda,
Trepti od straha, târne od čuda,
I nemože próć naprieda.
Neg priklona ide pasti
Pred božanstvo tvoga znanja,
Da što dopriet neima vlasti
Smierniem múkom časti i klanja.

Piesan VII.

Jezus diete u Betlemskoj spili.

Bog prečiste od ljubavi,
Rajska ljubav, raj od raja,

Spili u pustoj nag boravi
Sried studeni, tuge i vaja.
I majka, ah Bože, sried mrazne vàrline
Ogriat nemože svoe dobro, ké stine.
A tvé sàrce, o umârli,
Još ganuto, vajmeh, nije:
Svoga stvorca, još nehârli,
Vrućiem' suzam' da razgrije.
I nezna, da mili méd kuša vîk s toga,
Tko ljubi, ter cvili vàrh plačna dragoga.
I 'er dietinja pàrva lieta
Svak draguje na ovem svîti;
On kip uzè od dieteta
Za celivan, i drag biti.
Tiem ljubi svou diku, za bit drag i čestit:
Ljubi sad u vîku, za u vieke ljubjen bit.

Piesan VIII.

Isukàrsta propeta prilika na zàrcalu izpisana.

U zàrcalu istom tvoju
Sliku gledam, gledam mene,
O propeti drag Pokoju
Moje duše preucviljene!
U tebe se pače oglédam,
I znam, što ti podniè za me:
Ter u sàrcu gorko prèdam
Cieć krivine, ká je uza me.
Nu takoga sried vidjenja
Samirívam mé potrebe,
Buduć zaklad od spasenja
Razglédati sebe i tebe.

Piesan IX.

S. Katarine dievice i mučenice tielo, po angjelieh na goru od Sinai odneseno.

U iztočnieh stranah svieta,
Gdi zemaljski raj se stvori,

Mudra dieva leži gori
Na visoki vàrh uzpeta.
Ona u zemlji raj uživa
Blizu neba na visini;
Ista 'er zemlja raj se čini,
Rajsko tielo gdie prebiva.
Nu što 'e golieh od liticah,
Kruže kridi kamenite?
Zašto cvieti neresite
Od izvàrsnieh cviet dievicah?
Nju bi cvieti naresili;
Ali niknut sram imaju;
Jer njih ures dobivaju
Nje čistoće lieri bîli.
A i svoim zracim sunce ognjeno
Cvietje plodit nejako je:
Gubi sunce zrake svoje
Liepšiem suncem zasliepjeno.
Ona 'e sunce, ká s nebésah
Sjajuć viečnoj u svietlosti,
Svakčas cvietje svieh krieposti'
Plodi, i voće svieh čudésah.

Piesan X.

Kriepos vriemenu nepodložna.

Istina ako jes, čovieče, da ôdi
Pod suncem svaka čés dohodom odhodi.
Da stavno ni'e ništa: da vrieme premaga
S liepostim godišta, i jakos, i blaga.
Da mieni sviet se u čas, i da noć svoim' tminam'
Sunčanu gasi vlás, danji zrak grabi nam:
Što čekaš? nepuštaj vremena: po trudu
Puštenu sgodu, znaj, hitat ćeš zaludu.
Predobit mož' vrieme, prie neg on na svieti
Strielama smàrtnieme domorit bude ti.
Sám je štit proć njemu kriepos, ká nevârši,
Ká jakos satre mu, i smàrtnu striel skàrši:

Ká svojom svietlosti, kóm sunce nadsiva,
Njegove tamnosti svaku sien dobiva:
Ká liekom izbrane od slave, kú nam dá,
Njegove sve rane u ljudieh izvida.
Nek ljudi s slavom svóm hvaljeni sve vrîme
Uzživu za sobom životom liepšime.

Piesan XI.

Nauk od razbora.

(Iz sicilianskoga jezika).

Štogod vidiš, štogod čuješ,
Târpi, o hitro sârce moje:
Čin', da vîku neočituješ
Sve, što tebi skroveno je.
Sviet je gòri na godišta;
Zatoj tisuć' očih otvori:
Pàrvo misli, pak govori,
Slušaj vele, vieruj ništa.
Od priateljah broj mnogi je,
U kieh prave ni'e ljubavi:
Gladi te ovi, da te ubije,
Gàrli te oni, da te udavi.

Piesan XII.

Majka i diete: liepi i polusliepi.

(Iz latinskoga jezika).

Pozorom je sliep desnieme
Diete Zorko, lieviem mati:
A oba mogu svoem drazieme
Licem sunce zatiecati.
Uzmi u sina, majko liepa,
Pozor, kí mu sreća ostavì:
Tad on bit će ljubav sliepa,
A ti majka od ljubavi.

Piesan XIII.

Gârda vila.

(Iz latinskoga jezika).

Svoju u vodi pazeć diku
Jur Narčizo u dubravi,
Tač obljubì svou priliku,
Da š nje izginù cieć ljubavi.
A ti, o vilo, sa svom vlasti
Od zàrcala bież', da nebi
Izdahnula od prepasti
I od omraze suproć tebi.

Piesan XIV.

Duševnu priatelju.

Sàrdjba i ljubav, silne vlasti,
Dva plama su zlobom druga:
A jezik je bârz za pasti,
Zatoj lasno potaknù ga.
Tiem nevieruj, na drugoga
Kad tko u sàrdjbi zlobno reče:
Zasliepjenu gnjeva od svoga
Lasno iz ústah laž uteče.
Kad tko uvriedjen primi svoga
Na zlotvora hud plam u se;
Sârda od jaza pakljenoga
Taj svoj zlotvor čini mu se.
I prem jakno Sârda da je,
Puniem zloćah svieh sudi ga:
I mni, da mu sve pristaje,
Što psujući jezik riga.
Ćud je od sàrdjbe sva bez reda:
Tudji griesi njoj su očiti:
A što 'e dobro, il' ne gleda,
Ili gleda za izkriviti.

A i gledajuć, znaj, ne vidi:
Jer grieh najmanji uvriednika
Siva pred njom tač, da blîdi
Š njega i kriepos prevelika.
Gnjiev je od munje sjánje, koje
Bistrinu oku svu porazi:
Il' cklo cârno, proz ké, što je
Sviètlo, pogled cârno pazi.
Tiem dàrž' za laž, tlapu i tminu;
Kad bies gnjievan druzieh kori:
Jer tko da tad reče istinu,
Ako nezna, što govori?
Na isti način nedaj viere,
Kad ljubovnik sám se hvali,
Da ljuveno voće bere
S boljom srećom, neg li ostali.
I kad ime netajući
Za potvârdit rieči svoje,
Veli, s dîklom tóm krijući
Da ljuvenu svàrhu imó je.
Znaš rieč onu, ká 'e vidjena
Po svakdanjoj očitosti:
„Da od rečena do stečena
„Dug je i trudan put zadosti."
Znaš i drugu rieč, ká veli:
„Što se htielo, toj se snielo:"
I da mnoziem rieč podielì,
Što nemožê dat im dièlo.
Znaš i tretju, ká govori:
„O jeziče, pomozi me:"
A i četvârtu, ká rug tvori,
Kô mlatavcim ljuvenime.
Ti kad snadje ta nakaz te,
Njegov govor primi u smiehu:
Ne tač vietri dim, kô hvaste
Smieh razmeće u pospiehu.
I prosti mu na slabosti:
A sve dîkle bez zla očita,
Dàrž' za pune svieh krieposti',
I poštenja plemenita.

Piesan XV.

Pričice, koje sliede, u slovinski su jezik iz Gabrie, gàrčkoga spievaoca, prenesene.

Κερδῶ βότρυν βλέπουσα μακρᾶς ἀμπέλου
Πρὸς ὕψος ἦρτο, καὶ καμοῦσα πολλάκις
Ἐλεῖν, ἀπεῖπε, πρὸς δ' ἑαυτὴν ταῦτ' ἔφη,
Μὴ κάμνε ῥάγες ὀμφακίζουσιν μάλα.

Grozdje kuna zrelo vàrh duba vidjè stat,
Ter se uzè veselo put njega propinat.
Petri se, i vere, i lomi, i muči,
S ké srećne namiere jedà ga dokuči.
Kad bilo man to je; rečè najposlije:
Neću ga, ljuto je, sazrelo još nije.
Izgled je rieč ovaj oniem po razlogu,
Kí hule dobra taj, ká steći nemogu.

Piesan XVI.

Λεόντα δορκὰς ὡς ἴδεν μεμηνότα,
Ὦ μοῖρα θηρῶν, εἶπεν, ἀθλιωτάτη.
Εἰσωφρονῶν γε, δυσκάθεκτος εἶ Λέων,
Πῶς νῦν μανεὶς ἐ μεσὰ δακρύων ὁράσεις.

Jednom se lav smami: vidjè ga sârna svim
Mahnitat gorami, ter zvierma rečè inim:
Čeka nas plač velik, poraz nam ima prít:
Kad je lav čitav prîk, kakav će bit mahnit?
Odi vidj, mogućieh kô 'e štetna namiera,
Gnjiev, ali želja kieh iz sviesti otiera.

Piesan XVII.

Βοὸς φαγὼν παῖς εἰς ἑορτὴν ἔγκατα,
Οἴμοι κέκλιγ' ὡς σπλάγχνα, μῆτερ, ἐκχέω.
Ἡ δ' ἂν γελῶσα, μὴ φοβοῦ τέκνον, ἔφη.
Τῶν σῶν γὰρ οὐδὲν, ἀλλ' ἐμεῖς ἀλλοτρίων.

Utrobom volovom sgodì se prejesti
Diètetu, kú s mnogom stà rigat bolesti.

Vikáše: Duha ní; 'er, majko, na peče
Proz usta, jaoh meni, vas pikat utiečè.
Na ludos riečih tieh, i na strah, kiem prèdà,
Izpustì mati smieh, odgovor pak mu dà:
Ništa se tiem neboj, pokli to, neka znaš,
Ni'e tvoje, sinko moj, neg tudje, što rigaš.
Od sina, i matere liep nauk ovi je:
Jer tudje tko ždere, riga ga poslije.

Piesan XVIII.

Θανεῖν ἔθεντο Πτῶκες, ἢ ζῆν ἐν βίῳ
Ὡς ἐυτελεῖς ὦς ὄντες ἀδρανεῖς ἄγαν.
Λίμνῃ δ' ἑαυτὰς ἐμβαλεῖς ἠπειγμένοι
Ε"σχον φυγόντα βατράχῳ θάρσος μέγα.

Rièše jur zecovi: Što ćemo živi bit:
Život je naš ovi bolje nam utopit.
Jerbo smo prem slabi u svakoj protivi:
I da stvar mala bì, biežimo strašivi.
Počeše svi za to kupit se i spravljat,
Duboko gdi 'e blato, za skočit unj na vrat
Kad eto smetene tuj vidé neredno
Žabe prestrašene biežati s kraja u dno.
Pazeći toj, od njih tad jedan kliče u glas:
Bratjo, eto plašiviih jes zvierih veće od nas.
Eto ôdi vidimo, kieh i naš strah mori:
Doma se vratimo, jer niesmo najgori.
Tugama hoć' pred sviem' razgovor nać sebi?
Svedj misli: da mnoziem gore je, neg tebi.

Piesan XIX.

Ητει τροφὴν Μύρμηκα Τέττιξ ἐν κρύει.
Μυρμηξ δ' ἔφησε, τὶ θέρυς ὄντος ἔδρας;
Ὡς ἐν θέρει, ἔιρηκεν, ἦδον ὀξέως.
Χειμῶνος ορχὲ, φησὶ, μὴ τροφῆς ἔρα.

Gladan kries sried zime u mrava, kô znáše,
Potrebam svojime kú pomoć pitáše.

Kliče mrav: Što lièti hranu ne dobavì?
Reče kries: Tad pièti radih po dubravi.
Odgovor mrav mu dà: Neufaj hrane mé;
Pievô si kad tada, sad tancaj sried zime.
Nauk je: Tko ležák trudit se ne čuje
U mlados, tužan pak pod staros gladuje.

Piesan XX.

Ὦμοις Οʺνος παρῆγεν ἀργυρᾶν βρέτας,
Οʺπερ συναντῶν πᾶς τις ἂν ἐπροσκύνει.
Τύφῳ δ' ἐπαρθεὶς, μὴ θέλων μένειν Οʺνος
Ηκθσεν, ἃ Θεὸς σύ, τὸν Θεόν δ' ἄγεις.

Osô stup nosáše srebàrni na sebi,
Kí slikom siváše božanstva sgar s nebi.
Klecáše narod vàs pred noge tovara,
Za Bogu dati čás, kí bieše od sgara.
Tad osô (nut' misli od tašte živine!)
Te časti, promislì, njemu se da čine.
Nu vikom njemu u čàs svoj vodac svies vratì,
I riečim oholas ovaciem prikratì.
Čaštjeno, kô scieniš, tovarsto tvé nije;
Neg li to, ké nosiš, naličje božije.
Slika ova daje liek za taštieh zahvala';
I moguć 'er čoviek umârli 'e, i od kala.

Piesan XXI.

Εθαλπέ τις Γεωργὸς ἐν κόλποις Οʺφιν
Ὡρᾳ Κρύους, ἐπεὶ δὲ θέρμης ἔσθετο,
Επληξε τὸν θάλψαντα, κἄκτεινε τάχος.

Hlap u mraz najpreči zmiu u svoj skut prijà,
Koja ga zlo pečì, netom se razgrijà.
Ona ga htiè ubit: *Nek znamo, da vîku*
Štetno je haran bit neharnom' zlobniku.

Piesan XXII.

Ελαφον ἐξήλαυνον ὁι Κυνηγέται,
Η τις διασείαις ἀμπέλοις ἀπεκρύβη,
Τὰ φύλλα βιβρώσκουσα δὴ τῶν ἀμπέλων,
Κυνηγετῶσιν ἐνδίκως ἐθηράθη.

Pred lovcim košuta sahranu čiem ište,
Lozova sried skuta iznadjè skrovište.
Ležeć tač skrovena lozoviem' pod listí,
Uzè ih smamljena podkidat i gristi.
Toj čuše i skočiše lovci, kí čekahu,
I taj čas ubiše pod lozom zvier plahu.
Pričica kaže: Da pedepsa, sgar ôdi
Poslana, ureda neharne nahodí.

Piesan XXIII.

Κώνωψ καθῆσθο πρὸς κέρας Ταύρω πάλαι,
Ὅ'νπερ κέλευεν, ἔιπερ ἐκπτῆναι θέλει.
Η''κουσε δ', ὥσπερ ὄκ ἐγνω καθημένον,
Οὕτω δὲ μὴ πτήσαντος ἄισθησιν λάβῃ.

K volu se čam prijà, ter dvoran, blag i tih
Rečè mu: Poć ću tja, ako ti domorih.
Podj', il stoj, kako hoć' (kliče vó jedovit),
Ni te sam čuo doć, ni te ću čut otit.
U ovem nauku izgled je sviem slabiim,
Kí sciene, u puku da misli svak o njim.

Piesan XXIV.

Αγρην Γεράνῳ μέριξε καὶ Κερδῶι Λέων.
Πρωτην δὲ μῶιραν, εἶ πεν, ὡς νομεὺς ἔχω.
Τὴν δευτέραν δὲ, φηοὶ, ὡς ἄναξ φέρω,
Τρίτῃ δ' ὅς ἀνψαύσειεν ἐργῳ μανδάνοι.

Lov s ždralom dieljáše, i s kunom po sreći
Lav, ter im veljáše ovako dielećí:

Pàrvi mi gré dio; jer sam ja kralj nad svim:
Drugi, 'er sam trudio, da diele učinim.
A tretji: vidiet ću, tko će od vas smiet tegnut
Za svoju nesreću, znajući kô sam ljut.
Svak dàrž' za potrebe nauk ovi nad ine:
I s jačiem od sebe ne čini družine.

Piesan XXV.

Φραγμὸς Ἀλώπηξ ὡς ὑπερβαίνειν θέλεν,
Ὀλισθανῆσα, καὶ βάτῳ δεδραγμένη,
Ἐξεσο πέλμα, λοιδορεῖ δὲ τὴν βάτον.
Μέμφῳ σεαυτὴν, μὴ μέπερ, κεῖνος φάτο.

Hteć kuna visinu preskočit od plota,
Padè, i u kupinu nogam' se zamotà.
Nemogući, podniet jad, ni odkud pomoć zvat,
Kupjenu kliče tad proklinat i psovat.
Nu drača rečè njoj: Tvoja je krivina,
Tiem mene već nemoj, neg sebe proklina'.
Kázanu vidj ôdi priliku ljudih tieh,
Kí u svój nesgodi okrivlju svedj druzieh.

Piesan XXVI.

Βελει τὸ στῆθος Λετὺς τρώθη πάλαι,
Ἀλγῶν δὲ λοιπὸν ἧσο πολλὰ δακρύων.
Βλέπων δ' ὀιστὸν εἶπεν ἐπτερωμένον,
Βαβαὶ, πτερόν με τὸν πτερωτὸν ὀλλύει.

Striel s perjem letećі jur orla prostrielì:
On uzè cvileći klet gvozdje na strieli.
Nu kad mu za tieme vidjeno perje bì,
Zavikà: Moje me oružje, jaoh, ubì.
Možʼ ôdi naučit, koliko vàrh inieh
Gorka je rana, bit uvriedjen od svoieh.

Piesan XXVII.

Odgovorno pienje, aliti responsorio Sv. Frančesku od Assigia.

Tko čudesa neizrečena
Pravovieran ište, i žudi,
Frančeskova proslavjena
Čudotvorstva gledaj svudi.
On svietlilom duše obsiva,
Drieši veze, rane zdravi:
Svoa desnica milostiva
Zapovieda svój naravi.
On nad vodam' oblas ima,
Vietrim, ognjim vrieme u svako:
Pače riečim njegovima
Podlaga se smàrt i pakó.
On svietlilom duše obsiva,
Drieši veze, rane zdravi;
Svoa desnica milostiva
Zapovieda svoj naravi.
Robstvo i tuge njega čuju,
Njega čuju gluhe gore:
Ter ga slavniem razglašuju
Svi, koji ga časte i dvore.
On svietlilom etc.
Otcu, Sinu, Duhu, trima
Jedna hvala, slava i dika:
Kô bì, kô jes, kô bit ima
Od početka do vîk vîka.
On svietlilom etc.

Piesan XXVIII.

Sladko ime Jezusovo.

(Iz talianskoga jezika).

O Jezuse sladko ime,
O Jezuse naš žudjeni,
Bogoljubniem dušam svime
Sladki Raju božanstveni!

Svak Jezusa zovi i kuša'
Od imena slas svojega:
Sviesti i sàrcem vierna duša
Neprestavno pievaj njega:
Jezus dragos milostiva,
Jezus viečni méd rajski je:
I Jezusa tko zaziva,
Rajsku slados sàrcem pije.
O Jezuse sladko ime,
O Jezuse naš ljubjeni,
Bogoljubniem dušam svîme
Sladki raju božanstveni!
Jezus ime sveto, od sgara
Ké spasenje svietu udieli
Suze naše taži i stvara'
U drag pokoj preveseli.
Tko čistoću žudi izbranu
Steć za vazda sàrcu u svómu,
Uteci se na uzdanu
K svóm' Jezusu preblagomu.
O Jezuse sladko ime,
O Jezuse naš ljubjeni,
Bogoljubniem dušam svîme
Sladki Raju božanstveni!
Ako ćutiš boles koju,
O umârli! njega zovi:
Jer u dušu prít će tvoju
Razgovori Jezusovi.
Jad, koi te ranja i kolje,
Pobiegnut će vàs pred njime:
Tiem svedj vapi za tvé bólje
Jezusovo sàrcem ime.
O Jezuse sladko ime,
O Jezuse naš ljubjeni
Bogoljubniem dušam svîme
Sladki Raju božanstveni!
Vazda 'e Jezus moj predragi,
Jezus ljubav neizrečena:
Dobrostivi Jezus blagi,
Jezus kriepos neockvârnjena.

Bog je i čoviek Jezus pravi,
Snagu u duši njim stiečemo:
I po njemu sad u slavi
Mi Jezusa klikujemo:
O Jezuse sladko ime,
O Jezuse naš ljubjeni,
Bogoljubniem dušam svîme
Sladki Raju božanstveni!
Svedj Jezusa svi zovimo,
Kì se za nas dà propeti:
Svedj Jezusa svi hvalimo
Sàrcem, dušom i pameti.
Duh naš uzpét na visoko,
Kud ga uzdižu vrući uzdasi,
Hàrlo, željno i žestoko
Svedj Jezusa časti i glasi.
O Jezuse sladko ime,
O Jezuse naš ljubjeni,
Bogoljubniem dušam svime
Sladki Raju božanstveni!
O Jezuse má sladosti,
O Jezuse mé spasenje,
O Jezuse sva lieposti,
I nebesko narešenje.
O Razbludo mila i draga,
O Jezuse Kralju i Bože,
Ti s' mój duši moć i snaga,
Da Jezusa vapit može.
O Jezuse sladko ime,
O Jezuse naš ljubjeni,
Bogoljubniem dušam svîme
Sladki Raju božanstveni!

Piesan XXIX.

Rieči S. Katarine od Siene, kojoj viečni ljubovnik sàrce iz pàrsih odnesè.

Sàrce odnesè mé ranjeno,
Tko 'e od sàrca draži meni!

I još gorim ja ljuveno
Njegov na zrak preblaženi!
Nu ni'e čudo, kad meni je
Sva má jakos moj Izbrani:
Sàrce i život moj pravi je,
Sàrce i život tko moj zanì.
Da bez sàrca mé živo je
Bitje, višnja htiè dobrota:
I da 'e samo sàrce moje,
Tko je život svieh živóta'.
Nek' oteto svakom' vaju,
On od raja raj najveći,
Moje sàrce dàrži u raju,
U ruci ga svój dàržeći.

Piesan XXX.

U hvalu knjigah po g. Markantoniu Gvigves, mudroznancu franačkomu, složenieh više sadàržanja od nebésah.

O pisóče, koi hàrlo
Znanjem letiš po svem svîtu:
Kí tlačeći bitje umârlo,
K nebu stereš svies čestitu.
Tvoju slavu, tvoje ime
Da tvá svietlos vîk negasne,
Svoiem zracim oholime
Upisaše zviezde jasne.
I ako ini tvé dàržave
Mačem kuju čás do vîka,
I na krilieh leti od slave
Od franačkieh glas bojníka':
Ti sliedeći trude druge,
Za doniet joj čás podpunu,
Njoj nebeske svietle kruge
U dostojnu stvaraš krunu.
Ako ini na boj pàrvi
U viteškoj teku vlasti,

I kacigam' bojne iz kàrvi
Viekovite càrpu časti ;
Ti čiem slavan svud se čuješ,
Siedeć srećna sried pokoja,
Istiem zviezdam gospoduješ,
O kieh vise česti od boja.
Pero iz krilah svoih vadeći
Podà tebi slava blaga,
Ista narav za dar veći
Ukazà se tebi naga.
Skrovna čuda svietu objavljaš,
I po znanju stavnom tvómu
Istiem zviezdam red postavljaš,
Učiš zakon nebu istomu.
Tiem s iztoka do zapada,
Preko póljah i dàržáva'
Prostire se tvoja sada
U sunčanieh kolieh slava.
Da čiem nebo s tisuć' oči'
Nadzemaljska diela uzgleda,
Tve mudrosti glas sviedoči,
Tvoju izvàrsnos pripovieda.
Da čiem jasni kruzi uzgore
Vedriem plamom sried visine,
Tvómu znanju slavu tvore,
Tvojoj slavi svietlos čine.

Piesan XXXI.

Zorka ranjena od pčele.

Zorka dîkla prevesela,
Ké poštenje s suncem leti,
Jednom pridjè za vidieti
Roj prolietni mladieh pčela'.
Tuj slobodnoj u zabavi,
S družicama boraveći,
Ranì je pčela, nje scieneći
Lice za cviet pregizdavi.

Tá nje u licu rana uzročì,
Da se u ružu lier obratì,
I da uzme prolievati
Ona biser grozni iz oči.'
Kad Zagorko, kí daleče
Vàržè vàs sviet rad nebésa'
Videć nemir nje uresa,
Rieči ovakom nju zatečè:
Mlada Zorko, znaj sadara,
Gdi te boles tá skončava,
Kô umârla slas izdava,
Kô svietovna ljubav vara.
Jer svietovnoj, znaj, ljubavi
Slična 'e pčela, ká te uvriedì:
Obie medom, obie zledi
Moguće su po naravi.
Pčela svoj nam méd zavidi,
Nje se u slasti rane taje:
Slas takodjer ljubav daje,
Kú svedj nemir sliedom slîdi.
Vazda s trudom izmiešana
Dodje, i prodje u čas ôdi,
Ter za sobom plač ohodi
Svaka rados podsunčana.
Taka i zgledna zviezda objavi
U noći se nam ob lieti:
Časom sine, ter proleti,
Pak màrkliu noć ostavi.
Tiem màrzimo na ljuvezni,
I na slasti, ké sviet dîli;
Ako ćemo život mili
Uživati bez boliezni.
Na nebu je slados samo,
Ká 'e nad slastim iniem' kruna:
Ona 'e prava, viečna, izpuna;
Nju sliedimo, nju gleda'mo.

Piesan XXXII.

Svièt prijatelju netàrpeću.

Kad što o tebi progovori
Gradska zloba, ter te uvriedi;
I u dièlu i u besièdi
Skočiš, jakno zmaj u gori.
Nu tiem negréš, kud hoditi
Mudroj sviesti običaj je:
Jer osveta najveća je
Zlobne rieči pogârditi.
Neda' uzroka, pak se diči,
Da imaš vele zlohotnika':
Jer je mudru čás velika,
Da se od zlobnieh zloban liči.
U krieposti živiet rádi:
A na stvari smiej se ostale:
Ni'e pod suncem veće hvale,
Neg bit màrzeć zloj čeljadi.

Piesan XXXIII.

Andrii Čubranoviću spievaocu od Jegjupke nadgrobnica.

Odi odlučì udes vàrli
Čubranovo tielo unieti:
Nu glasovit duh neumârli,
Smàrt plešući, tielo osvetì.
Čim Jegjupku toli uresì,
Vlasti iztakmì božanstvene:
Jer sám može Bog s nebesi'
Stvari uzvisit potištene.
I ako ga piesni kóje
Dosle màrtva nehvališe,
Njega hvale piesni svoje,
Nad kiem' hvale ni'e nać više.

Piesan XXXIV.

Pohvala otca Lehsandra Komulovića, koi u kratko, nu prevriedno složì u slovinski jezik zàrcalo od izpoviesti.

Sve vieće pakljeno videći iz plama
Zàrcalo složeno griešnicam' dušama.
Znajuć, da sbrojena tuj svaka zloća je,
Nek duša skrušena svidi se i kaje.
Zarežà iz dubine, ter viknù: Ako ikad
Rieh silom istine, silom ću riet je i sad.
Lehsandro ti nad sviem strah neimaj, da tvé ime
Polipše zabitjem i mrakom našime;
Jer vidim, eto ti sbì našu móć strenu,
I u liek obratì svu zlobu pakljenu.

Piesan XXXV.

Čestitanje vierenu prijatelju.

Kad najprie glas čestiti
Čuh od srećne viére tvoje,
Otok ovi kameniti
Vàs mi cvietjem procvietó je.
Tolika me slas obtečè,
Prijatelju srećni dosti:
I toliku na daleče
Rados primih s tvé radosti.
A to 'er sàrce mé s tvoieme
Stučeć ljubav stavno i jako,
Čut mi čini svako u vrieme
Svaku s tobom čés jednako.
Nu od veselja ôdi móga
Uzroci su mnozi očiti,
Jedan liepši od drugoga,
A svi ujedno plemeniti.

Pàrvi, 'er rajskom svóm lieposti
Prem zamierna dîkla tvá je;
Drugi, 'er mnogoj tvój vriednosti
Svóm dobrotom prikladna je,
Tretji, 'er rodno mièsto čeka
Od vas plode slične obîma,
Proslave ga da do vieka
Uzvišeniem' kriepostima.
Tiem tač srećnom u pokoju
Čiem se tvoje sàrce kaže,
Čestitam ti vièru tvoju
Sve što mogu jače i draže.
I š njom slutim, da t' se uzmnože
Sve ine sreće, ké moja ti
Stavna ljubav žudiet može,
A tvá kriepos dostojati.

Piesan XXXVI.

Suproć ljubavi, kad mišljáše piesnik u red preći.

To da u vieke, o Ljubavi,
Robuje ti má požuda:
I tvoj sliedim stieg kàrvavi
S malom platom, s vele truda?
Ne, ne: vratit má 'e odluka
Pokoj sàrcu, mene meni:
Ni'e već za me vaj i muka,
Plam i pakó tvoj ljuveni.
Toliki se nenahodi
Broj pàržine pokraj mora:
Manje voća jesen plodi,
Cvietja polje, listja gora.
Noć za sobom obći izvesti
Drobnieh zviezdah četu manju;
Neg nastaje broj bolesti'
U ljuvenom robovanju.
Za ralom se težák znoji
Trudeć tielom zimi i lieti:
Knjižnik tielo svoe pokoji
Nepokojan u pameti.

A tko ljubi, za steć moći
Dragu lièpos vil' jedine,
Lieti, zimi, u dne, u noći
Tielom, dušom pati, i gine.
Kí su u paklu, dobro znaju,
Što bit od njih ima veće:
I mir nieki, riet ću, imaju
Cieć poznane svo'e nesreće.
A ljubovnik sad ufa se,
Sad se boji, sumnji i prèda:
Plače, tuži, skončava se,
Nezna, što će bit naprieda.
Sva njegova stoji sreća
Ženi u ruci, ká njim vlada,
Ká neizvârši, sve što obeća,
Svedj njegoviem plačom rada.
Da boluje, tko je ljubi,
Natieče se svaka od vila':
Još da život za nju izgubi,
Ona bi se tiem dičila.
Ter nam dieli pomoć malu;
Nek s božicam' uporeda,
Suza' našieh u zàrcalu
Svoju udilje liepos gleda.
Ona našem' nepokoju
Vîk podpuna nedá lîka,
Pokli mieri liepos svoju
Po požudah ljubovnika.
Veleć: Težko s mene on trudi,
I u željah za me umire:
Kad bez miere on me žudi,
To t' sam liepa ja bez mîre.
U neizmiernoj živu smeći
Svi, kí plaču, a zaludu:
Nu ne u manjoj, kí ljubeći
Što žudješe, steć uzbudu.
Ah mé sàrce poznalo si
Kadgod, da, kô srećnia je
Ljubav, toli sobom nosi
Obilnie tuge i vaje.

Tko bi rekó! suproć meni
S veličinom skrovnieh rana'
Skočì na boj nesmiljeni
Má čestitos oružana.

Sve što stekoh, dočiem ljubim,
Bì mi uzrok gorki od smeće;
Što jur stekoh, da ne izgubim,
I da unapried stečem veće.

Podžiže oganj, a ne gasi
Dar ljuveni bludne vile:
Izza njega jači uzdasi
Rastu, i misli prem nemile.

Ne tač lava kârv naštena,
Ne tač móre vietri ognjeni,
Kako milos dopuštena
Razdražuje bies ljuveni.

Pàrvo knjiga puna uzdaha',
S vele porúk' i pozdráva',
Ne bez sumnje, ne bez straha,
Glasnici se viernoj dava.

Ah, kô ostaje vas u smeći
Oni, kí je tač posíla;
Kô će srećna bit misleći
Trepteć, da se nebi odkrila.

Nu 'e primljena: Kruni vlase
Lovorikom, mladče izbrani:
Dîkla liepa prignula se,
Plač ne padè tvoj zamani.

O nesviesni, kí tú štetu
Neprevidjaš u razbludi,
Tries u zraku, zmiju u cvietu,
Čaši u zlatnoj čemer hudi.

Činit će ti još tvá vila
Màrznut zimi, goriet lîti:
U noć svietlos dana bîla,
A noć u dan obratiti.

U trudu ćeš težku i skrovnu
Kušat družbu jadovitu,
Pitje gorko, piću otrovnu,
A pernicu dračom svîtu.

Sviem odvàrtan, sviem nevieran
Vas zamišljen sàrcu u tvómu,
Vas nestavan, vas čemeran,
I vas mârzeć sebi istomu.
Ali nakon mnogo lîta',
Na nje službi koja iztratì,
Tvoja liepa predobita
Platu obilnu pripravlja ti.
Tko 'e razboran, slišaj ódi,
I skrij svoje lice od srama;
Da se tolik bies nahodi,
I slièpilo medju nama.
Onem', kí je s lica draga
Dušu iztrajó, svies, i znanje,
Blago, i vrieme draže od blaga,
Pokoj, scienu, dostojanje;
Onem', kí se štedio nije,
Za ljuvezan duh da izpusti,
Ah za platu zadosti je
Pogan celov bludnieh usti'.
Pak što 'e gore, neodloži
Tom se slasti ljuven pakó:
Raste sumnja, strah se uzmnoži,
I požuda š njim jednako.
Sumnja: Drugom' da, kô i tebi,
Svoju ljubav nedat bude;
Strah: da sméla ká čés nebi,
Ali odkrila tvé razblude.
Strah i sumnja dio od slasti
Grabe, a dio dajmo trudu,
Da što ostaje, što dopasti
Može ognjenu, jaoh, požudu?
I mao čemer, znam, da umije
Ogorčiti meda vele;
Droban oblak često krije
Suncu zrake prevesele.
Cârv malahan skrovne štete
Gradi dubim od sto vieka',
A neć' rados tvú da sméte
Strah i sumnja prevelika?

Eto s noći dan se mieni,
I prevratja zemlji bitje
Mrazna zima za jeseni,
A za zimom premalitje.
Sunce izteče i zapada:
Sad vrí, sada leži more:
Sad oblaci daždе, a sada
Gromoviti tries obore.
Sve se mieni u naravi,
I ni'e stavan red od svîta:
Samo boles u ljubavi
Sve vieke je stanovita.
Dugo trudit, malo steći:
Svakčas boliet za uživati:
Mniet se srećan u nesreći:
I mriet na dan tisuć krati'.
Smiet i nesmiet: mârziet, žudit:
Neznat reda u životu:
Zlo za dobro, za zlo sudit
Dobro od dobra na sramotu.
Ljubovnika 'e život mlada,
Kí se nezna sloboditi:
Ah vidiè li sunce ikada
Smeteniu stvar na svîti!
Biež'mo dakle život hudi
Pun viečnoga nepokoja:
A tko neće, temu budi
Za pedepsu ljubav svoja.

Piesan XXXVII.

Priatelju, koga se ljubav bieše prorekla u puku.

Taka 'e ljubav, moj priatelju,
Kad se u naše pârsi umiesti,
Primami nas u veselju,
Za izdat nas u bolesti.

Znaš prijateljstvo naše stavno:
Njim sad mieri žalos moju,
Koju ćutim neprestavno
U tvojemu nepokoju.
Gdi tvoj ljuven plam skroveni
U puku je prodimio :
I tvé vile zrak pošteni
Malo manje potamnio.
Riet neću ti; da zlo učinì
Ljubav sliedeć, ni ću manje
Priečeći se toj krivini
Tuge uzmnažat tvé sadanje.
Potrebe me jače silé
Koli prie liek donîti,
Za pomoći čás tvé vile,
I tvoj nemir odložiti.
Čuj me u malo: Čás je u sebi
Stvar škakljiva i rabeća :
Nu je svemu liek pod nebi,
I gdi 'e znanje, tuj je i sreća.
Umiej samo zamazati,
Vàs će žamor bit zamani :
Poštenje se nazad vrati
Oniem, kí su mudri i znani.
Poštenju je liek najveći
Mučat, târpiet, gasit rieči :
Jer najbolje neliečeći
Od časti se rana izlieči.
Tko na gnusnu zemlju pade,
Primi odiećam štetu malu,
Ako ustane lahko tade,
I neuzmiče tielo u kalu.
Nu vàrz' oko put pučine,
I pogledaj, kako s mala
Ona uzavrí iz dubine
Vàrhu hridja, vàrhu žala'.
Dune plàta, pokupi se
Pàrvo prostor ravni od mora :
Paka s valom val stuči se,
Dokle uzraste viši od gora'.

Znaj, da 'e taki puk od grada,
Kad se unj kígod glas uplače:
Počne s mala; nu ne pada,
Neg li raste svakčas jače.
Jedan šapće do drugoga,
I pristavlja laž k istini:
Dokle uzbukne van razloga,
I od dlake gredu učini.
Nu vàrh toga triebi 'e znati,
Da puk, sve što reče i čuje,
Nezna očito; tiem mnokrati'
Sumnji, a mnokrat nevieruje.
Jer zna, da su sto krat' bile
Nepravedno obadjene
Zliem jezikom časne vile
I dostojne svake sciene.
Ter pod teziem skrovne štitom
Još i krive dîkle stoje:
Jer krivinom neočitom
Njih koriti nepravo je.
Puk žamori o svakomu,
A pak nezna, je li, ni'e li:
Ter velekrat' sebi istomu
Nevieruje sve, što veli.
Zna se, lagat puk da umije,
A tko lažac jes očiti,
Još da istinu pripovije,
Ni'e dostojan čuven biti.
Zna se, da puk maglu sliedi,
I za tielo sienu uzima:
Zna se, da on u besiedi
Tako dava, kako prima.
Zna se, da on sudi opako,
I u nutra nepogleda.
Hoć' li vidiet, je li ovako?
Čuj, što ću ti riet naprieda:
Glas bit će se kí prosuo.
Tko najprie sgodi ti se,
Upitaj ga: Odkle 'e čuo:
I riet će ti: Govori se!

Pitaj opet i drugoga:
Govori se! on će rieti:
Sliedi pitat do stotoga,
Odgovorit isto će ti.
Da kô puku da nosi se
Vièra, nosit kú pravo je:
Kad svak svakiem sviedoči se,
A svi ujedno neznau, što je?
Neznau, što je, i neznaju
Odkle, i kako toj izhodi,
Što po svakom grada kraju
Trače mnogoj u slobodi.
Čudna 'e nakaz puk u svemu,
Uši' i ústah pun je s dvora;
Nu 'e bez glave, pokli u njemu
Neima sviesti ni razbora.
Svedj i oda svud osluhuje,
A pogled mu pun je tmina':
On čas liči sve, što čuje,
Ni razbira: Je li istina?
Zato još da puk uzazna
Grieh ké vile, liek se iznać će:
Od puka je rieč izprazna,
I za malo popàršat će.
Nemoj samo, da su očiti
Griesi i sàrce nje ljuveno;
Sunce u pódne prie ćeš skriti,
Neg što od mnozieh bì vidjeno.
Nu što pričut puk uzbude,
Ili u sumnji samo imati;
Pusti misli, pusti trude,
Po sebi će izlinjati.
U toliko tvá dîklica,
Ké se nečás sumnji u puku,
Hitrom boli smutì lice,
Svilen uzmi vez u ruku.
Bieži prozor, bud' priprosta,
Sièdi, i usti dàrž' mučeće,
Pred domaćom družbom dosta,
Pred tudjinim vele veće.

U rieč jednu: Sve načine
Kaži od dobra sried obličja:
Bieži, kô smàrt, sve tašline,
prilike od bizgičja. [1])
Jer kad taka pred svakieme
Ukaže se, vieruj meni,
Njoj će bârzo putom tieme
Povratit se glas pošteni.
Najprie će riet mladice,
Ké nje u kuću posied sdruži:
Nut izvàrsne dièvojčice,
Kô nepravo puk je obružì!
Nut je u dielieh, nut je u slici,
Je li na nju grieh sumnjiti!
Ah, što neće zli jezici
I zla čeljad izmisliti.
One iste najposlije
Nje će kriepos svud raznîti:
Žena 'er čeka jedva prije
I zlo i dobro razglasiti.
Ter se nje čás hvaljenija
Razplodit će sa svom vlasti
Po istom putu, kiem se usijà
U puk sumnja nje nečasti.
Grieh nje sumnjen, a liepe će
Nje krieposti bit vidjene:
Skrovna od grieha može veće
Zrak krieposti odkrivene.
Moj ljubjeni, liekom tieme
Oživljiva čás vilinja:
A i s promienom svojom vrieme
Svaku štetu ponačinja.

[1]) (Sic!) iz talianskoga: *bischizzo*, izgovor, izgovaranje.

Piesan XXXVIII.

Priatelju, koi svaku vilu ljubjaše.

Sve razumieh želje tvoje,
Prijatelju moj ljubjeni:
I tvé sàrce podpuno je
Tvoja odkrila piesan meni.
Nu ja ćutim sve inako,
I misó je má razlika:
Jer ni'e ljubit lice svako
Za tač vriedna razumnika.
Tko nijednu vil' neljubi,
Prie će od mudra dobit ime,
Jer se ničiem svies negubi,
Kô stravljenjem ljuvenime.
Čuj me, 'er štogod malo rît ću,
Pokli i malo znanu 'e dosti:
I tanko ti razložit ću
Iz najdublje, znaj, mudrosti.
Tkogod uprav gré ljubiti,
Znaj, da žudi nada svîma
Steći ljubeć, i dobiti
Ono dobro, ké neima.
Jer što zlo je, neljubi se,
Kako gàrdo i potišteno:
A što se ima, nežudi se,
Neg se uživa jur stečeno.
Dakle ono, što ljubimo,
Bolje od nas u sebi je:
Pokli š njime steć želimo
Ono dobro, ké u nas nije.
U rieč jednu: Tko uprav ljubi,
Ljubi od njega bolje što je:
Jer se inako ljubav gubi,
I žudjenje izprazno je.
Ti si čestit hvalom svakom,
I gizdaviem' piesnim svitó:

Ti dobrote viečne zrakom
Urešen si plemenito.
Tiem uzdižuć sàrce tvoje,
Pazi, pravo dobro gdi je:
I na nebu ljubi, što je
Vele od tebe zamiernije.
A vilinju već ne išti
Lièpos, kú si sliedit obró,
Koja umârliem vid zablišti,
I podméće zlo za dobro.
Pokli prave, znaj, dobrote
Malo uz žensku nać ćeš diku:
I nje izprazne zrak liepote
Samo od dobra kaže sliku.
O izvàrsnieh ja ne velim,
Ké svou liepos sobom rese:
U kieh s licem preveselim
Liepa kriepos nadtieče se.
Nu 'e tieh malo, i trud se ima
Za nać dike njih istine
Medju iniem' tolicima,
Kô bezkrajne sried pučine.
Tko zla od množtva na ponase,
Da víl taku smieri ikako?
Tko da lasno neupozna se,
I neobere za raj pakó.
A najliše ti, kí vile
Tế jednaga dvoriš sada,
Kô ćeš zloće njih nemile
Ubiegnuti moć ikada?
S vele riečih, s malo stvora
Ćud nestavnu sàrcem vrieže,
Jedna 'e prieka, druga gora,
Jedna pârli, druga žeže.
Sve razblude, svi načini,
Sve me u njima straši odveće;
Ova 'er ljubi, ona 'er hini,
Ova 'er žudi, ona 'er neće.
Ako koja tihe ćudi
Krotku blagos s dvora kaže;

Po obličju 'e viek ne sudi,
Jer prilika vara i laže.
More utaji silnos ljutu,
Pod pepelom plam se krije;
A rumenom cvietja u skutu
Sakrivene leže zmije.
Ako ti se oštra čini,
Š njom mir naći viek ne scieni:
Pri oholoj nje vàrlini
Lako pada tries ognjeni.
Ako koja sârne i haje
Svaki u govor smiona uliesti;
Znaj, s veliciem' riečima je
Malo znanja, manje sviesti.
Ako koja zadubena
Muči, i misli skrovno u sebi,
Ta zaméla sva stvorena
Rad umârle pogube bi.
Ako koja vesela je,
Vedre slike, svietla čina;
Za radosti plač nastaje,
A za suncem sliedi tmina.
Ká 'e nacârna lica svoega,
Čiste vière u njoj nije;
Koja kaže pàrsi od sniega,
Sàrce od leda, znaj, da krije.
Ako cârnieh oči' ká je,
I u zenicah noćim vàrti;
Tamnos vazda nekobna je;
Jer je slika bliede smàrti.
Oko plavo prilično je
Strašnom' mòru, dobro znamo,
Koje oholo u svojoj je
Nestavnosti stavno samo.
Prame rude strielovito
Biežat ima svačie htienje:
Jer u njima vidi očito
Svoe slobode zamàršenje.
Drúzi uzroče težu sméću,
Kóm ljubovnik jače gine:

Veće 'er uze, muku veću
Zarobjenoj duši čine.
Cârn je pramen stieg nemio,
Pod kiem vojnik trud se pazi:
Koga dim je pocârnio,
Kí iz ohole glave izlazi.
A za zlatniem tkogod hodi,
Na zlatu je rob kupljeni:
Pače gdi se zlato plodi,
Nać ikakav plod ne scieni.
I ne samo, da je sviema
Sârce u varkah zadojeno,
Neg i liepos ista njima
Prevara je himba i plieno.
Silna u ustieh njih ružica,
Silno cvietje silom plodi:
I s prestolja liepa lica
Ponosita laž gospodi.
U obrazu im ter svudier se
Gizda uresna varka mila,
I mnokrati' bjake, i čerse
Kriu naravna njih bliedila.
Njima oda svud oko glave
Izvija se, plete i vârti
Potištene cieć naprave
Strahovite plien od smârti.
Čiem mârtački pram hitreći
Viešto na svoj pram prisade;
Da, što odvârže cârv smârdeći,
Vilinja je dika sade.
Sve je u njima bez temelja,
Neima u njima viere i reda:
Lice, pogled, stupaj, želja,
Plač, veselje, čin, besieda.
Rieh, što sârce riet me usilì;
Tiem tvá mudros pusti veće
Ljubit tvoje pogibîli,
I slieditì tvé nesreće.
Ljubi ih, kô se ljubit ima,
Kô nam isti Bog je rekó:

Svako dobro žudi njima,
Nu stoj od njih na daleko.
Jer kô plamen, kí grie milo
Dalja, a bližnja gorko užiže,
Pàrži žena dušu i tilo
Oniem, kí se njoj približe.
To li ljubav tebe stravi
Tač, da nemôž' mârziet na nju,
Dàj razboran u ljubavi
Od dvie tuge uzmi manju.
Dvori i služi jedne urese:
Išti i sliedi jednu diku;
Jer s dva sàrca nevidiè se
Plemenita duša vîku.

Piesan XXXIX.

Aliti razgovor, u komu mati Zagorku sviètuje na udadbu: a ona pri lièposti od diêvičanstva udadbene razblude pogàrdjiva.

(Složene u malo ne sve vârste od spievanja slovinskoga, na priliku od Pindarovieh mnostrukieh piesnih, koje se zovu Dythirambi.)

Gdi tekuće u jezero
Zeleni se gaj ogléda,
I govori, čiem žamori,
Kroz listje mu vietric mili:
Liepo ti resi me
Prolietno sej vrîme.
Tuj Zagorku sieda mati
Uzè ovako sviètovati:

Mati. Zagorko, čuj mene:
Ni'e dobro, ni'e pravo,
Tvé bitje gizdavo
Bez drúga da vene.
Sdruži se draga má,
Jer mlados svou gubi,
Tko ljubjen ne ljubi,
A ljubit moć ima.

Zagorka. Za prignut me neimaš moći,
Jer má 'e misó stanovita,
Sviet uživat u čistoći,
Koju scienim veće od svîta.
Nedostoji blage od česti
Ni'ednu sresti
Dobru sgodu
Pri zabavi od ljubavi,
Tko ostavi svou slobodu.
Liepo 'e sliedit s svom jakosti
Po dubravah lovne trude.
Mati. Liepše 'e kušat u radosti
Dopuštene slas razblude.
Nevidiš li, kô vesela
Uz dub mili loza uzrastì?
Dub joj digni, probliedjela
I pusta će na tle pasti.
Prava 'e rados, posried krila
Viereniku dragom' biti.
Zagor. Prava 'e slados lièta mila
S dièvičanstvom provoditi.
U ljuvezni ni'e koristi:
Gledaj, majko, gdi màrzeće
Žamoreći plame odmeće
Svoga iz krila lovor čisti,
Časni lovor, kí je dika
Svieh vitezah, svieh piesnika'.
Njega ću sliediti; jer prikor očiti
Meni se, majko, mni, da dubi od gore
Naš život ljuveni čistoćom svóm kore.
Mati. Pusta je mlados tvá gora bez dubrave,
Bez listja dubrava, livada bez trave.
Tiem uzpregni tej svevolje,
I priljubi vez ljuveni,
Budi u cvietju kitno polje,
Budi u voću dub zeleni.
Zag. Kad cavti zorni cvît sunčanieh prie zráka',
Tad žudi naresit njime se vil svaka.
Ali kad
Ubere ga pastir mlad,

Gine mu vas ures.
Tač i vil,
Kú ljuvena rani stril,
Kój s hude namiere
Pirni Bog ubere
Cviet, u kom sva čás jes,
Nju bieži blaga čés:
Doklegod obćene
Pogàrdom nesciene
Na svàrhu povene.

Mati. Cviet neubran mre najpreče:
A kad dîkla liepa i mlada,
Zadiede ga za pram, tada
Uz nje liepos liepos steče.
Na dragom svóm busu rumenu diklicu
Prolietnu vidj rusu od cvietja kraljicu.
Ona se gospodskiem grimizom odieva,
Njoj zlatna gizdave
Stoji kruna vàrh glave,
Čestita naprava mogućieh kraljéva'.
Stražu od dračah oštrieh ima,
Rek bi uzmnožne glave od svîta,
I podložniem' nad cvietima
Uzdiže se ponosita.
Nu se od onad', znaj, da slavi
Za cviet najdraži i najpàrvi;
Kad joj majka od ljubavi
Ures podà svojom kàrvi.
Tiem ona sried plama razbludno sva gori,
Kažuć se zviezdama prie danka o zori.
Pak prosipljuć na travicu
Rosni biser, veli svijeme:
Vidjte, kô sam liepa u licu,
O pastieri, berite me.

Zag. Budi, što hoć': nu svak veli,
I očito toj se kaže,
Da miriše čemin bieli
Od ljuvene ruže draže.
Tako sama
Nad ljuveniem' razbludama

Čistoća je svietu od sciene:
Ona dike neizrečene,
Ona miris od krieposti,
Od radosti, od pokoja
Dieli iz svoga dièvičnoga
Neockvàrnjena perivoja.

Mati. Narančevo bielo cvîtje
Gorko i ljuto voće plodi:
Tač dievičko na sviet bitje
Ni'ednu slados nenahodi.

Zag. Sve je inako, sve neblage
Zviezde kuša dîkla udana
I svàrće se na dni drage
Dièvičanstva uzdisana,
Ké draguju, ké nad svima
Zviezde ljube slično njima.
Bez družbe sunce jes; tiem što je u naravi,
Sve njegov drag ures i klanja i slavi.
Otvora tisuć' oči'
Livada cvietja mila,
Za gledat sried iztoči
Njegova zrak svietlila.
On jesen uzrastielim'
Kitama goi veselo:
A lietu klasjem zrielim
Ognjeno zlati čelo.
Mièsec je bez drúga: dvore ga zviezde sgar:
On noćni gospodar,
On jasnieh od sluga'
Ogradjen bani se srebàrna sried kruga.
Što 'e liepše neg zora? Vidj i nju dièvicu,
Gdi viri s prozora u kitnom cvieticu.
Kon nje vierna svedj danica,
Kô dievička straža siva:
Ona dikla sramežljiva,
Kažuć rumen plam sried lica,
Krie se, bieži, neće uza se
Sunca, ké joj približà se.
Sve što 'e liepše u naravi, eto najveće
Dievičnom se části slavi, i ljubav neće.

Mati. Znaš, što 'e dievstvo; neznaš, što je
Bit ljubjena i ljubiti:
I neviešto sàrce tvoje
Svou čés nezna prigàrliti.
Nu kušaj, hćerce má, to dobro najprie,
I nać ćeš, da nije
Pod suncem steć ikad sladosti milie.
Imat drúga dična i mlada,
Koga tebi ni'edna zgoda
Ugrabiti neće ikada
Do smàrtnoga moć zahoda.
Misli i sreće š njim dieliti,
Jad i boles u potrebi;
Živiet u njem, a on u tebi:
Ti njegova, on tvoj biti.
S svóm liepotom tvá liepota
I duh s dušom sdružen čuti:
Š njim se ljubit za života,
Njega gàrleć izdahnuti.
Mirnom svàrhom u pokoju
Okruniti smàrt blaženu,
I ostavit liepos tvoju
U porodieh ponovljenu:
Čestitos je, od ké nije
Nać pod nebom zamiernije.
I još sumnjiš Zagorko? još mlados tvá neće
Priljubit sej sreće?

Zagor. Nije sreća, što čini nesrećne i smierne,
Kieh vezom sjedini udadbe čemerne.
Znaj, da ôdi na ovoj vodi
Vidiela sam tisućkrati'
Mnoge udane vile izbrane
Suzam' jezer uzmnažati:
I čas oni proklinati,
Kí ih dièvičke iz slobode
Na nezgode,
Na razmirja, na bolesti
Htiè s nekobnom hudom česti
Na ženidben stan dovesti.

One veljahu: Viere ní'
Trudnomu naći težaku
U zimnoj kratkoj vedrini,
U liètnom sušnom oblaku.
Ni u pirnoj vilam razbludi
I u pastieru ljuvenu,
Kí kaže ljubav ognjenu,
Dokle steć bude, što žudi;
Stravljen pastier gori odviše
Cieć lieposti ké hvaljene:
Gorko uzdiše, željno izdiše,
Čezne, bliedi, gasne, vene.
Dubovoj u kori svud piše drago ime,
I kako vàs gori plamenom sladkime.
Kad bieli dan zieva, kad múči màrka noć,
Svou ljubav pripieva, i prosi njoj pomoć.
Tuj hvale, tuj tužbe, tuj dari, tuj mita,
Tuj molbe, tuj službe, dokle je izpita.
A kad mu je zaručena, plove u radosti,
Gine u njemu sva spomena prednje gorkosti.
Nju životom praviem zove, sebe oživljena:
Nju od duše raj njegove, sebe blažena.
U to sine pirna zora,
On rad želje miran nije,
Moli sunce, da put mora
Svoj pospieši stupaj prije.
Kad dan podje sried zapada,
Eto u viencu pregizdavom
Preda mu se dikla mlada
S tancim, s piesnim, s gozbom, s slavom.
Njemu pàrvo uživanje
Plama ugasi veći dio:
Jer svak sreću scieni manje,
Kú je stavno posvojio.
Pak pospiešno svakčas stine,
Dokle mlados nje vilinju
Dielom sile i vàrline
Težko ujarmi za robinju.
Čiem rone niz lice
Vir suzah viekovit,

Ovako čuh vapit
Udane diklice.
Propuštam trud kazati,
S porodom kí nastaje.
Kóm' često tužna mati
Svóm smàrti život daje.
Ká grozne suze otira;
Jer još da zdravo plodi,
Već' jada, neg li mira
U dieci svój nahodi.
U kratko riet ću sve: sloboda predraga,
Čistoća scienjena vàrh zlata, vàrh blaga,
Pastierska neviera, udadba neblaga
U čistoj odluci živiet me podlaga.
Dievstvo miesec, dievstvo ljubi
Vedro sunce izza gora':
I svoj nikad zrak negubi;
Jer se dievstvom diči zora:
Pače u dievstu svoj viek vodi,
Suncu i zviezdam tko gospodi.
Tiem ću u miru neockvàrnjena
Slobodom se slavit mojom:
I živiet ću razdružena
Za sdružena bit s pokojom.
Neću družbu, nemir neću,
Čista živiet, čista umriet ću.
Čiem veli, pridje k njoj Tratorko, kí 'e želi:
A ona stupaj svoj, jak vihar, oddieli.

Piesan XL.

Molitva Jeremie proroka.

Spomeni se, Gospodine,
Što se nami, vaj, dogodì:
Ah razgledaj iz visine
Naš pretežki prikor ôdi.

Recordare Domine, quid acciderit nobis etc.

*

Silnieh tudjín' vlas moguća
Naše plienit bitje ustaje:
Naše otčinstvo, naša kuća
Inostrancim podana je.
Sirote smo: jer nemilo
Otci naši màrtvi ostaše:
Udovičko u càrnilo
Upale su majke naše.
Izmierenu suhiem zlatom
Vodu, vajmeh, mi pijemo:
I pod silu jakom platom
Pusta dàrva kupujemo.
Za gàrlo nas silnik hudi
Potezáše, kô zvier plahu:
Ni svakdanji naši trudi
Željni pokoj nahodjahu.
S Egiptom smo jur pri grobu
I s Asirim mir sklopili:
Da bi našu praznu utrobu
Maliem kruhom nasitili.
Bože, ne mi sagriešismo,
Neg naši otci, kieh nije veće:
Sasviem tieme podnieli smo
Sve pedepse njih najveće.
Na našoj se vidjè glavi
Službenoga oblas puka,
I nitko nas neizbavì
Iz njihovieh tamnieh ruka'.
Jer zlotvorska sablja tamo
I pustinje zasiedaše;
Kruh neimahmo, neg li samo
U požudah duše naše.
Koža naša suha 'e sada
I žestokoj slična peći
Cieć navale silna glada,
Kí nas hara gospodeći.
U Sionu bludnoj sili
Predali su sve mladice:
A židovskieh ockvàrnili
Po gradovieh dièvojčice.

Priekom rukom obièšeni
Poglavice ružno biše:
Ni kàrvnici nesmiljeni
Pred starcim se zasramiše.
Na sramotno mladce dîlo
Njihov pakljen bies usilì.
Diečicu su prem nemilo
U kolievkah pogubili.
Ni'e na vratieh starca znana,
Ni'e, tko pravdu činit haje:
Mladièh piesnik' družba izbrana
Pri nevolji zamukla je.
Svaka nam se rados skratì,
Naša sàrca nemir uzè:
I piesan se naša obratì
U žalosti, tužbe, i suze.
Izgubiše naši prami
Krunu, s koje svietli bismo:
Vaj, i lele tužniem nami,
Pokli težko sagriešismo.
Eto naše sàrce plačno
Pečali se, boli, i gine:
Eto uživat sunce zračno
Nedadu nam mârkle tmine.
Jer sionski vàrh presveti
Poraziše smione guse:
Po njem puste sried goleti
Gladne kune šetaju se.
A ti, o Bože, i tvá dika
Neprestavna minut neće:
I živieti do vîk vîka'
Tvé preslavno prestolje će.
Nu čemu ćeš pukom tvieme
Zaboravljen uviek biti?
Dà li ćeš nas po sve vrieme
U nezgodah zapustiti?
Obrati nas: i obratjene
Nać ćeš tvojoj pomne u hvali:
Povrati nam dni žudjene,
Od početka, ké smo imali.

Nu ti gnjieva pun gorkoga
Prostriè na nas ruku osvetnu:
Ter nas izpred lica tvóga,
Jaoh, mnim za svedj, Bože, odmetnù.

Piesan XLI.

Od tri diètića u babilonskoj peći.

Benedicite omnia opera Domini Domino etc.

Prionite božji stvori
Blagodarit gospodina:
I uznosit hvalom gori
Vàrh najvišieh svedj visina'.

Viečne sviesti pune uresa,
Ké u raju dvorite ga;
I ti, o kruže svieh nebesa',
Blagodari Previšnjega.

Slavite ga blago dosti
Vode, ké vàrh neba jeste:
I nebeske sve krieposti,
Jer za vazda njegove ste.

Blagosivljaj ljubko u sebi
Sunce, i miesec stvorca svoga;
Proslavite, zviezde od nebi,
Blagosovom harniem Boga.

Vietri, kiema Višnji uredno
Uzplodjiva vàs sviet ovi:
Daž i daždic š njima ujedno
Višnju ruku blagosovi.

Blagosovi svoim' dielima
Nju plam ognjen i vrućina:
Blagosovi lièto i zima
Svóga slavna gospodina.

Liètna rosa, slàna od zime
Zahvali mu sried veselja:
Mraz, i studen preblazime
Slavam' dvori stvoritelja.

Léd, snieg budi sa svom moći
Blagodaran hvalom njemu:

Klanjajte se dnevi i noći
S blagosovom Previšnjemu.
Munja, kojom oblak sine,
I svi oblaci u nalogu,
I svietlosti màrkle tmine
Drag blagosov dajte Bogu.
Kolika je tvá širina,
Plodna zemljo, svud tvojega
Blagodari gospodina,
Hvali, uzdiži vàrhu svega.
Blagosovom proslavite
Zrak dobrote božanstvene
Bàrda i gore kamenite,
I na zemlji sve što zene.
S kladencima rieke odzgara,
Ozdal more sa svom vlasti
Neumàrloga gospodara
Blagodarniem' slavam' časti.
Sve nakazni morske, i nieme
Ribe, u vodi ké letite,
Blagodarstvom neizmiernieme
Neizmiernoga proslavite.
Ptice, krilim hitre i spravne
Hàrlit višnje uz dvorove,
Gospodinu neprestavne
Posilajte blagosove.
Plahe zvieri vàrlovite,
I pitomieh skot živina',
I sinovi ljudski uzmite
Blagodarit gospodina.
Izraelski pravovierni
Blagodari puče Boga:
I svoj ures vîk zamierni
Hvali uresa vàrh svakoga.
Posvetitelj svaki boži
Blagosovom štuj Višnjega:
Blagosovom svaki uzmnoži
Gospodinov sluga njega,
Blagosov mu dajte svudi,
Sveti, i sàrcem poniženi,

I s dušama pravieh ljudi'
Svi životi njih blaženi.
Viečnom' dobru dragiem dielom
Daj blagosov Anania,
I s previerniem Misaelom
Bogoljubni Azaria.
Hvalite ga, kô je triebi,
I željno ga uznosite
Više od zemlje, više od nebi,
Krilim' slave viekovite.
S duhom svetiem ćaćka i sina
Blagosovom svi častimo,
I svieh rajskieh vàrh visina'
Viečnom hvalom uzdignimo.
Blagosovjen, Bože, ti si
Sried nebeske tvàrdje i dike:
Hvalom, slavom ti se uzvisì
Nad stvorima sviem' u vîke.

Piesan XLII.

Preblažene dievice Marie.

Gospodina u veselju
Uzvišivam duše iz moje:
Moj duh stravljen uzigró je
U móm višnjem Spasitelju.
Jer se obazriè službenici
Na priklonos poniženu:
Eto zvat će sad blaženu
Narodi me svikolici.
Pokli učinì vele meni
On, kí je moguć nada svîme:
Njegovo 'e sveto ime,
Pred kiem târne zmaj pakljeni.
Milosârdje dieli svoje
On svedj puno srećna ploda
Od narodah do naróda'
Sviem, koji se njega boje.

Magnificat anima mea Dominum etc.

On učinì, da je očita
Svoe mišice jakos mnoga;
I razumom sàrca svóga
Razsù ohole glave od svîta.
Moćne s stolom svo'em razstavì:
Smierne uzvisì i okrunì:
Gladne dobrim sviem' napunì,
A obilne prazne ostavì.
Primì u milos s blage sreće
Izraela slugu svóga:
Ter mu eto žudjenoga
Spasitelja poslà veće.
Pametujuć svakolika,
Koja našiem rečè otcima,
Abramoviem sinovima,
I Abramu svóm' do vîka.

Piesan XLIII.

Svetoga Zakarie.

Blagosovjen Bog preblagi
Izraelski gospod bio:
Jer je svoj puk pohodio,
I posló mu odkup dragi.
Benedictus Dominus Deus Israel etc.
On je uzdigó nam viečnoga
Od spasenja slave, i dike,
Sried čestite kuće u vîke
Od Davida sluge svóga.
Kô po usta rečè od davna
Od presvetieh svoih proróka',
Naviesníkah i sviedóka'
Obećanja svoga slavna.
Eto, mi smo pri porazu,
Od zlotvórah sahranjeni,
I od svieh inieh, kí skupljeni
Na nas goje smàrtnu omrazu.
On htiè, darim' da taciema
Otce naše pomiluje,

I svoj u viek spomenjuje
Sveti zakon umàrliema.
Ovo 'e kletva, kóm zaklè se
Niegda Abramu, našem' dièdu,
Da će izvâršit svou besiedu,
I na dar nam predat će se.
Neka od naših nepriatelja'
Slobodjeni, vàrhu svega
Mi služimo vierno njega
Obćenoga spasitelja.
I nek za svedj naš počinje
Već putovat duh pred njime
S dielovanjem izvàrsnîme
Od krieposti, i svetinje.
A ti, Sinko Previšnjega,
Srećni ćeš se prorok zvati,
Pred njim iduć za spravljati
Gospodina drum tvojega.
Glasit ćeš ga puku svómu,
I š njim nauk od spasenja,
Kiem će od duga sagriešenja
Odpuštenje doć svakomu.
Unutarnjoj po milosti
Pohodit nas Bog dotečè:
Ter kô sunce sgar iztečè,
Da nam stari grieh oprosti;
Da obasjá, kieh obstira,
Kruta tamnos smàrtne sieni,
I da upravi naš smeteni
Stupaj putom sreće i mira.

Piesan XLIV.

Svetieh Ambrosia i Agustina.

Tebe sàrcem sniženieme
Mi hvalimo Boga samo:
Tebe sama po sve vrieme
Gospodinom spoviedamo.

Te Deum laudamus, te Dominum confitemur etc.

Tebe, koga sried veselja
Vàrh nebésah slavit čuje,
Za viečnoga Stvoritelja
Vàssajkolik sviet poštuje.
Tebe angjelske čete, i š njima
Nebo od neba, raj gizdavi:
Tebe piesnim neumàrlima
Svieh mogućstvah množtvo slavi.
Nedohitnoj na visini
Tebe, i slavnu diku tvoju,
Kerubini, Serafini
Nedospietniem glasom poju,
Vapeć: Svet si, Gospodine,
Svet si, svet si, vojni Bože:
Zemlju, i višnje tvá širine
Puni slava, ká sve može.
Tebe slavni apostoli
Preuzvišenoj dàrže u scieni:
Tebe kliče skladno toli
Od prorokah broj hvaljeni.
Tebe hvali vàrhu svega
Mučenička čista četa:
Tebe u krugu svieta ovega
Pripovieda cârkva sveta.
Svemoguće ćaćka oblasti
Sried neizhitnieh veličina':
I dostojna svake časti
Jedinoga tvóga sina.
I svetoga duha, koji
Odvietnik se naš naziva,
Kí se parac bit dostoji
Slabieh ljudih, svieta kriva.
Isukàrste, ti si od davna
Kralj od slave vàrh nebesi':
Ti neizmierna otca slavna
Viekuviečni porod jesi.
Ti, tvá milos dočiem ište
Zamieniti ljudsku zlobu,
Nepogàrdi, ni potištè
Ponižene dieve utrobu.

Ti sviem vierniem raj otvorì,
Da njih sreća vîk ne vârši,
Kada silnu smàrt oborì,
I nje oštrinu dobì i skàršì.
Ti ob desnu božje moći
Sried ćaćkove sièdiš slave:
Vièrujemo, da ćeš doći,
Za suditi krive i práve.
Tiem pomozi, molimo te,
Tvoje sluge ponižene,
Kieh iz tugah viečnieh otè
Tvojom kàrvi bez prociene.
U rajskoj se, čin', da slavi
S tvojiem' svetiem' broje u vîke:
I od nezgode svake izbavi
Tvé nevoljne podložnike.
Blagosovom tvoim dostigni
Svieh nas, kí smo tvá baština:
Ti nas vladaj, ti uzdigni
Neprošastieh put visina'
Ti, čiem piemo tvé milosti
S blagosovom svakdanjime,
I hvalimo s svom jakosti
Tvé do vieka slavno ime.
Ah, dostoj se segaj dana
Cieć dobrote tvé jedine,
Proć griehu nam bit obrana,
O presladki Gospodine!
Milosârdjem tvoim prekrili
Naše gorko uzdisanje:
Smiluj nam se, Bože, smili,
Kako prosi naše ufanje.
Liek pomoći tvé jedine
Ufah tuge sried najveće:
I mé ufanje, Gospodine,
U vieke se smésti neće.

Piesan XLV.

Svete cârkve, koju pieva na misi u blagdan s. ćaćka Benedikta.

Kola od slave, i od vremena *Laeta quies magni Ducis etc.*
Nami blagi dan dovode,
Kad se štuje smàrt blažena
Velikoga vojevode
Benedikta, kí viečnoga
Još u život vidjè Boga.
Jur pravedne sve pameti
Puni milos sgar poslana:
Da se u piesnieh svud raznieti
Bude ovega čás od dana,
I da sve, što radostiva
Usta poju, sàrce odpîva.
Vàrz'mo pogled naših oči'
Put nebesah strieloviti,
Ter pazimo sried iztoči
Raju sličan drum čestiti,
Kud gré ćaćko naš pun hvala'
Na pokoje viečne ozdala.
Njemu diku množtvo vodi
Glasovitieh od sinova':
Istom' suncu, kiem sve plodi,
Slična plodnos jes njegova:
Pače on svetieh veće stvorì,
Neg li sunce cvietja u gori.
Abram njemu odgovara
Kroz neizbrojnu dietcu svoju,
Kómu obećà Višnji sgara
Zviezdam jednak rod u broju,
I pàržini, ká bez mière
Po kraju se morskom stere.
Služi, i dvori vran krilati
Njega Ilii starom' slična:

On u spilu stanje obratì
Rodna dvora gospodična:
I u hridni grob priprosti
Cviet ukopà svoe mladosti.
Kad siècìru izdno vode
Zapoviedi svóm je izveo,
Poprav može s té prigode
Zvat se novi Elizeo,
Koi čudom davno u vrieme
Proslavì se jednakieme.
S Jozefom ga stid presveti,
I čistoća sdružì u svemu:
Za došasto previdièti
Drugi Jakob bieše u njemu,
Pokli njegov vid prostrìè se
U najdublje viečne udese.
Ah on dàržeć u spomeni,
Da smo njegov puk i četa,
Priveo nas u blaženi
Mir iz gorke zledi od svieta,
I u rados, koju duša
U viek s Višnjiem prima i kuša.

Piesan XLVI.

Ali talianski sonet s. Filipa Neri iztomačen.

Kad je duši bitje u Bogu,
I nje s neba trag se uputì;
Kô da umârle stvari mogu
Dušu k sebi pritegnuti?
Kad sva 'e od Boga, ter nju stvorì
Bez pomoći gospod ine;
Kô da 'e satre, smakne, umori
Sviet bieguće pun taštine?
Sasviem tiem joj ni'e temelja:
Jer nju silé put poraza
Slabo ufanje, plaha želja,
Tašta rados, prieka omraza.

Ter je osliepé, da neugleda
Sreću, ká joj dalek nije:
Ká s samoga, znaj, pogleda
Poblaženit mogla bi je.
Čemu 'e odmetan i bez vîre,
Ah, u ljudieh dio umârli,
Onem' dielu, kí neumire,
I do neba znanjem hàrli?
Čemu, ah čemu duši tielo,
Mrak svietlosti posluh neda;
Čemu nepravo i nemilo
Zemlja nebu zapovieda?
Kí stan tač tvârd zasvoreći
Dušu uzdàrži, da neuzbude
Jaka izdavnom' svietu uteći,
I razkinut veze hude:
Za u pokoju stavnu i mnogu
Plesat stupom zviezde od nebi,
Boga uživat, bit u Bogu,
Bogu živiet, umriet sebi?

Piesan XLVII.

Život s. ćaćka Benedikta u kratko složen na način od càrkovnieh skupno-molitavah, koje se zovu Letanie.

Smiluj nam se, Gospodine,
Isukàrste blagi i mili:
Cieć dobrote tvé jedine
Ugledaj nas i prikrili.
Isukàrste, čuj nas s nebi,
Ter usliši naš glas veće,
Čiem vapimo pri potrebi
Iz dubinah od nesreće.
Višnji Ćaćko, jur se gani
Na cviljenja, vaj, našega:
I ti, o Bože Sinko izbrani,
Spasitelju svieta svega.

Duše sveti, kiem sve može,
Smiluj nam se ljubko, i prosti:
Sveto Trojstvo, jedan Bože,
Prigàrli nas tvóm milosti.

Maria, Majko sina Boga,
Ká si od dievic' kruna, i dika,
Moli za nas slavna tvóga
Ćaćka, sinka, vièrenika.

Benedikte, Sgraditelju
Redovničke od dobrote,
Za nas našem' stvoritelju
Umoli se, molimo te.

O poganski satritelju,
Kí nevierstvu tvoj puk otê,
Za nas našem' stvoritelju
Umoli se, molimo te.

Ti živ pozriè u veselju
Boga, i viečne zrak lièpote:
Za nas našem' i t. d.

Ti hrabrenom u temelju
Podniè od trúdah sve tegote:
Za nas našem' i t. d.

Pleći obàrnù roditelju,
Čiem za sina Bog uzo te:
Za nas našem' i t. d.

Strenu sudu stavnos cielju
Vratì i živa sviet klanjó te:
Za nas našem' i t. d.

Obrà hridje za postelju,
A za družbu zvierske skote:
Za nas našem' i t. d.

Živiè o gorkoj travi i zelju,
A vir stàrmi pojio te:
Za nas našem' i t. d.

Sdružen tvómu Spasitelju
Dalek svieta i griehote:
Za nas našem' i t. d.

Uskàrsenja u nedielju
Čudnom hranom Bog pìtó te:
Za nas našem' i t. d.

Dračam' smàrsì bludnu želju,
Kad pomislì ti nehotê:
Za nas našem' i t. d.
O čudesni Tvoritelju,
Dvaš ti otrovim jakos otè:
Za nas našem' i t. d.
Vrat se ulomì nepriatelju,
Iz Subjaka kí prognó te:
Za nas našem' i t. d.
Tvoju kriepos, sunca bielju,
Zli nemogu, da osramote:
Za nas našem' i t. d.
Svièt los pucim doniè u želju,
Višnji angjele poslà po te:
Za nas našem' i t. d.
Hudobskomu motritelju
Sgrade opalì, luge i plote:
Za nas našem' i t. d.
Tebi, jak svom' strenitelju,
Pakó odstupì pun sramote:
Za nas našem' i t. d.
Kad ti obratì svou najvrelju
U rug sàrdjbu, sile u špote:
Za nas našem' i t. d.
K svómu Višnjem' shranitelju
Narod vratjen slavio te:
Za nas našem' i t. d.
Provrè iz hridi na tvú želju,
Jakno iz blatne vir mekote:
Za nas našem' i t. d.
Tvoje slike da se udielju,
Hotiè u kami, kí dàržó te:
Za nas našem' i t. d.
Sgledno odriešì véz priatelju:
Gvozdje iz vódah sliediló te:
Za nas našem' i t. d.
K nebu it' sestru sniega bielju
Vidiè u duhu, kí vladó te:
Za nas našem' i t. d.

Mavro, o slavni učitelju,
It' vàrh rieke poslušó te:
Za nas našem' i t. d.
Sinka oživiè, nádu velju
Plačnom' otcu, kí snašó te:
Za nas našem' i t. d.
O udesni pozritelju,
Koje otajno minulo te!
Za nas našem' i t. d.
Ah kiem bolniem u veselju
Ne povratì ti živote!
Za nas našem' i t. d.
Ah, ké težkom u dreselju
Ne utiesì ti sirote!
Za nas našem' i t. d.
Kóm' neučinì slieditelju,
Sve nezgode da se ukrote.
Za nas našem' i t. d.
Slaveći te, ah ne velju
Od tvoih slavah, ćaćko, stote:
Za nas našem' i t. d.
Ni'e moć izriet sve, što želju,
Tač su uzmožne tvé liepote:
Za nas našem' i t. d.
Hod'te k vašem' branitelju,
O griešnici, naglo hod'te:
Za nas našem' i t. d.
O jaganjče božanstveni,
Koi dižeš griehe od svieti,
Oprosti nam, što pakljeni
Ponukà nas zlotvor kleti.
O jaganjče božanstveni,
Koi dižeš griehe od svieti,
Usliši nas, Stvorče obćeni,
Kí se za nas dà propeti.
O jaganjče božanstveni,
Koi dižeš griehe od svieti,
Daj nam Bože naš ljubjeni
Tvé milosti dar presveti.

Piesan XLVIII.

To jes Davidov Salam CXXXV iztomačen.

Gospodinu slava i dika,
Jer je dobar, nek se poje:
Pokli stavno do vîk vîka'
Milosârdje njegovo je.
Družbo slavi svakolika;
Od Bogóvah Bog ovo je:
Pokli stavno do vîk vîka'
Milosârdje njegovo je.
Hvali kriepos svieh jezikah,
Od gospárah gospar tko je:
Pokli stavno do vîk vîka'
Milosârdje njegovo je.
On čudesa sám velika
Tvori, kiema ni'e znat broje:
Pokli stavno i t. d:
Nebeska je sva prilika
Od pameti dièlo svoje:
Pokli stavno i t. d.
Medju dièla svoa razlika
Zemlju u vodah sazidó je:
Pokli stavno i t. d.
Š njega miesec, š njega slika
Svietla, i lice sunčano je:
Pokli stavno i t. d.
Da noćnoga dobitnika
Dan vaskolik zraci osvoje:
Pokli stavno i t. d.
Da sunčana namiesnika
I zviezdah se noći broje:
Pokli stavno i t. d.
On Egipta tvârda i prîka
Pàrvorodne pobio je:
Pokli stavno i t. d.

Iz sried hudieh on silnika'
Izraela izveo je:
Pokli stavno i t. d.
Moćna u način zatočnika,
I zamahom desne svoje:
Pokli stavno i t. d.
Val càrljeni u razlika
Razdieljenja prosiekó je:
Pokli stavno i t. d.
Na sramotu svieh zaprîka'
Krozanj svoj puk proveo je:
Pokli stavno i t. d.
Farauna razbojnika
Kroz vodene stratì boje:
Pokli stavno i t d.
S stražom svóga slobodnika
Po pustinji puk prošó je:
Pokli stavno i t. d.
Zliem udorcim, i bez lîka
Vàrle kralje posiekó je.
Pokli stavno i t. d.
Tries takoga pomoćníka
Snažne krune sám satró je:
Pokli stavno i t. d.
Amorea neviernika
Četam doniè zlo svakoje:
Pokli stavno i t. d.
Basanina zasiednika
Slomì u način tanke hvoje:
Pokli stavno i t. d.
Zemlje svoieh protivnika'
Za baštinu svoju uzó je:
Pokli stavno i t. d.
Jakoba ih službenika
Za dièdinu dieci dó je:
Pokli stavno i t. d.
Od nas svoieh podložnika'
Poniženstvo pogledó je:
Pokli stavno i t. d.

Od zlotvora i kàrvnika,
Za izbavit nas, prišó je:
Pokli stavno i t. d.
Dieli, obilna jakno rîka,
On sviem živiem hrane svoje.
Pokli stavno i t. d.
Nebeskomu Bogu dika,
O umârli! nek se poje:
Pokli stavno i t. d.
Pojte glasom svieh jezika',
Od gospárah gospar tko je:
Pokli stavno i t. d.
Pojte obćena porodnika,
I božanstvo jedno i troje:
Pokli stavno do vîk vîka'
Milosârdje njegovo je.
Sviet mu budi za glasnika
Sad, svedj, kô mu svedj bio je:
Pokli stavno do vîk vîka'
Milosârdje njegovo je.

Svàrha.

IZGOVOR

Od niekoliko riečih ne sasma poznanieh, i malo običajnieh u svakdanjemu govorenju, koje se u štenju od ovieh piesnih nahode, i susretaju.

A.

Arapski luzi: To ješ dàrva mirisna, koja se u arapskieh dubravah sieku.

B.

Bahat: Klopitanje u hodjenju, aliti stupanju.
Betania: Grad s. Marie Mandaljene, ne daleko od Jeruzalema.
Bogostiečno dièlo: Kojiem se Bog stieče.

C.

Cedri: Dubi preliepi i previsoci, okó evrienske zemlje uzmnožiti.
Cičati: Činiti glas od zmije.
Cielje: Cielie. *Più intiero.*
Cviet sunčani: Koi se k suncu svedj obratja. *Girasole.*

Č.

Čin: Atto, gesto.
Čudotvornik: Tko tvori, ali čini čudesa.

D.

Dièlo-izpravni: Morale.
Dobrosličnо: Slično dobru.
Drum: Put. *Strada.*

E.

Egipska krajina: Egipat, dàržava na granicah zemlje evrienske, aliti od obećanja.

Evrienkinja: Žena iz evrienske zemlje.
Evrienski: Iz zemlje od obećanja. *Ebreo.*

F.

Feniče: Ptica dàržana za jedinu na svietu.
Franački: Iz Francie: *Franceze.*

G.

Goj: Veselje, mir unutarnji.
Grimiz: Porpora.
Grimizno: Di porpora.
Gvozdovito: Gvozdeno.

H.

Hitrobćenje dvorničko: Destrezza da corteggiano nel conversare.
Hlap: Zemljak, goranin. *Villano.*

I.

Indje: Inudje, drugdje.
Izhitriti: Hitro napraviti.
Izlinjati: Proći u ništa. *Svanire.*
Iztakmiti: Izjednačiti. *Adegvare.*
Izvanji: Dvornji. *Esteriore.*

J.

Jezbina: Jestojska.

K.

Kàrvnik: Manigoldo, boja.
Kób: Slutjenje. *Avgurio.*
Kobna zviezda: Repatica. *Cometa.*
Kolovrat: Zavàrtaj od vode. *Vortice.*
Kopniti: Raztapati se.
Kram: Cupola, e alle volte Baldacchino.

L.

Liban: Gora, koja se iz Fenicie u Evriensku zemlju prostira.
Listi sliepi: Knjige skrovniem slovima pisane.
Lizimirstvo: Licumierstvo. *Ipocrisia.*
Ljubomornos: Ali ljubomor. *Gelosia.*

M.

Magdal: Grad u zemlji od obećanja, s. Marii Mandaljeni podložan.
Mramorkome: U način od mramora.

N.

Náda: Ufanje, čekanje.
Nádstup: Nadskočenje. *Assalto.*
Najpreče: Najbàrže: ili najprečie, to jes: najgore.
Nedohitno: Što se nemože dohititi. *Inarrivabile.*
Nedospietno: Što nemože dospieti. *Interminabile.*
Neizhitno: Što se nemože izprazniti, aliti iztomačiti. *Incsausto, Inesplicabile.*
Neizmiènito: Što se promienit nemože. *Incommutabile.*
Neizrečno: Što se nemože izrieti. *Indicibile.*
Nekobno: Nesrećno. *Malagurato.*
Neobhitno: Što se nemože obhititi. *Incomprensibile.*
Neotesan hrek. Neizravnjen.
Nepomično: Što se nepomiče s miesta, ili što se nemože pomaknuti. *Stabile.*
Neprimierno: Što se nemože primieriti drugomu. *Incomparabile.*
Neredno: Bez reda i načina.
Nesmišljeno: Što se nemože mislim' podpuno doprieti. *Inpercettibile.*
Névat se: Htieti, kô da nećeš.
Nuditi: Blazniti na što.

O.

Ogorčiti: činiti, da što ogàrkne.
Odviètnik: tko odgovara za koga. *Odviet,* odgovor.
Osnobiti: uvriediti, razvàrći.

P.

Pečalit se: Tužiti. Pečal, ali pečó: tuga.
Podnožje: Što se nogami podstavlja.
Pohrana: Shrana. *Ripostiglio.*
Poprav: Pravo, uprav.
Pozor: Oko.
Pozritelj: Tko gleda, i pozira.
Prigvozditi: Pribiti gvozdjem što k čemu.
Poviètarce: *Aria.*

Primièriti: Prikladati. *Paragonare.*
Prozračno: Prozirno, proz što se može prozrieti. *Trasparente.*

R.

Rabeće: Netârpeće. *Risentito, delicato.*
Razbojnik: Tko razbija i odîra putnike. *Assassino di strada.*
Razmirje: Razvàrženje od mira, zavada.
Razpredati: Kô žene čine, koje predući u skupu tudje posle pripoviedaju.
Rotno: zlo, i opako.

S.

Samosilnos: Silnos. *Violenza da dominante.*
Satritelj: Tko satira.
Siono: Silno.
Sionska gora: Na kojoj u Jeruzalemu bî sagradjeno glasovito templo Salamunovo.
Skladati: U sklad i u red stavljati.
Skot: Narod od zvierih. *Razza.*
Smierno: Priklono. *Umile.*
Solima: Grad Jeruzalem.
Stanac: Živac kami.
Stražnica: Mièsto i stan od straže.
Strenitelj: Tko satira.
Stvor: Dièlo, ali stvorenje; *u stvoru:* u dielu. *In effetto.*
Sverodno: Što svaku stvar plodi.

Š.

Špota: Šala. *Scherzo di parole.*

T.

Tračiti: Razglasivati.
Trák od rieke: *Ramo di fiume.*
Tvoritelj: Tko tvori, čini, dièluje.

V.

Vepar: Prasac divji.
Viekostvorac: Stvoritelj od viekah.

U.

Uništenje: obratjenje u ništa.
Uvit: konop. *Fune.*

Uzdàhniva besieda: miešana s uzdasima.
Uzglavje: Na što se glava naslanja. *Capezzale.*

Z.

Zamiena: zaplatjenje. *Compenso.*
Zàrčati: željno gledati, i nepomično. *Mirar pisso.*
Zásieda: Insidia. Zasiedlnik: *Insidiatore.*
Zgledno: što u čas prohodi, kô pogled.

Ž.

Ždàrljivo: što ždere.

MAGDALIDOS ILLYRICAE

LIBER PRIMUS.

AB AUTORE

D. IGNATIO GEORGIO,

LATINE REDDITUS.

AD

JACOBUM FACCIOLATUM,

VIRUM ELOQUENTIA EXIMIUM, ET IN PATAVINA ACADEMIA PRIORUM ANALYTICORUM INTERPRETEM.

AD LECTOREM.

Pios Divae MAGDALENAE, in Massiliensi specu delitescentis, amores, atque suspiria octo Libris, Slavonico, sive Illyrico rhythmo conscriptis, juvenili olim aetate cecineram. Id quidem ex pietate potissime: verum et eo consilio, ut *meae linguae hominibus praestantiam approbarem Idiomatis sui*, quod non modo amplitudine (nam ab Adriatico mari ad glacialem Oceanum, exindeque per mediterranea ad Persas usque, ac Serum, seu Sinensium confinia porrigitur); sed verborum etiam copia: orationis nitore, atque acumine: circumscribendae, explicandaeque sententiae gravitate inter caeteras dialectos vel cum nobilioribus emergit: hoc dumtaxat infelix, quod populos olim sortitum sit Bellonae amiciores, quam Palladi; nunc vero, quod ferme impium, patrii sermonis, ut plurimum, contemptores. Exoticis Linguis student, nativam negligunt, ut plane pudeat ea culte loqui: non animadvertentes, quod, utut caeteras addiscant, futuri sint semper hospites in alieno, perinde ac quaedam humo non suae commendatae arbores, quae poma vel insuavia ferunt, vel cariosa. O vellent meminisse Isidori Hispalensis *) sapientissimum dictum: „*Cum omnium linguarum scientia difficilis cuiquam sit, nemo tamen tam desidiosus est, ut in sua gente positus suae gentis linguam nesciat. Nam quid aliud putandus est, nisi animalium brutorum deterior? Illa enim propriae vocis clamorem exprimunt: iste deterior, qui propriae linguae caret notitia.*“ **)

Orna quae patria sunt. *Σπάρτην ἔλαχες, κείνην κόσμει*, inquit *Euripides*. Quapropter ut supradictae meae opinionis veritas, consiliique opportunitas, ac pondus, alienigenis quoque judicibus eluceret;

*) Isid. Orig. Lib. 9. cap. I.

**) Eurip. in Teleph. ap. Stob. ser. 39.

primum Illyricae Magdalidos Librum Latino verti carmine, et quanquam verbum verbo scrupulose non reddiderim, certe sententiam ex sententia propemodum religiose traduxi. Perspicies, optime Lector, quam difficillimis, perplexisque rebus exhibendis, contorquendae vibrata suavitate sententiae, excitandisque quibusdam in oratione, ita dixero, igniculis, Slavonicum Idioma, carmenque suffecerit, ut nulla vel calumniae, vel oscitantiae venia reliqua sit quibusdam ex Nostris, parem illi cum Italico, Latino, Graecanico vim, majestatemque inesse negantibus. Paucis: si quem ipsorum in hujusmodi lucubrationibus affluentia, opportunitas, efficacia dictionum quandoque destituit, id sibi imputet ineptus lucubrator, non linguae.

Caeterum ignosci mihi postulo, sicubi in translatione mea versus durescet, vel cadet: quippe liber non est, sed servit, obsequiturque contumaci interdum, sermonique Latino mirum in modum refractariae versioni. Porro, ut constet vertentis fides, malui auribus deesse, quam animis, et sensa examussim exprimere, quam cum sententiae detrimento carmen extollere, ac emollire. Insuper ne mirere vocabula: *Apostolicus, Apostola*, et forte perpauca alia, quae cultam, consuetamque phrasim non redolent; ea siquidem consulto admisi, ne te in re modica per periphraseωm tormenta detinerem, non raro sententias obnubilantium, et maeandris, atque ambagibus suis inoffensum orationis intercidentium iter. Denique si hoc Specimen tibi arriserit, reliquos quoque Libros, ubi nactus fuero a gravioribus otium, latinitate donandos suscipiam. Nunc hypotheses tantum, atque argumenta singulorum sapientiae tuae, atque humanitati propono: reputa, amabo, an digna sint, quibus vel succisiva tempora impendantur. Tu mihi autor, tu praeceptor, tu dux. *Τυφλῷ ποδὶ ὀφθαλμὸς ἓι σν, ναυβάταισιν ἄχρον ὥς.* Eurip. in Phoenis. Act. 3.

In Lib. II. Mores, artes, fraudes, quibus usa est olim in amando, Magdalena commemorat, ac detestatur. Ectypon puellae per modicos sensim gradus in licentiam delabentis, tandemque luxuriantis, ac superbientis in scelere.

In III. Ingemiscens narrat pristinos suos in vultu excolendo labores, solertiam, immoderationem. Exprobatio exquisiti nimium muliebris cultus, Juvenumque vecordiae, Species saepe fictas ad insaniam usque depereuntium.

In IV. Cum suae probitati insidiantibus cogitationibus pugnat, et vincit.

In V. Divinam gratiam, tum homines justificantem, tum justificandis opitulantem, altius meditatur: cujus intimam olim indolem perceperat, Theandro magistro.

In VI. Quicquid egerat Christo Domino patiente, gemebunda reminiscitur.

In VII. Agit de amando Deo, et quos ardentiores potest, in eum amores expromit.

In VIII. Ad Superos elata Deum aperte videt; terrisque mox reddita, ubi de Divinitate, quam viderat, amplissime disseruisset, amoris impatientia, et coelestis Amantis desiderio confecta, eripitur mortalitati.

MAGDALIDOS

Liber Primus.

Immensi concepta Patris de perpete Verbo
Filia, diva FIDES, veteris nova nuncia Veri,
Et laudis lux prisca novae. Si Coelitis aulae
Sol DEUS, ipsa Deum demonstras praevia Solem,
Candida ab aeternis exorta cubilibus Eos.
Tu nobis caeca sub nocte jacentibus afflas
Jucundum formosa diem: tua numina adorat,
Pronaque magnanimos inclinat ad oscula vultus
Gens diversa locis, studiisque, ac moribus impar.
Contra Erebi fraudes tua fulgida signa secuti
Conspirant, eadem sperando, et amando, tuisque
Auspiciis nimis alta petunt. Malefacta gementi
Sternis pace viam: via diceris aurea Coeli,
Coelum animi, morumque animus, pretiumque, vigorque:
Atque illustre Bonum, Verum sublustre: retrusus
Fulgor, et arcanum servans caligo nitorem.
En duce te Superos pulcherrima MAGDALIS ignes
Hausit, et humana spectans sub imagine Numen
Novit, et humana sub imagine Numen amavit.
Illa et delicias ardens liquisse priores,
Et scelerum causas, cultaeque piacula frontis,
Perpetuo culpam compensatura labore
Ferales penitus sibi, criminibusque latebras,
Horrendumque cavo reperit sub monte sepulchrum.
Ut post praeteriti vestigia dempta reatus,

Quicquid mortales te praelucente per umbras
Credidit, in Superis tandem sine nube videret.

Ergo age, dum recolo tenebrosa in caute dolentem,
Et crebros triplici referentem ex hoste triumphos,
Erige, Diva, meos majori flamine sensus :
Illius tibi servit honos : laudaris in illa,
Debetur nam tanta tibi : tu magna moventi
Fons decorum fueras, meritique novissima merces.
O mihi pro tanto post fata extrema canore
Detur inocciduam per tempora serpere laurum.

Nunc o, nectareae largo qui flumine Suadae
Corda, animosque rapis, Sophiaeque, JACOBE, repostae
Sacra Antenoreo reseras plaudente theatro :
Accipe (siquis honos Musis) quae pauca repono,
Dulcis Amice, tuae geminata ad dona Minervae.
Heic inter positas Latio discrimine lauros,
Perspicies, fontesque novos, nova culmina Phoebi
Adriaci, et qualem positis Mavortius armis
Dalmata rite colat gentili in litore Pindum.

Phocaicis ubi structa atavis, et origine Grajâ
Gallica montanos spectat Massilia fines,
Vasta patet regio : circum juga nigra vetusto
Sylvarum squalore rigent : subeuntibus alte
Pendentes quercus, et prona arbusta minantur.
Heic exesa vomunt patulae penetralia rupis
Undantes nebulas : summos super ardua montes
Indefecturae nivis incrementa senescunt ;
Dum vincit Soles, et frontem nubibis ipsis
Celsa coronat hyems. O qualis terror ! Ab imo
Turbidus, impatiens sinuosa per antra remugit
Auster, et illisus sylvis resonantibus amnis,
In se cuncta trahens, seseque sub aequoris undas
Urget praecipitem declivi e monte ruinam.
Singultat per saxa liquor, ceu murmure rauco
Damna illata gemat, soboles cui torva ferarum
Consociat fremitus : ululat Lupus abditus umbris,
Saevit Aper, Ursique fremunt, et sibilat Anguis.

Heic ubi sub scopulis nox interclusa latebat,
Herois Solymaea gradum remorata, sub antro
Et formam tenebris, et formae crimina texit.
Olim hominum cultrix, nunc Numinis, excita blando
Alite concaluit Superae penetrabilis aurae:
Totaque in amplexus inhians coelestis Amoris,
Illecebras veteres, et se post terga reliquit.
Namque simul Domini vultus conspexit, ab igne
Illicet aethereo sensus consumpta nocentes,
E cinere antiquae visa est emergere culpae,
Ceu Phoenix renovante rogo. Desiderat unum,
Atque unum sequitur: mens, ora, et corda per unum
Inflammata calent: unum comitatur, et ambit
Voce, animo, votis: nec jam sibi vivit, at ardens
Ex illo spirat, cumque illo exspirat amando.

Ad tumulum residens, in quo sua grata Voluptas,
Et sua fida Salus, dilectaque Cura jacebat,
Languit exterius, cor in interiora recessit.
Ah flebat, lacrymis ceu marmora frangere vellet,
Et propriam exanimi vitam infudisse Sepulto.
Haud potis est ullam moerori accire quietem,
Nam periit sua sola Quies: moriturque gemendo.
Quod nondum moritur, dum fato concidit ille,
Qui vitae sibi vita fuit: sibi vita superstes
Est unus, quo fervet, amor: hic flamine vires
Arcano, hic animam, sensusque ministrat amanti.

Ille triumphato postquam redivivus Averno
Emicuit, tantum celerans lenire dolorem,
Sole suae frontis primam lustravit, ut esset
Prima sui reditus; et faustae nuncia palmae,
Primaque Apostolicos hilararet Apostola coetus.
Ast ubi jam fecit per tot miranda superno
De genitore fidem, Stygiisque insignis opimis
Ardua laurigeras erexit ad astra curules:
Infelix Nymphe (sic Divam fata parabant)
Fraudibus Isacidum, populique extrema minantis
Seditione truci, patriâ de sede fugata
Per freta, per scopulos ignota ad litora pulchrum
Transtulit exilium. Multum jactata periclis,

Aerumnae non sensit onus: Amor aspera vicit.
Restitit heic tandem, qua flanti obnoxia Coro
Inclyta litoreas tollit Massilia turres,
Vivere certa sibi, Superisque, aevique futuri
Sub caeca rigidum traducere rupe tenorem.

O quam laeta fuit spelunca ex hospite tanta,
Solem illam reputans, quem nunquam viderat ante!
Nox exultavit, postquam loca moesta tenebris
Formosi vultus circumfulsere nitores.
Umbra minax illi, scabraeque silentia cautis,
Horror, et egelidae sterili statione latebrae,
Grata fuere animo, teneris quod noxia membris,
Atque oculis ingrata forent: dum magna Virago
Haud consueta pati cupit, inque doloribus ipsis
Majores poscit, nunquam defessa, dolores.

Proh amor! O quantum, quantum o mutaris ab illa
Magdalide, eximii quae quondam norma decoris
Regnabas, cujus rutili trans lumina Phoebi
Aurea purpureo consederat ore venustas:
Et quae sponte decens, melioris imagine formae
Ornabas proprios, ornari haud indiga, cultus!

Nunc, heu, qualis adest! Diuturno squallida fletu,
Dilaniata genas, scissosque informis amictus,
Et par facta loco. Sylvarum a frondibus hirtis
Edidicit turbare comas: a perpete rivo
Fundere inexaustos madefacta per ora liquores,
A tenebris pallere: nemus conspexit ab Austro
Indignante quati, feriit sua membra flagellis:
Expavit per lustra feras, et amore Tonantis
Transiit in ritus victuque, habituque ferinos.
Ignoto ingenuas, et amaro gramine fauces
Pascit saeva fames: lacrymis vitiata lacessit,
Non sedat gravis unda sitim: locus undique terret,
Horrentemque animum delicta antiqua flagellant.

Non secus, implacida si quando nimbus ab Arcto
Perculit irriguis vernantes floribus hortos.
Linquit septa viror, plantaria germine nuda
Et germen sine flore jacent: sua fata cadentes

Ingemuere rosae: cadit obruta jelsemine,
Et simul intereunt laceratae turbine diro
Pallentes violae, foliisque amarantus ademptis.
Lugent delicias, lugent sua perdita Nymphae
Gaudia, et abjectas relegunt ad basia frondes.
Talis erat gremio scopulosi horroris in imo
Magdalis auricomae primaevo in flore juventae:
Dum nimbus lacrymarum, et nigri turbo doloris
Exspiraturae pretiosa rosaria formae,
Et frontis populatur opes. Quae lutea crine,
Nunc malis stat caltha: rosa fugiente relictae
Labra tenent violae, diffusaque lilia membris
Crebra cruentati vastarunt verbera ferri.

Forte olim summae stringens fastigia rupis
Phoebus sublustrem penetrarat in intima visum:
Terroremque loci patefecit, et auxit opertum
Pejor nocte dies. Primum defixa tuendo
Conticuit, tales mox edidit anxia questus:

Haeccine sunt (inquit) tua quondam splendida tecta,
Magdali, et in summas abeuntia culmina nubes?
Haec sunt aurifero conclavia perlita Gange,
Quae Sol luce minor, victusque nitore colebat?
Foemina eram princeps: domino mihi nobilis auro
Cingebat fortuna comas, mihi supplice dextra
Subdita regificos tribuerunt oppida census:
Civibus aula frequens, pueri, innuptaeque puellae,
Obsequiis devota manus, mihi serviit ultro,
Obtutuque alacri nutum expectavit herilem.
Nunc si forte loquor, ludunt cava saxa loquentem,
Nostraque vox nostrae responsat reddita voci:
Associat lacrymas lacrymis torrentibus amnis,
Sola ambit solam statio, certatque vicissim
Suspirando meis singultibus aemulus Auster.
Ast aequum est, mores quisquis peccando ferarum
Induit, ille feras inter gemat abditus: aequum est,
Quisquis sponte homini, plusquam Coelestibus, olim
Serviit, humanis agat a consortibus exul.
Discite Peccantes: qui crimine degener auso
Perdidit aethereos, ceu turpis bellua, sensus;

Ob scelus admissum belluina ad tesqua dolendo
Se revocat, remeatque suus, nam mira doloris
Nos nobis reddit, Coelumque, Deumque potestas.

Heu pudet, heu nostro nulla est mensura pudori!
En jam facta mei, Superumque, hominumque perenne
Dedecus! O si qua caecos evadere possem
Pollutae mentis stimulos, dirasque sequaces,
O quam prompte animi sua pristina probra trementis
Vitarem indomitos ipso Phlegetonte tumultus!
Ecce meos veteris monimenta infensa reatus
Pervolitant oculos, rabido culpa obvia rictu
Increpat attonitam, fibrisque immersa sub imis
Tristia perterebrans agitat praecordia pestis:
Quicquid deliqui non uno tempore in unam
Concrevit speciem, surguntque domestica cordis
Jurgia, et in sese se mens mea (facta sibi ipsi
Bellum, bellatrix, et belli campus) adurget.

Pabula nec desunt mordacibus undique curis:
Si Coelum aspicio, timeo fatale tribunal:
Si terram intueor, scelerum loca specto meorum;
Si concludo oculos, intus me cerno nocentem.
Objiciunt me cuncta mihi, quocunque recurro,
Quid fuerim, me cuncta monent. Nox furta procacis
Ingerit illecebrae, germio quae texit amico:
Hae tacitas memorant fraudes, et dona latebrae,
Scriptaque caeca notis: tellurem calco, per ipsam
Emersere mei data serta in pignus amoris.
Improperat Titan: Mihi te vesania vulgi
Jactavit fulgore parem. Mox Cynthia: Nostras
Cerne vices, tu talis eras. Nec Phosphore cessas:
Ornatusque meos tu compta Aurora recenses.
Montivagas pecudes mea laxa licentia signat,
Aequat vita rudes, morumque incuria lucos:
Atque haec saxa meum cor longe durius ipsis,
Ah, nimis aetherea refugum mollescere flamma.

Dum sic interea mihi formidanda recurso,
Et mors, et Phlegeton, et Judicis urna minantis
Continuo nostros circumsidet horrida visus:
Cernere me videor, qualis iam perdita cerni

Sub Styge digna forem, spe diruta, et obruta poenis,
Et per Taenarios depasta medullitus ignes.
Territa diffugio : sed quo fugiendo sequentem
Effugiam ? Propero per devia lustra, simulque
Mergor inaccessae densa caligine sylvae :
Attamen (o miseram !) mecum mens conscia mecum
Et fugit, et latitat, meme vitoque, sequorque :
Hostis inest, hostem quis possit fallere sensum,
Atque intus vigiles fugiendo evadere curas ?

Nubes, quae laetos properat mihi condere Soles :
Sol, quo (more nivis) per longos tabeo luctus :
Luctus, cui similem non est reperire : perenni
Persimilis letho formido, et lethifer Orcus
Fit mihi imago mei sceleris, faciesque malorum
Exercens rabidos animo concredita morsus.
Me fulgur sine nube ferit, sine fulgure fulmen :
Ante diem nex, ante necem me Tartara sorbent,
Quando inter lacrymas infortunata recordor,
Quod Superis invisa fui, quodque avius a me,
Ah, rerum dominum detorserit horror Amorem.

O furiale nefas, Culpa : o quam fraude sinistra
Nostrum pectus agis ! Tu dum admittare ; dolose
Pellicis humanos, admissa redarguis actus,
Pallentemque reum se teste, et vindice damnas.
Nunc video post damna malum : qui debuit ante
Absterrere timor, nunc me post vulnus acerbat :
Incautam segnis dolor urget, et agnita sero
Intempestivum geminat jactura pudorem.

En per te in Nihilum (quis credat !) adacta relabor ;
Nam (fas vera loqui) nihil es, tu Culpa, tuumque
Indis inane tuis : ut pallida bruma virorem
Delet, noxque jubar ; pugnacibus eripis umbris
Immortale Bonum, quod vere est omnia, et omnes
Res ruerent Nihili baratrum in penetrale, nisi ipsi
Consimiles bonitate forent. Te, perfida, quondam
Te cogente, mihi Favor, et pulcherrima Divûm
Gratia, vita animi, Coeli pretiumque, decusque
Abstitit atque ego nil totâ mercede peractae
Justitiae (mea siqua fuit) nil compote summi

Mente Boni : nil spe potiundae in saecla salutis.
Nil recti studio, nil cordis luce relinquor.

At quanquam nihil es, passis cum Sole lacertis
Magna, infanda moves : congestâ clade profanas
Terrarum tractus, domino nec parcis Olympo.
Fraude tua captos, frontis fulgore perempto,
Coelicolûm cuneos Nemesis sub fulgore quondam
Praecipites inter gemitus, ac monstra repente
Egisti in laxos flammati Acherontis hiatus.
Litore in Eoo te permotrice futuram
Fatali perimit saevus Pater arbore prolem :
Hinc nova fraterno rubuit de sanguine tellus,
Ausaque damnati luimus proavita Nepotes.
Te duce, nimbisona Populis de nube solutum
Decidit exitium, cum litora perdidit aequor,
Egressisque modum trans mersa cacumina Sontes
Submersit Libitina vadis : per te horridus imber
Abstulit infandas flammis ultricibus Urbes.

Per te bella fremunt, didicitque occidere ferrum :
Repunt insidiae, sitiunt aliena rapinae :
Nulla fides Nato, nulla in Consorte Maritae :
Atque impacati tollunt capita alta Tyranni :
Nunc medicina nocet, latitat sub floribus anguis,
Et quondam placidi terrent deserta leones.

Auspice te mota Res seditione creatae
In Superos fera bella, et in ipsas Conditor urget.
Tu lethum exoriens animi immortalis, eodem
Prognatum ex animo : rutilae Rationis egestas,
Et raptus transversa furor : jam nube tua fax
Aetherea in nobis, Divinaque pallet imago,
Inque Homine exquiras Hominem : jam diceris Orbi
Primaevum reparare Chaos, dum turbida motu
Corporibus, mentique noces, lateque refuso
Sanguine Regna agitas, tremefactaque Sydera terres.
Nam si damna pati posset, fatoque subesset.
Destrueres ipsum (tanti es o Culpa) Tonantem.

Terra tremens penitus, flammaeque tricuspidis ira,
Rerum turbo rapax; ferali crine Cometes,

Et vulgata lues, tumidique insania ponti,
Non aequant tua tela; etenim licet indole tristi
Multa et saeva queant, totum tamen ipsa nocendi
At te pondus habent. Frangit sola ardua fulmen,
Lucos flamma vorat, violentior oppida torrens,
Corpora contages, perituras aequora pinus,
Solum tecta ruit vis abdita, solaque Regum
Funera praefagi pallens coma provocat astri:
At tu semper obes, cunctis, et ubique, simulque
Optima quaeque aufers, et quaeque horrenda reponis.

O latro virtutum, Divini sanguinis ingens
Jactura, o praecox, atque Ultio prima Nocentum!
Arbor stirpe vetus, Stirps et ramosa laboris,
Mundum luctifica funestans turpiter umbra!
O cladum immodicum Pelagus, quod ad usque verendum
Augustale Dei tumidis te fluctibus effers,
Omnia magna capax barathro absorbere voraci,
Quae sunt, quae fuerant, fieri quae posse feruntur.
Mors nunquam emoriens, semperque immota dolori:
Styx gravior, Styx ipsa Stygis, quae sola petisti
Tartareos aditus, et flammea condere regna.
Te sine Cocitus Coelum foret; una beantes
Tu Domini Miseris defendis cernere vultus.

Et tantam potui malesana admittere Pestem!
Ah potui: et Patrem non uno vulnere laesi,
Autoremque meum. Proh rebus Culpa caducis
Conjurata comes: veteri proh subdita Noxae
Humana, et sensus mortalia nacta rebelles;
O quantum exanimor, facinus dum mente revolvo,
Et doleo memorem bacchari in pectus Erinnym!

Ast o! Nonne mihi quicquid malus edidit error,
Ipsa Dei Soboles jucunda voce remisit?
Quid vobis ergo mecum est? Procul este: quid ultra
In mentem irruitis, Monstra horrida? Quid mea turbo
Concutit, et rabidi discerpunt corda pavores?
Non sum, qualis eram. Tamen astra infensa! Meique
Mirandum Fati ingenium! Clementia Coeli,
Et Superum me terret amor, meque excita contra
Tam grandis veniae felicia dona rebellant.

Haud aliter trepidus jactata in puppe magister,
Quem rabies pelagi surgens cum nocte premebat:
Grassantem Borrean si forte, et murmura Nerei
Depulit advectae Tithonia verbere lucis,
Horret adhuc, partamque timet post damna salutem.
Non minus ipsa tuum relego tremefacta favorem,
Et quantum pro me patrasti, Maxime Divûm,
Et quantum pro te nequeo patrare, scioque,
Quam magnis teneor, quae magna a dante recepi.
Quin et dum reputo, quales Deus egeris olim
Sudoresque sacros, castique fluenta cruoris,
Exclamare libet: Heu tanto e Vindice sanguis
Pharmacon est nostri, verum et mensura pericli.
Hinc metus, inde dolor. Quid agendum denique restat
Maxima debenti? Parili vellem, Optime, vellem
Id pretium pretio, poenasque rependere poenis;
Virtus cassa negat. Si non est, posse quod opto,
Optabo quod posse datur, factique subibit
Expletura vicem patiendi immensa cupido.
Ad mea vota ergo, ah faciles, exite minacis
Vivens exitium, feralis gloria saltus,
Improbe aper, cristate draco, fera murmura quorum
Insanusque fremor, pugnaeque, iraeque recessus
Hos quatiunt, properate meis saturare nefandam
Artubus ingluviem. Vosque hospita culmina nimbis,
Mentis imago meae, quae sydera contigit ausu,
Pendentes scopulos, pronasque a fronte ruinas
In caput hoc urgete, precor. Perflabilis aër
Undique tabifica vitiatus ferveat aura,
Oraque supplicium, longamque reciproca mortem
Spiramenta bibant. Sine spe fulgoris Eoi
Me nox coeca premat. Rigidae nigrescite Stellae
Ominaque, et casus in me pluitote sinistros.
Decipiant dumeta famem, pro mitibus herbis
Sylva aconita ferat, volvantque absinthia rivi:
Ac tandem e gravida glomerentur nube cruento
Agmine me circum grando ignea, tortaque nimbo
Spicula, et altivolae Coelo reboante procellae;
Donec tam vasto superesse parata furori,
Ipsa quoque eripiat cladis vestigia turbo.

***

O jam grata mihi, nunc terrae exosa propago,
Peccanti praestastis opem, praestate volenti
Quam pejore potest pensare piacula letho:
Autorem vestrum laesi, consurgite in arma
Ulturae immensum fracto laesore Parentem.

Quem vesana vocas! Sobolem Coelo auspice cretam
In tua supplicium delicta inferre puderet,
Usque adeo vilem te vel mortalibus ipsis
Culpa facit. Mirorque, in me quod concitus Orbis
Exerat haud istam per rauca tonitrua vocem.
Magna cupis: reliquas inflat sors splendida mentes,
Surgit in excussis tua foeda superbia rebus.
Frustra saxa, feras, sylvarum confraga frustra
Syderaque, et nubes, fulmenque imane requiris,
Ut caedis sint causa tuae. Bene condita virtus
Nobiliora sitit: praeclara ad munia proles
Terrigena erigitur, et te tot sordibus auctam
Perdere suppliciis, ac degener esse recusat.

En pelagi spatium Domini sine fine potentis
Exhibet effigiem, quam Coeli excelsa coronant:
Dat nubes solium, sunt fulmina sceptra tonanti:
Noscitur e tenebris imperscrutabilis Autor:
Sydera sunt oculi, queis pervigil excubat hujus
Orbis ad officium, salientis viscera terrae
Quam validus memorant, quam sit metuendus ubique
Stantibus in scopulis satis illius alma renidet,
Quae nescit natura vices: portenta ferarum
De tanto statuit suasura Autore timorem.
Neu desit specimen praedulce haec ima foventis,
Gramina per valles, florentia serta per hortos,
Et per odoratas poma impendentia frondes
Texuit ingenniâ laetabilis arte voluptas.
Tantane adoratae felicia pignora Mentis
Demittant nitidum generosae frontis honorem,
Sintque tui sceleris tormenta ingloria, velles?
Haud ita: sed foedae fueras quae labis origo,
Sis tibi supplicium: Vermis, qui conscia corda
Atterit, ingenitus plebejo e semine culpae.
Indignanti animo, commissaque probra paventi

Par fatum, par tortor erit. Sic cuncta relictam,
Dejectamque truci percellere voce videntur,
Nec temere: ipsa lues, ipsa Eumenis, urgeor intus:
Vindice me pereo: poena furit acrius omni
Culpae culpa nocens: et crimen crimina plectit.
O non caeca forent mea vulnera! Vulnus in artus
Impressum, Panace, vel saltem morte recedit:
Nunquam haec plaga animi, mihi quae per saecla gementi.
Conscia inocciduo lacerabit pectora morsu.

Vix ea, coepit opem supéram sperare labori
Non ignara, pii quod moesta e nube doloris
Ambrosii sese rumpant torrentibus imbres:
Quodque licet doleat, tamen hoc teterrima tandem
Decedit rigido depulsa Machaone pestis.

Finis.

KAZALO.

Na strani.

Uzdisanje pàrvo. *U spoznanju.* 1
„ drugo. „ *spoviedanju.* 15
„ tretje. „ *pogàrdjenju.* 32
„ četvârto. „ *napastovanju.* 43
„ peto. „ *razmišljanju.* 56
„ šesto. „ *požaljenju.* 68
„ sedmo. „ *ljubjenju.* 84
„ osmo. „ *uživanju.* 96
Razlike piesni duhovne i dielo-izpravne. 109
Izgovor od niekoliko riečih ne sasma poznanieh. 182
Magdalidos illyricae liber primus. 187

UZDASI MANDALJENE

POKORNICE,

I

RAZLIKE PIESNI DUHOVNE, I DIELO-IZPRAVNE,

OD

D. IGNACIE GJORGJIA,

OPATA MELITENSKOGA.

LIBRARY OF CONGRESS
0002634326 4